

Nya Åland

29 AUGUSTI 2008 NR 201 PRIS 1,20 €

Nyans temabilaga:
Sexton sidor
bygga och
renovera

TEMA. När höstrusket sänker sig vaknar byggaren i oss alla. I dag bjuder Nyan på tips om allt från mögelsanering till nya tapeter i en bygga och renovera-bilaga inne i tidningen.

Landskapsregeringen och EU i konkret satsning

Åländska gårdar villiga att utredas för ekomjolk

NYHETER. Vad finns det för hinder för att producera ekologisk mjölk på Åland? Och hur kan man komma runt hindren?

De frågorna ska snart få ett svar. I början av nästa år – om finansieringen slutligt går igenom på EU-nivå – startar ett projekt där

man arbetar konkret med några åländska mjölgårdar för att identifiera hindren och se möjligheterna.

– Vi har fått signaler om att det finns intresserade gårdar, berättar **Sölve Högman**, biträdande landskapsagronom.

ÅCA är i nyckelposition, och också där ser man fram emot utredningen.

– Det här är något som vi har efterlyst, säger vd **Johannes Snellman**.

SIDORNA 4-5

Utreds. Nästa år ska förutsättningarna för åländsk ekomjolk utredas. I dag produceras endast konventionell mjölk (bilden).

Foto: FREDRIK TÖRNROOS

Koncentration. En koncentrerad Måns Eriksson vid sin dator i musikklubbet.

Foto: FREDRIK TÖRNROOS

Han laborerar med musik

KULTUR. Måns Eriksson är en av nio gymnasieelever som just nu arbetar sex timmar i veckan i **Lasse Sundbloms** musiklaboratorium i Medis kursgård i Mariehamn. Måns siktar på att få syssla med musik i framtiden, helst som ljudtekniker eller musikproducent. När Nyan i går tittade in i musikklubbet arbe-

tade han med en egen rocklåt med symfoniska inslag.

Liksom sina nio kurskamrater är Måns Eriksson både ivrig och koncentrerad. Lasse Sundblom säger att kursdeltagarna är så intresserade av arbetet i musikklubbet att de inte ens bryr sig om att ta rast.

Själv är Sundblom entusiastisk inför de möjligheter som hans modernt utrustade laboratorium ger. Och hans vision är att i framtiden få se musiklaboratorier runt om i skolorna på Åland. Men inte bara för musikkapande. De kan också användas till mycket inom annan undervisning, understryker han.

SIDAN 9

Trots ombyggnaden

Kan bli trafik Svinö-Degerby

NYHETER. På måndag börjar ombyggnadsarbetet med färjefästet i Degerby. Det innebär då att all färjeförbindelse som normalt trafikerar Svinö-Degerby flyttar till Långnäs-Överö.

Men ett förslag som nu ligger på trafikminister **Runar Karlsson** bord kan innebära att Lotta II sätts in mellan Svinö-Degerby redan veckan efter arbetets början.

Nästa vecka beslutar landskapsregeringen om de är villiga att stå för de 160.000-220.000 euro som extrafärjan kommer att kosta.

SIDAN 3

Bärgningsfirma har bytt ägare

NYHETER. Företaget Jonnys bilbärgning har fått ny ägare. **Nichlas Abrahamsson**, 23-årig Sundsbo, tog över firmanamnet, telefonnumret och så gott som alla bilar i går.

SIDAN 2

Nöje studerar utomlands

NÖJE. Till hösten försvinner många unga ålänningar ut i världen för att vidga sina vyer, studera och arbeta. Nöje har talat med fyra unga ålänningar som alla kommer att befinna sig långt hemifrån i höst. Studieorterna finns i Hong Kong, Polen, USA och Italien.

SIDORNA 18-19

United fick nyförvärv

SPORT. Åland United har gjort klart med den amerikanska anfallaren **Tiffany Weimer**. Om allt går som det ska kan hon spela mot TPS redan i morgon.

SIDAN 21

kultur

10

Teaterföreningen tvingas byta pjäs med kort varsel berättar **Maria Mäntylä**.

reseguiden

14

Kambodja är ett spännande land tycker **Johan Orre** som sett tempel och massgravar.

sport

20

"Skyttar är ett gäng som är ganska toleranta."

KRISTINA NORDLUND ÄR KOORDINATOR FÖR SKYTTEÅRNINGARNA UNDER ÖSPELEN 2009.

folk

28

Dagens ålänning heter **Robert Jansson**, som åtminstone sju andra på Åland!

Nya

TILLFÄLLET

öppnar lördag 6.9 med 3-års fest!

Nichlas Abrahamsson är den "nya" Jonny

Bilbärgningen bytte ägare

Nichlas Abrahamsson från Sund tar över företaget Jonnys bilbärgning.

– Från och med nu är det mig ni ser bakom ratten i bärgningsbilen när ni behöver hjälp, säger han glatt.

Social och pratglad är han, 23-åringen som har köpt bilbärgningsföretaget med namn och allt.

– Jag behåller namnet och telefonnumret. "Jonny's bilbärgning" är ju det första folk tänker på när de har kört i diket eller annars behöver hjälp, säger han.

Klart i går

Jonny Jäderholm startade företaget i början av 1980-talet då han köpte tungbärgaren Hugo som fortfarande är vid god vigör. Sedan en tid tillbaka har han varit i färd med att sälja sitt företag, och i går blev det till sist klart. Den nya ägaren har köpt företaget, bärgningsbilarna förutom Hugo som förblir i Jonny Jäderholms ägo, firmanamnet, kontorsutrustning, all den goodwill som arbetats upp under åren samt det faktureringsunderlag som ligger till grund för debiteringarna – allt för en hemlig köpesumma. Också samarbetsavtalen med bland

annat Ålands ömsesidiga försäkringsbolag löper vidare i firmans namn. Ett tiotal intressenter hörde av sig när de blev varse att företaget var till salu.

– Släkten har ställt upp som borgenärer och mamma som har bokföringsbyrå hjälper mig med den biten. Det här ska nog gå bra. Jobb finns det, säger Nichlas trossvisst.

Fordonstekniker

Redan för fem år sedan tog han examen som fordonsmekaniker och gjorde en del av sin praktik på Jonny's bilbärgning. Under den senaste månaden har han gått i lära hos Jonny, men redan i går – den första dagen som egen företagare – blev han tvungen att kalla ut Jonny för att hjälpa till med en extra trixig lastbilbärgning.

– Jag har haft jourtelefonen en månad nu, och folk ringer alla tider på dygnet. Det går bra det med, jag är ung och orkar nog trots att jag tänker jobba ensam, säger han.

För Jonny Jäderholm blir abstinensen troligen svår, även om det blir skönt att slippa dygnet runt-ansvaret.

– Jag har ju tungbärgaren kvar som en liten tröstnapp!

Han har kört egen grävma-

Tar över. I går tog Nichlas Abrahamsson (till vänster) över Jonny's bilbärgning av förra ägaren Jonny Jäderholm. Med på bilden är också Jonny's sambo Sophia Ålund som jobbat inom företaget.

skin vid sidan av bärgningsuppdragen under de senaste två åren och ska fortsätta med det.

Förändring

För sambon **Sophia Ålund** och barnen **Birk** 10 år och **Oscar** snart 4 år blir det en stor förändring. Nu vet de var far i huset befinner sig – och framför allt när han kommer hem.

– Vi har levt med bärgnings-

firman 24 timmar om dygnet så länge nu, konstaterar Sophia som tidigare jobbat både som bärgningsbilsförare och kontorist i företaget.

Tiden med företaget ha, säger hon, varit lärorik men också tung. Tung därför att det inte gått att planera något, och att ständigt vara beredd på att det man planerat spricker.

Som mest fanns det fem bi-

lar i företaget, fyra bärgningsbilar och en kranbil, och fem personer jobbade då i företaget. Under de senaste åren har man haft bara en utomstående anställd.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax
tfn 528 470

Önskemål om bättre busstrafik

■HAMMARLAND. Tidtabeller som är bättre anpassade till dem som arbetar inne i Mariehamn är ett önskemål från Hammarlands kommun. Önskemålet framförs i kommunens svar på den förfrågan om synpunkter på en förbättrad kollektivtrafik som landskapsregeringen gjort.

För att få in åsikter om trafiken har Hammarland gått ut i kommunens informationsblad och begärt in svar från kommuninnevanorna och på basen av svaren har man nu gett ett utlåtande.

Enligt kommundirektör **Kurt Carlsson** anser man att trafiken borde utvecklas med hänsyn till dem som jobbar i Mariehamn för att locka fler att ta bussen.

– För dem som börjar arbetsdagen kl 8 skulle det vara bättre om bussen anlände till Mariehamn 7.45 eller 7.50 i stället för 7.30 och bussen skulle också bli ett attraktivare alternativ om vi fick tillbaka turen 16.35 från Mariehamn. Måste man vänta en hel timme efter arbetsdagens slut på att bussen skall gå så är den inte ett lika starkt alternativ, konstaterar Carlsson.

I svaret till landskapsregeringen efterlyser man också en tur till Mariehamn med start kring 19.15 på kvällen med retur från Mariehamn vid 21-tiden. En sådan tur kunde betjäna dem som vill delta i olika aktiviteter i staden, till exempel Mediskurser.

När det gäller taxorna tycks de flesta tycka att de är överkomliga men däremot efterlyses ett system med månadskort. (jk)

BANKROCK

29-30 Augusti

FREDAG 29.8

- 18.00 Torget öppnar, fri entré Restaurangtältet öppnar och serverar mat och dryck.
- 19.00 Coverbandet Pumpbolaget river av sitt första set
- 20.30 Pumpbolaget sitt sista set
- 22.00 Bandet "&" åländskt när det är som bäst! Antligen live igen!
- 00.30 Torget stänger

LÖRDAG 30.8

- 09.00- Torget abonnerat för OPH:s sommar dagar.
- 18.00 Torget öppnar, fri entré Restaurangtältet öppnar och serverar mat och dryck.
- 19.00 Farbror Fläsk river av första set
- 20.15 Farbror Fläsk kör sitt andra set
- 21.30 Bandet "&" åländskt när det är som bäst! Antligen live igen!
- 23.00 OPH:s Sommar dagars Musikfyrvarkeri
- 23.05 Farbror Fläsk sista set
- 00.30 Torget stänger

Pumpbolaget & Farbror Fläsk

HUVUDSPONSOR:

**ANDELSBANKEN
FÖR ÅLAND**

FRITT INTRÄDE!

18 ÅRS ÅLDERSGRÄNS ELLER I FÖRÄLDERS SÄLLSKAP - SERVERING AV MAT OCH DRYCK - VÄLKOMNA

Prinsess- besök visas i tv

Kronprinsessan Victoria säger
hej till tv-tittarna om en vecka.
Foto: ERKKI SANTAMALA

■TV Ålands program "En åländsk dag i kronprinsessans liv", om kronprinsessan **Victoria**s besök på Åland i våras, visas i FST5 på lördag nästa vecka, den 6.9, klockan kl. 17.15.

Det är i det finlandssvenska "Lokal-tv-fönstret" som det åländska inslaget visas tillsammans med inslag från några andra lokal-tv stationer. (uw)

Jaktkött kan bli lättare att sälja

■Låt jägare få sälja små mängder kött från frilevande vilt direkt till konsumenten.

Det föreslår regeringen för lagtinget.

Enligt förslaget skall sådant kött kunna säljas till kunden direkt av jägaren, eller via högst ett livsmedelsföretagarled.

Med "små mängder" avses en djurenhet per ägare och år. En vuxen älg föreslås vara en djurenhet och en älgkalv en halv djurenhet. Ett vuxet rådjur eller ett kid föreslås vara 0,1 djurenhet.

Djurkropparna skall kunna delas i hälften eller fjärdedelar, men alla delar måste levereras till en och samma livsmedelsföretagare.

Om en styckad djurkropp har flera köpare skall en av dem kontrollera alla delar samtidigt. (pd)

Regeringen vill ha avgift för oljeutsläpp

■Regeringen föreslår en avgift för fartygsägare och redare som bryter mot förbudet att släppa ut olja på landskapets sjöterritorium.

Polisen eller gränsbevakningen skall kunna påföra avgiften. Beloppet bestäms utgående från en tabell med hänsyn till utsläppets omfattning och fartygets storlek.

Om olja släppts ut i en nödsituation eller olycka skall avgiften kunna sänkas eller inte påföras alls.

Den som dömts till böter eller fängelse för utsläppet skall också slippa betala.

Förslaget är en så kallad blankettlag, där den lag som tillämpas i riket också blir gällande på Åland om lagtinget godkänner den. (pd)

■Flera cyklar har i veckan blivit anmälda som stulna.

Polisen har tagit emot en anmälning gällande en cykelstöld i Godby i december förra året, och två anmälningar som gäller cykelstöld i Mariehamn i juli månad. (ke)

Trots att ombyggnationen av färjfastet börjar på måndag

Troligtvis fortsatt färjtrafik mellan Svinö och Degerby

På måndag börjar ombyggnationen av Degerby färjfaste som beräknas hålla på till slutet av mars.

Enligt planerna ska då färjtrafiken till och från Föglö endast gå mellan Långnäs och Överö.

Men nu verkar det som färjan Lotta II kommer att trafikera Degerby-Svinö trots allt.

För att den nya Föglöfärjan ska kunna trafikera sträckan Degerby-Svinö måste färjfästena först byggas om. Redan i våras började arbetet med färjfastet i Svinö, och nu har turen kommit till Degerby.

Natten till måndag trafikerar m/s Knipan den sista turen mellan Degerby och Svinö. Därefter flyttas hon och all trafik till och från Föglö till Långnäs-Överö. Och så kommer det att se ut fram tills den 31 mars 2009, då arbetet med ombyggnationen av Degerby färjfaste planeras vara klart.

Hos trafikministern

Men efter ett möte mellan **Hans-Kristian Skaag**, kommundirektör i Föglö kommun och **Bo Karlsson**, sjötrafikchef på landskapet, tidigare i veckan, ser nu situationen annorlunda ut. Färjan Lotta II kan komma att ersätta den ordinarie turen under de sex månaderna arbetet pågår, men i stället lägga till vid sidan av färjfastet i Degerby. Inget är helt bestämt men ärendet ligger nu på trafikminister **Runar Karlssons** bord.

– Vi har fått en prislapp på att det kan komma att kosta mellan 160.000-220.000 euro för de sex månaderna det gäller. Det handlar om mycket pengar när det egentligen inte är budgeterat för. Av den anledningen kan jag inte fatta beslutet själv, säger han.

Frågan ska nu fattas av landskapsregeringen i plenum nästa vecka.

Runar Karlsson menar att trots att det kan vara svårt att

Nytt alternativ. N ästa vecka får de boende på Föglö besked om Lotta II sätts in på sträckan mellan Degerby och Svinö, trots att ombyggnationen av färjfastet i Degerby börjar på måndag. Beslutar landskapsregering att inte godkänna förslaget får de i stället ta färjan mellan från Överö till Långnäs.

Foto: STEFAN ÖHBERG

begära in pengar i efterskott, är det ingen omöjlighet att det klubbas igenom.

– Blir det godkänt kan nog trafiken med Lotta II vara i gång redan veckan efter att arbetet i Degerby börjat, säger han.

Men med tanke på att kapaciteten på Lotta II inte är lika stor som på de övriga färjorna, kan endast lätt trafik transporteras. Så färre turer mellan Långnäs och Överö, som klarar tung trafik, kommer det inte att bli tal om.

Upprörda känslor

När Nya Åland i somras skrev om den planerade flytten väcktes många upprörda känslor bland föglöborna.

I en artikeln från den 18 juli

beskrev flera av invånarna sitt missnöje med förlängda åkvägar och att det skulle bli omständligare att pendla eller ta sig till fasta Åland.

Föglöbon **Otto Hojar** uttryckte också ett önskemål om att det borde sättas in en taxibåt mellan Degerby och Svinö. Dels för att de inte skulle förlora en valmöjlighet men också för att det skulle bli kortare resväg för de boende i Degerby med omnejd.

– Får vi inte igenom förslaget med Lotta II, kommer vi att försöka få igenom taxibåt som ett alternativ, säger Hans-Kristian Skaag.

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax
tfn 528 478

En kostnadsfråga. Arbetet med färjfastet i Svinö började redan i våras och nu på måndag börjar arbetet i Degerby. Tanken är då att trafiken mellan de två färjfästena ska ligga nere, men efter prisförfrågan kan den fortgå om landskapet betalar mellan 160.000 och 220.000 euro.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Transmarbil välte i Långnäs

Välte. En lastbil välte igår vid Långnäs hamn.

Foto: JONAS EDSVIK

En av Transmars dragbilar välte i går vid Långnäs hamn i Lumparland.

Händelsen inträffade strax efter klockan 13 och bärgningsarbetet pågick ett par

timmar efter det inträffade. En del bränsle läckte ut i samband med olyckan men Lumparlands frivilliga brandkår ryckte ut och säkrade området. (ke)

Minimarket skall byta ägare

Åke Lindholm som äger Minimarket vill dra sig tillbaka. Därför säljer han nu Minimarket.

– Den som tar över får en plats som de flesta mariehamnare vandrat igenom, säger han.

Åke Lindholm äger Tipsettan som i sin tur äger Minimarket. Han säljer Minimarket men behåller Tipsettan.

– Det innebär ganska mycket mindre jobb för mig. Uppgifterna på Tipsettan räcker gott och väl till, säger han.

Har han annonserat efter intresserade köpare och flera har hört av sig.

– Så fort vi är överens tar nästa ägare över.

Åke Lindholm köpte Minimarket för 11 år sedan. Butiken har funnits i cirka trettio år.

Till salu. Minimarket söker ny ägare eftersom den nuvarande ägaren, Åke Lindholm, vill dra sig tillbaka.

Foto: ERKKI SANTAMALA

– Butiken är en plats som jag tycker att skall få finnas.

KARIN ERLANDSSON
karin.erlandsson@nyan.ax
tfn 528 467

Landskapet satsar 50.000 euro i oberoende undersökning

Nu tas ett kliv på Ålands väg mot ekologisk mjölk

Nästa år ska förutsättningarna för att producera ekologisk mjölk på Åland utredas grundligt.

Landskapsregeringen har beslutat satsa pengar i utredningen som ska fokusera på vilka hinder som finns och hitta möjligheter att komma runt hindren.

Under tre tidigare år på 2000-talet genomfördes ett tvärvetenskapligt projekt i Östersjöländerna som gick ut på att reda ut hur mycket utsläppen av näringsämnen till havet minskar om gårdarna börjar odlas enligt kretsloppsprincipen i stället för konventionellt. Fältstudier gjordes på gårdar runt Östersjön och också Åland deltog i det så kallade BERAS-projektet.

Resultatet visade att kretsloppsjordbruk halverar kväveutsläppen och nära nog tar bort fosforöverskottet i jordbruket – något som förstås skulle gagna svårt övergödda Östersjön.

Ord blir handling

Nu är det dags att omsätta teorierna i praktisk handling och därför startar ett nytt projekt, BERAS Implementation, med målet att jordbruket ska kretsloppsanpassas och samhällsutvecklingen bli ekologisk.

På Åland har stora delar av arealen visserligen redan lagts om till ekoproduktion, men marknadsutvecklingen för ekologiska produkter har

Fakta/BERAS Implementation

■ Olika konkreta projekt som syftar till att implementera lärdomen från det tidigare BERAS-projektet där också Åland deltog.

■ Ett interreg-projekt som finansieras via Central Baltic som slutligen fastställer finansieringen den 18 september.

■ Landskapsregeringens del av totalsumman på 50.000 euro är 25 procent, det vill säga 12.500 euro, för mjölkutredningen.

■ Ett annat BERAS Implementation-projekt är Strandnäs skolas satsning på "Matkassen".

inte varit lika positiv. Dessutom finns det i dag ingen ekologisk mjölkproduktion, trots att mjölkproduktionen i övrigt står för nästan en tredjedel av den totala lantbruksomsättningen i landskapet.

Tillräckliga volymer

Erfarenheter från Danmark, som är föregångare inom produktion och marknad, visar att tillräckliga volymer är nyckeln till för att efterfrågan ska kunna mötas och priserna inte bli alltför höga.

Därför, konstaterar landskapsregeringen, skulle utvecklingen av ekologisk mjölkproduktion på Åland kunna bli en katalysator för den totala ekologiska produktionen i landskapet. Då skulle man få avsättning lokalt för ekologisk fodersäd och den ekologiska produktionen av nötkött kunna utvecklas med tjuruppfödning med kalvar från de ekologiska mjölkgårdarna, heter det.

Landskapsregeringen konstaterar att ekologisk växtodling bedrivs på många av de konventionella mjölkgårdarna och att det därför finns potential. ÅCA är i nyckelposition och därför ska mejeriet vara nära involverat i utredningarna.

Syftet med projektet är att genom utredningar, rådgivning, utbildning, seminarier och studieresor under hela nästa år klarlägga förutsättningarna att ekologisk mjölkproduktion ska bli verklighet på Åland.

Projektet genomförs som ett samarbete mellan landskapsregeringen, Ålands hushållningssällskap, Ålands producentförbund och ÅCA. För det praktiska arbetet anställs en projektledare i början av nästa år.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Foto: FREDRIK TÖRNROOS
foto@nyan.ax

Sölve Högman, landskapsagronom:

Efterfrågan större än siffrorna visar

– Jag tror att ÅCA lite har missbedömt den lokala efterfrågan på ekologisk mjölk. Den är nog större än vad mejeriet utgår ifrån.

Det säger Sölve Högman, biträdande landskapsagronom.

Hans bedömning är att det går utmärkt att producera ekologisk mjölk på Åland – det finns redan flera mjölkgårdar som har delar av växtodlingsarealerna omlagda till ekologisk odling.

Hindren finns närmast i förädlingsledet, det vill säga hos Ålands enda mejeri ÅCA. Hittills har ÅCA an-

sett att det inte finns varken affärsmässiga eller tekniska möjligheter att producera ekomjolk på Åland.

– Därför behövs en utredning som visar fakta. Dessutom passar den bra in i Interregprojektet BERAS Implementation, säger Sölve Högman.

Han tror att efterfrågan av lokalt producerad ekomjolk är betydligt större än vad försäljningssiffrorna visar för Valios ekomjolk som ÅCA nu tar in till försäljning.

– Av den siffran kan man nog inte dra några slutsatser. Dessutom utvecklas

marknaden för ekologiska produkter hela tiden.

In i gårdarna

Projektet – om hela Interregprojektet blir slutligt godkänt om drygt två veckor – ska konkret gå in i ett antal åländska mjölkgårdar och se på förutsättningarna för ekomjolkproduktion, identifiera hindren och försöka hitta vägar att komma förbi dem.

– Vi har fått signaler om att det finns gårdar som är intresserade av att delta, säger Sölve Högman.

ANNIKA ORRE

Framtida ekomjolk? I dag arbetar Lembit Rajala i ÅCA:s mejeri med konventionellt producerad ekomjolk på Åland. Ett projekt som ska främja ekologisk mjölkproduktion startar efter nyår.

Mjölkbil. Mjölken körs med bil från mjölkgårdarna till mejeriet i Jomala Gölby. I framtiden kanske linjerna blir två - en för konventionellt producerad mjölk och en för ekologisk.

Producenter. Korna på Östergårds mjölkgård levererar snällt mjölk till mejeriet. Nästa år ska de gårdar som vill delta i ett konkret utredningsprojekt för ekomjolkproduktion. Arkivfoto: JONAS EDSVIK

Försäljningen ombord på Rederi ab Eckerös fartyg har ökat märkbart under årets sex första månader, meddelar styrelsen i koncernens halvårsbokslut.

Under det första halvåret om-satte koncernen 102 miljoner euro. Rörelseresultatet blev 2,2 miljoner euro (1,6 miljoner euro under motsvarande period i fjol ifall Birka Line skulle ha ingått som dotterbolag under hela perioden) och utgjorde 2,1 procent av omsättningen. Periodens förlust stannade på 1,5 miljoner euro. Första halvåret i fjol var resultatet minus 2,6 miljoner euro.

Från januari till och med juni i år åkte cirka 1,14 miljoner passagerare med koncernens fartyg och antalet fraktenheter var ungefär 31.100.

Birka Paradise och Eckerö togs ur trafik för två veckors planerad dockning.

Antalet anställda uppgick den sista juni till 1.166, av vilka 865 var sjöanställda och 301 landanställda.

Spa och livbåtar

Koncernen investerade 3,5 miljoner euro under årets första hälft. Största delen gick till att förnya spa-avdelningen på Birka Paradise och till nya

Ombyggt. Eckerökoncernen investerade i en hel del pengar i ombyggnaden av Birka Paradise spa-avdelning under årets första sex månader. Bilden togs före ombyggnaden.

Arkivfoto: STEFAN ÖHBERG

livbåtar och hjälpmotorer till Eckerö.

Koncernens styrelse räknar med att trenden med högre intjäning per passagerare kommer att fortsätta under hela 2008. De rekordhöga

bunkerpriserna har, heter det, en märkbar inverkan på koncernens resultat

– Utvecklingen hittills ger inte anledning till att förändra den resultatprognos som gavs i samband med årsbokslutet

för 2007, det vill säga att resultatet väntas bli något lägre än 2007, skriver styrelsen.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

cerad mjölk, men i framtiden kanske det också finns lokalt produ-

Bankpirater närmar sig

Pirater brukar ta för sig utan att be om lov.

Men när Andelsbankens och Pohjolas personal kommer till stan blir det en vinstaffär för näringslivet - och festvarning.

Förr talade bankdirektörer om infrastruktur och produktutveckling.

Nu gäller det att ta hand om spetskompetensen, att se till att personalen trivs.

Det är budskapet när chefdirektören **Reijo Karhinen** förklarar varför OP-Pohjola-gruppen satsar så hårt på sina somrardagar på Åland.

Drygt 1.900 bank- och försäkringstjänstemän från hela Finland tar båten hit.

Många kommer från Åbo till Långnäs natten till lördagen. Men det börjar redan i dag med golfävling i Kastelholm och en endagsfestival på torget i staden som är öppet för allmänheten.

Shopping och cruising

Programmet är varierat. Deltagarna kan kryssa med Linden, Albanus och Nordboen eller gå på shoppingrundor. Många affärer i staden har extraöppet. Stallhagen och Tjudö vingård öppnar dörrarna för gästerna.

Hela 368 deltagare har bokat plats på raggarcruisingen som börjar på torget klockan tio på lördag morgon. Fyrverkeriet, det största som ordnats på Åland, kan ses på Slemmern vid elvatiden på kvällen.

Stärker lagandan

Det här är en kickoff, inte en arbetsresa. Och sådant stärker lagandan, intygar OP-Pohjolas verksamhetsledare **Riitta Järviö**.

Bank- och försäkringsfolk

Redo för piratfesten. Från vänster somrardagsvärden Mats Gustafsson, personalföreningens verksamhetsledare Riitta Järviö, ordförande Jaana Reimasto-Heiskanen, OP-Pohjola-gruppens chefdirektör Reijo Karhinen, Andelsbanken på Ålands vd Håkan Clemes och somrardagsvärdinnan Erica Pettersson.

Foto: FREDRIK TÖRNROOS.

Johannes Snellman, vd ÅCA: "Det här har vi efterlyst"

– Vi är positiva till att utredningen görs. En sådan har vi efterlyst, säger Johannes Snellman, vd för ÅCA.

Landskapsregeringens beslut att bevilja pengar för ekom-jölksutredningen välkomnas alltså av mejeriet. I ett skede var det tänkt att den projektledare som ska anställas i början av nästa år skulle ha sin arbetsplats hos ÅCA, men så blir det inte.

Johannes Snellman förklarar varför:

– Vi är noga med att det här blir en oberoende utredning. Det är viktigt att den är neutral.

Projekttiden på ett helt år borrar för att utredningen får ett värde, understryker han. (ao)

Johannes Snellman.

Ålands Turist & Konferens.

Han har dammsugit staden på bäddar, från Solhem i söder till Strandräs hotell.

Ambitionen var att alla deltagare skulle rymmas i Mariehamn. Men när det inte gick fick han boka närmare 400 bäddar på 28 olika ställen på landsbygden.

– Om vi hade haft mera förstklassig logikapacitet här, i klass med Arkipelag, så hade kanske fått tusen besökare till.

Men alla deltagare lär bli nöjda om bara solen skiner, säger Nordström.

PATRIK DAHLBLOM
patrik.dahlblom@nyan.ax

Vi firar 1-15 år Gratulerar 60 år

Aron Ekstrand i Österkalmare fyller 3 år i dag, fredagen den 29 augusti. Han gratuleras av mamma, pappa och Isac.

Mathilda "Skrållan" Jansson i Hammarland Kattby fyller 1 år torsdagen den 28 augusti. Hon gratuleras av mormor och morfar.

Jennifer Engblom på Måsvägen i Mariehamn fyller 5 år den torsdagen 28 augusti. Hon gratuleras av farmor och farfar.

TACK

Hjärtligt
TACK
för all uppvaktning
på min födelsedag
Anita Jansson

GUDSTJÄNSTER

ÅLANDSKONFERENSEN, 28-31 aug.
fortsätter...

Talare:	Anita Barker-Andersen från Sverige	
Fredag	19.00	MÖTE i Pingstkyrkan
Lördag	14.00	seminarium i Missionskyrkan
	19.00	MÖTE i Missionskyrkan
Söndag	11.00	gemensam GUDSTJÄNST i Pingstkyrkan

Arrangör: Missions- och Pingstförsamlingen

MISSIONSKYRKAN: Tis 19 BIBEL & BÖN	PINGSTKYRKAN: Ons 19 Bibelläsning/bön
--	---

VÄLKOMNA!

ERIK ROSENHOLM
Namn: Erik Torvald Rosenholm
Född: 2 september 1948 i Närpes, Österbotten
Bor: Bastuvägen i Mariehamn
Yrke: montör
Intressen: numera är det mest stuglivet som drar, men han följer också med pojkarnas tävlingar i dragracing
Familj: hustru **Mona**, söner **Rickard** och **Robert**, med sambo **Janina**.
Födelsedagen: reser bort, firar på annat håll.

Gratulerar 70 år

EBBA WILLIAMS
Namn: Ebba Williams.
Född: 2 september 1938 i Iniö.
Bor: i Lumparland Krokstad.
Yrke: pensionär.
Intressen: handarbete, läsning och att vistas ute i naturen.
Familj: åtta barn och sexton barnbarn.
Födelsedagen: firas inte. Är bortrest på födelsedagen.

Skolmaten

Vecka 36, 1-5.9
Godby
Måndag: Korv i ugnen, potatis och grönsaker.
Tisdag: Hawaiiiffar, potatis, brunsås och sallad.
Onsdag: Stekt lax, potatis, sås och råkost.
Torsdag: Tortillabuffé med kycklingstrimmor.
Fredag: Minestronesoppa, mjukt bröd och ost.

Kyrkby och Vikingaåsen
Måndag: Currystuvad kyckling, ris, sallad.
Tisdag: Pizza, sallad.
Onsdag: Fiskpinnar, potatismos, sallad.
Torsdag: Pasta med skinksås, sallad.
Fredag: Korvsoppa, mjukt bröd, pålägg.

Mariehamns stads grundskolor
Måndag: Chili con carne, ris.
Tisdag: Sjömansbiff.
Onsdag: Trädgårdsmästarens gryta, potatis.
Torsdag: Lasagne.
Fredag: Fisksoppa, ost, bröd.
Salladsbuffé alla dagar.

Nygifta

Dan-Erik Jansson och Annette Lindholm gifte sig i St Mikael's kyrka i Finström lördagen den 23 augusti. Vigselförrättare var kaplan Heikki Turakka. Det gemensamma familjenamnet blir Jansson. Tärna var Sofi Häggblom och näbbar Jim Jansson, Jasmine Jansson, Melina Jansson och Simon Häggblom. Foto: ALANDIA

Hanna Linnea Andersson föddes den 25 augusti kl 13.14 med vikten 3.830 gram och längden 49 cm. Föräldrar är Mikael och May Andersson i Jomala, storebror Hampus är snart 7 år. Foto: FREDRIK TÖRNROOS

Fullmatat på Bio Savoy

I går kväll gavs sista föreställningen av "Sex and the City" men Bio Savoy i Mariehamn kör vidare, under helgen med "En lanthandel i Provence" i filmklubben Chaplin och med Mumin som söndagsmatiné i PQR-films regi.
Och på måndag och tisdag blir det åländsk film för hela slanten.

"En lanthandel i Provence" är en film av Eric Guiradom. Den beskriver ett familjeliv den franska landsbygden.
Filmrecensenten Monica Andersson skrev bland annat: "En lanthandel i Provence är en må-bra-film där man slipper de allra mest hysteriska skämten likväl som de där äckligt söta ögonblicken som ofta dyker upp i denna genre. Istället känns filmen som en matbuffé som rymmer både lagom fluffiga bakelser såväl som mörk rik choklad och allt däremellan."
Filmen går fredag, lördag och söndag kl 19.30 på Savoy.

Muminmatiné
På söndag kl 16 ger PQR-film en matiné med "Mumins farliga

midsommar", en animerad film som rekommenderas för 3-8 åringar.
Det är fråga om en finländsk-polsk-österrikisk samproduktion från åttiotalet. Filmens speltid är 80 minuter och för regin står Maria Lindberg. Filmen har svenskt tal.

Åländsk festival
"Åland på Bio Savoy" kallar filmklubben Chaplin, i samarbete med Pelago film och PQR, den lilla åländska filmfestival som man genomför på måndag och tisdag, den 1-2 september. Hela nitton filmer skall man hinna med.
På måndag kl. 18 inleds festivalen med den finsk-tyska "The Sisus Stone" om familjen Stenroos på Husö. Kl. 19 följer Jonas Tuominens "Hagel och fjädrar", kl. 19.45 Kalle Sahlgrens "Enslingen på Kökar", kl. 20.15 Per-Ove Högnäs "Den lyckliga kon", kl. 20.45 Lars Biströms "Döden är en eldröd blomma", kl. 21.15 Sahlgrens "Joel Pettersson" och kl. 21.45 Jonas Tuominens "Bomarsund 1854".
På tisdag kan man kl 18 se Tuominens "Skrotliv", kl 18.30

Franskt. "En lanthandel i Provence" utspelar sig på den franska landsbygden. Bilden från filmdistributören.

"från ö till ö" av samma regissör, kl. 19 Per-Ove Högnäs "En resa med m/s Orinoco", kl. 19.15 "Lång resa till möte" av samma regissör, kl. 20.00 "Proud Canvas" en film med engelskt tal om barken Passat, kl. 20.30 Högnäs "Vi rundade Hornet 2002", kl. 21.45 Johan Karrentos "Hjältarna i telenätet", kl. 21.50 "Ensam mikromat" och "Säker Kasper" av samma regissör, kl. 22 "Åland bryggan mellan tväns broderfolk" från år 1939, kl. 22.30 "Fäktargubbens historia" en film från 1966 av A. Olsson

från Amerika och 23.00 "Midsommarstångens land", en film från 1962 av Helge Sölgén och Folke Rosén.

Första Arn-filmen
Efter filmfestivalen ger PQR-film ännu på onsdag och torsdag, den 3 och 4 september, kl 19.30 den första Arn-filmen "Arn tempelriddaren".
Den andra Arn-filmen kommer till Åland senare i september.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax

Positionslistan

Birka Cargo Ab Ltd
Baltic Excellent: El Ferrol 2.9, Chatham 5.9, Braviken, 9.9.
Birka Exporter: Hull 30.8, Kotka 3.9, Raumo, 4.9, Hull 9.9.
Birka Transporter: Åbo 31.8, Raumo 1.9, Hull 5.9, Helsingfors 9.9.
Birka Shipper: Hull 2.9, Antwerpen 3.9, Åbo 7.9, Raumo 8.9.
Birka Carrier: Bilbao 1.9, El Ferrol 3.9, Antwerpen 5.9, Helsingfors 8.9.
Birka Express: Antwerpen 29.8, Helsingfors 1.9, Kotka 2.9, Hangö 4.9, Bilbao 9.9.
Birka Trader: Antwerpen 30.8, Helsingfors 2.9, Kotka 3.9, Hull 6.9,

Helsingfors 10.9.

Godby Shipping
Link Star: Holmsund 1.9, Sundsvall 2.9, Dublin 8.9, Holmsund 15.9.
Midas: Raumo 29.8, Gdynia 1.9, Raumo 3.9, Ferrol 10.9.
Mimer: Bremerhaven 29.8, Kotka 1.9, Raumo 3.9, Gdynia 6.9.
Miranda: Amsterdam 1.9, London 2.9, Lübeck 6.9, Fredrikshamn 8.9.
Misana: Santander 2.9, Harwich 5.9, Åbo 8.9.
Misida: Flushing 29.8, Paldiski 1.9, Raumo 2.9, Ferrol 23.9.
Mistral: Lübeck 30.8, Fredrikshamn 1.9, Kotka 3.9, Amsterdam 8.9.

Gustaf Erikson
Ahtela: Linjetrafik Helsingfors – Muuga v/v.
Green Selje: Nouadhibou 11-18.08.
Tingö: Rotterdam 26-27.08.
Amore: Östersjötrafik.
Josefine: Östersjötrafik.
Nathalie: Östersjötrafik.
Rettig Group Ltd Bore
Auto Baltic: Landskrona 25.8.
Auto Bank: Setubal 1.9.
Auto Bay: Portbury 1.9.
Belgard: Kalajoki 5.9.
Borden: Bremerhaven 2.9.
Bravaden: Landskrona 6.8.
Estraden: Paldiski 1.9.

Fingard: Nådendal 29.8.
Klenoden: Mäntyluo 3.9.
Najaden: Karleby 1.9.
Nedgard: Hull 2.9.
Nordgard: Boston 28.8.
Norking: i trafik Rotterdam/Teesport.
Norqueen: i trafik Rotterdam/Teesport.
Norsky: i trafik Zeebrugge/Teesport.
Norstream: i trafik Zeebrugge/Teesport.
Ostgard: Rostock 1.9.
Seagard: Fredrikshamn 1.9.
Swegard: Gävle 3.9.
Sydgard: Boston 1.9.
Trenden: Amsterdam 1.9.
Westgard: Rochefort 2.9.

Kom ihåg

■ ■ **ABF Åland:** Motionsgymnas-tiken startar måndag 15.9 kl 18.30 i Strandnäs skola (norra) och pågår alla måndagskvällar. Ledare Sinikka Östberg. Man betalar 4 euro per gång. Ingen förhandsanmälan be-hövs. Ev. förfrågningar till ABF-Åland tel.16 707.Alla välkomna!

■ ■ **Folkhälsan i Saltvik:** Vatten-gymnastiken i Godby börjar onsdag 10.9, dagtid 3 grupper. De som var med på vårterminen har platsen kvar, behöver endast anmäla om man inte tänker fortsätta så att nya kan få plats. Det finns några lediga platser. Anmälan och förfrågan till Eva tel: 040 764 30 80. Välkomna, även från andra kommuner.

■ ■ **Fotoklubben Obscura:** Anmäl er till Vasa resan före måndag 1.9. Första medlemsmöte för hösten 9.9. Nya och gamla medlemmar välkomnas till Köpmansgatan 9. Ungdomgruppen håller fotoutställ-ning i Kakelhallen med vernissage 10.9 kl 18.

■ ■ **Mariehamns Kvartetten:**

Höstterminens övningar börjar tisdagen den 2.9 kl 19 på Margare-tagården. Nya och gamla sångare är varmt välkomna.

■ ■ **Norra Ålands pensionärer:** Vattengymnastiken på fredagar i Godby börjar fredag 12.9,dagtid. 4 grupper. Alla som var med på vårterminen har platsen kvar, behöver endast anmäla om man inte tänker fortsätta så att nya kan få plats. Det finns några lediga platser. Anmälan och förfrågan till Eva tel: 040 764 30 80.

■ ■ **Oratoriekören:** Övningarna börjar 1.9 kl 19.00 i Margaretagåren. Alla körsångare välkomna! Nya medlemmar tas emot, ring Kaj-Gus-tav Sandholm 0400 796 307.

■ ■ **Pensionärskören Mode-rato:** Övning måndagar kl 14.00 i Margaretagården. Alla pensionärer välkomna, särskilt herrar! Körledare är Kaj-Gustav Sandholm

■ ■ **Pusselfamiljen:** Månads-möte tisdag (OBS! ny veckodag)

2.9 kl 18.00 på Styrmansgatan 10, Folkhälsans (gamla) Hus vän.2. Då vi tillsammans planerar in höstens aktiviteter. Barnpassning finns som vanligt på Bubblan

■ ■ **Retrieveföreningen:** Valpkurs med kombinerad allmänlydnad börjar 11 september, valpar har förtur om det blir många hundar. Pris 30,- An-mälningar och förfrågan till Marlene 040-549 88 84.

■ ■ **Sångkören Triolen:** Höstens övningar börjar tisdag 2.9 kl 19.30 på Valborg. Kören söker förstärkning i bas, tenor, alt och sopranstämmorna. Kom på första övningen eller ring ordförande Jana Eriksson på tel. 040-51 69 572.

■ ■ **Vårt Hjärta:** De ledna hjärtrundepromenaderna startar igen söndag 21.9 med avgång kl. 11 som tidigare från Baltichallen och Rökkas

i Strandnäs. Fyll i ditt motionskort och delta i hjärtrundelotteriet, gå av hjärtats lust och för ditt hjärtas hälsa, umgås och ha roligt!

■ ■ **ÅBSK:** Lydnadsprov 30-31 augusti på träningsplan i Torp. Proven börjar kl. 13.00 med nybörjarklass båda dagar och söndagens prov är årets distriktsmästerskap. Servering finns!

■ ■ **Ålands Cavaliersällskap:** Hundträff söndag 31.8 kl 13.00 på Möckelö Havsbad. Fikakorg med! För mera info kontakta Marie Eriksson Tel. 0457-342 25 18.

■ ■ **Ålands dragspelsklubb:** Spel-övningarna börjar tisdag 9.9 kl. 18.30 i Källbo skola.

■ ■ **Ålands dansförening:** Barn-danskurs för barn 5-8 år, barnbalett och fridans.1.9-13.10 måndagar kl 17-18.

Anmälan tel 15 887 Isabell Mattsson, isabell.mattsson@hotmail.com

■ ■ **Ålands lungskadeförening:** Vattengymnastik börjar i Gullåsens simbassäng torsdagen den 11.09. Barngruppen startar kl.18-19. Vuxen-grupp I kl. 19-20 och grupp II kl. 20-21. Anmälningar till HandiCampen tel. 527 360.

■ ■ **Ålands marthadistrikt:** Styrelsemöte tisdag 2.9 kl. 10.00 på kansliet.

■ ■ **Ålands spelmansgille och Spelevinkarna:** Höstens övningar börjar för Spelevinkarna måndag 1.9 kl. 19.00 och för spelmansgil-let måndag 8.9 kl. 19.00. Väl-komna!

■ ■ **Ålands synskadade:** Torsdag 11.9 börjar vi spela boccia mellan klockan 12 och 15 på Ankaret. Där-efter boccia i Ankaret alla torsdagar fram till julen, Mary sköter om brödet. Gamla och nya medlemmar välkomna!

Fixtjänst

- språngbräda ut i arbetslivet

- Fixtjänst är till för dig som har ett funktionshinder och svårt att komma ut på den ordinarie arbetsmarknaden.
- Du kan arbeta deltid eller heltid.
- Arbete på Fixtjänst behöver inte påverka din pension.

**Vill du prova nåt nytt?
Vill du träffa nya kompisar?
Vill du tjäna en slant?
Är svaret Ja?**

Hos oss kan du få prova på att jobba med snickeri, sömnad och elektronik men även annat som kan passa just dig. Du kan också få hjälp med att komma ut och arbeta i andra företag.

Ta kontakt med oss!
Curt Lindgren, Fixtjänst, tfn. 018-22735

Välkommen!

Titta gärna på vår hemsida
www.handicampen.ax/fixtjanst

Lediga platser!

**Dalkarbyvägen 4
AX-22100 Mariehamn**

**Öppet:
Måndag-torsdag 8-16.00
Fredag 8-14.30**

TURLISTA FÖR FÖGLÖLINJEN 1.9 - 31.12.2008

Veckodag	Långnäs	Överö	Överö	Långnäs	
	Avgång	Ankomst	Avgång	Ankomst	
Måndag	00.30 ¹⁾³⁾	01.10			Måndag
Tisdag	05.40 ⁴⁾	06.10	06.15	06.55	Tisdag
Onsdag	07.00	07.40	07.45	08.25	Onsdag
Torsdag	08.30	09.10	09.15	09.55	Torsdag
Fredag	10.00 ²⁾	10.40 ²⁾	10.45	11.25	Fredag
Lördag	12.30	13.10	13.15	13.55	Lördag
	14.00	14.40	14.45 ²⁾	15.25 ²⁾	
	15.45	16.25	16.30	17.10	
	17.15	17.55	18.00	18.40	
	19.45	20.25	20.30	21.10	
	21.30	22.10	22.15 ¹⁾	22.55	
	23.00 ¹⁾	23.40	23.45 ¹⁾³⁾	00.25	
Söndag, Helgdag	00.30 ¹⁾³⁾	01.10	07.45	08.25	Söndag, Helgdag
	08.30	09.10	09.15	09.55	
	10.00	10.40	10.45	11.25	
	12.30	13.10	13.15	13.55	
	14.00	14.40	14.45	15.25	
	15.45	16.25	16.30	17.10	
	17.15	17.55	18.00	18.40	
	19.45	20.25	20.30	21.10	
	21.30	22.10	22.15 ¹⁾	22.55	
	23.00 ¹⁾	23.40	23.45 ¹⁾³⁾	00.25	

M/S Knipan tfn 0400 - 229 261

1) Trafikeras mot beställning senast kl. 21.30.

2) Transport av brandfarligt gods klass I och II i större mängd än 250 kg kan ske MÅNDAG och TORSDAG kl. 10.00 med retur kl. 14.45, varvid högst 20 passagerare medtages.

3) Trafikeras mån, lör, sön- och helgdagar 1.9-30.9.2008. Trafikeras ej under perioden oktober-december.

4) Endast lördagar.

Helgdagar under 2008 är 1.11, 6.12.

Jultrafiken annonseras separat.

Fordon skall vara klara att köra ombord senast 10 minuter före annonserad avgångstid.

Vid svåra väderleksförhållanden, tekniska fel på färjorna eller andra särskilda omständigheter kan avvikelser i tidtabellerna ske eller turer inställas. Akuta sjuktransporter kan bryta ordinarie turlista.

För busskombinationer Mariehamn - Långnäs vv se egentlig busstidtabell, begränsad trafik under lördag, söndag och helgdag.

Tävlingsfordon - jänkare - veteranbilar - sportbilar - custombyggen - motorcyklar m.fl.

Söndag 7 september kl. 13-16 på torget i Mariehamn. Insläpp för deltagare kl. 12.00
Öppen träff för alla bil- och mc-entusiaster

Arr. Aland Car Club/ÅMK

ÅLANDS HÄFTIGASTE

Du som vill kan även delta i tävlingen "Ålands häftigaste bil" och "häftigaste MC".
Anmälan på plats. Publiken röstar fram vinnaren i Nya Ålands tävling.

OBS! Det händer

FREDAG 29.8

DANS
■ ■ **Arkipelag restaurangen kl 22.00.** Conny Henrix.

BANKROCK
■ ■ **Mariehamn Torget kl 18.00.** Torget öppnar.
□ Kl 19.00. Coverbandet Pumpbolaget.
□ Kl 20.30. Coverbandet Pumpbolaget.
□ Kl 22.00. Åländska bandet &.

BIO
■ ■ **Bio Savoy kl 19.30.** ”En lanthandel i Provence” av Eric Guirado.

FÖRELÄSNING
■ ■ **Lagtingets auditorium kl 10.00.** Tysklands ambassadör Wilfried Grolig talar om Federalism i Tyskland.

MUSIK
■ ■ **Ålands konstmuseum kl 19.30.** 24 Strings – åländska Whatclub med gitarristerna Richard Palmer och Jochum Juslin och kontrabasisten Kjell Dahl möter den svenske cellisten Svante Henryson och den finländske violinisten Mikko-Ville Luolajan-Mikkola. Verk av Palmer och Henryson, av Django Reinhardt, brasilianaren Djavan, med flera.

NÖJE
■ ■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Soundway.
■ ■ **Dinos kl 24.00.** Made in Thailand.
■ ■ **Parks Bar kl 22.00.** Kire Ljung.

ÅLANDSKONFERENS
■ ■ **Pingstkyrkan kl 19.00.** Missions- och Pingstförsamlingens Ålandskonferens med talaren Anita Barker-Andersen.

LÖRDAG 30.8

BANKROCK
■ ■ **Mariehamn Torget kl 18.00.** Torget öppnar.
□ Kl 19.00. Farbror Fläsk.
□ Kl 20.15. Farbror Fläsk.
□ Kl 21.30. Åländska bandet &.
□ Kl 23.00. Fyrverkeri.
□ Kl 23.05. Farbror Fläsk.

BIO
■ ■ **Bio Savoy kl 19.30.** ”En lanthandel i Provence” av Eric Guirado.

DANS
■ ■ **Lumparland Furuborg kl 20.00.** Greta Sundström spelar.

ELVIS-SHOW
■ ■ **Eckerö hotell kl 23.30.** Elvis & The Rockers.

FORNELDARNAS NATT
■ ■ **Kökar vid Estholms kiosk. Servering från 18.30, programmet börjar 21.00.** Ungdomar från Kökar spelar och sjunger, Elin Thomasson uppträder med gitarrspel och sång, Jacob Sundström uppträder med musik och sång.

■ ■ **Kobba Klintar.** Elden tänds kl 21.30, underhållning före det.

NÖJE
■ ■ **Dinos kl 24.00.** Made in Thailand.
■ ■ **Parks Bar kl 22.00.** Kire Ljung.

RADIO
■ ■ **Ålands Radio kl 11.00.** Minnesprogram om nyligen

bortgångne Lasse Wiklöf. Medverkande: socialdemokraternas ordförande Barbro Sundback, Rolf Lindqvist, tidigare politisk redaktör på Ålands Radio samt Roger Jansson, Frisinnad Samverkan. Redaktör är Björn Häggblom.

■ ■ **Ålands Radio kl 17.15.** Repris av Lasse Wiklöfs Sommarprat från den 30 juli.

SKOLFRED
■ ■ **Mariehamn Torggatan vid Magazin kl 12.00.** Sång och musik av Ytternäs skola, tal av skolminister Britt Lundberg, drama av Julia Westerbergs teatergrupp och musikuppträdande av Jutta Stolt och Frida Johansson.

UTFÄRD
■ ■ **Björkörs naturreservat kl 12.00-16.00.** Guidad rundvandring. Kontakta Kaj Porko tfn 0457 361 3650.

ÅLANDSKONFERENS
■ ■ **Missionskyrkan kl 14.00.** Seminarium.
■ ■ **Missionskyrkan kl 19.00.** Missions- och Pingstförsamlingens Ålandskonferens med talaren Anita Barker-Andersen.

SEVÄRT
MARIEHAMN
■ ■ **Galleri Fåktargubben, Storagatan 14.** ”Naturliga blickfång” – fotografier av Berit Sundman. Pågår till 20 september.
Öppet måndag-fredag kl 12–17, lördag 10–14.
■ ■ **Galleri Kakelhallen, Köpmansgatan 11.** ”Från hängmattan” eller ”Konsten att undvika Machu Picchu”. Måleri och foto av Amanda Chanfreau. Pågår till 5 september.
Öppet vardagar kl 10–17, torsdagar 10-19, lördagar 11–14.
■ ■ **Galleri Skarpans, Skarpansvägen 27.** ”Lek med lappar”, Tinta Cleve visar lappteknik. Pågår till 30 augusti.
Öppet tisdag–fredag kl 11–17, tisdagar även 18–20, lördagar 11–14.
■ ■ **Kobba Klintar.** Museet, lilla och stora lotsstugan, öppet onsdagar och fredagar kl 15-21 under augusti, samt lördagar och söndagar till 15 september.
■ ■ **Köpmannamuseet Parkgatan.** Öppet för grupper enligt överenskommelse per tel 13 650.
■ ■ **Mariehamnsgalleriet, Mariepark Västerhamn.** Fotoutställningen ”Det glömda Mariehamn” sammanställd av Cecilia Wickström.
”Miniatyrstaden – Mariehamn på 1920-talet”. Husen är i skala 1:100.
Öppet lördagar kl 12-16, eller enligt överenskommelse, tel 531 388.
■ ■ **Medimar, Torggatan 10.** ”Du och jag”, målningar av Catja och Tiina Barck. Pågår till 26 september.
Öppet: måndag-torsdag kl 8–16, fredag 8–14. Även lördag 30 augusti kl 11.00–14.00.
■ ■ **Sjökvarteret Österhamn.** Båt och skeppsbyggeri. Museum, hantverk, skuthamn. Öppet vardagar kl 9–11. Hantverkshuset ”En del av mig” verk i järnplåt av Susanne Ekman-Ahthroth. Pågår till 20 september.
■ ■ **Ålandstrafikens väntsal.** Liten busshistorisk utställning samt busshistoriska tidningar från de nordiska länderna att bläddra i.
Öppet måndag–fredag kl 9–17.

Bankrockare. Coverbandet Pumpbolaget spelar vid Bankrocken på Torget på fredag.

■ ■ **Ålands emigrantinstitut Norra Esplanadgatan 5.** Utställning om personliga emigrantupplevelser i Amerika. Databassökning. Öppet vardagar kl 12–16.
■ ■ **Ålands museum och Ålands konstmuseum.** Tord Nygrens originalillustrationer till boken ”Tidernas Åland, från stenåldern till svenska tidens slut”. Pågår till 14 september.
I entrégalleriet visas de tre vinnande bidragen i utsmyckningstävlingen för Alandica kultur & kongress, konstnärerna Satu Kiljunen, Rita Jokiranta samt Keathy Ericsson-Jourdan och formgivaren Christophe Jourdan. Pågår till 31 augusti.
I entrégalleriet från 3 till 29 september: ”Ladugårdar” – akvareller av Ann-Britt Eriksson.
”Källskär”. Konstnärerna Barbro Eriksson, Åland, Anders Wallin, Sverige och Pekka Jylhä, Finland. Här kan du också se den kända Källskärstavlan av Tove Jansson. Pågår till 7 september.
Öppet dagligen kl 10-17.
■ ■ **Ålands sjöfartsmuseum.** ”Hajar du? Sanningen om havets jägare”. Pågår till 14 september.
Öppet dagligen kl 9–17.

BRÄNDÖ
■ ■ **Jurmo Sjöbodsmuseum.** På muséet finns allt som behöves förr i tiden på ett skärgårdshemman för att klara sig året runt, främst vad gäller jakt och fiske.
Öppet enligt överenskommelse vid hamnkiosken eller till tel: 0400 850 739.
■ ■ **Skärgårdsmuseet i Lappo.** Allmogebåtar, fiskeredskap och en permanent fotoutställning. Öppet enligt överenskommelse. Tel 56 657/0400 529 462.

ECKERÖ
■ ■ **Labbas Hembygds- och Bankmuseum.** Kaptensgård med föremål från sjöfarten. Närmare information Eva Karlsson, tel 38 507,
■ ■ **Skeppsvik, Solbacka smycken.** Utställning i sten och metall. Öppet enligt överenskommelse, tel 38 021.
■ ■ **Post- och tullhuset.** Form.ax - åländska formgivare. Pågår till 7 september.
Öppet dagligen kl 10–16.
■ ■ **Postens galleri.** Åländsk filateliutställning och fotogalleri. Pågår till 7 september.
Öppet: dagligen kl 9–16.
■ ■ **Södra galleriet.**

Konstnärernas återanvändningsstolar. Konstutställning & Workshops. Pågår till 7 september.
Öppet dagligen kl 10–15.
■ ■ **Galleri café Lugn & Ro.** Caroline Sundelin, målningar. Pågår till 7 september.
■ ■ **Ålands jakt- och fiske-museum.** Ett specialmuseum inom jakt och fiske. Över 2.000 föremål som berättar om ålänningarnas jakt och fisketraditioner. Informativa utställningar som passar mycket bra även för skol och lekskolegrupper. Specialguidning kan ordnas.
Årets sommarutställningar: ”Längs stränderna” Leena Sarparanta visar och säljer konst. ”Ansikte mot ansikte med åländska insekter och spindlar”. Fotograf Axel Steiner visar fotografier i storformat.
”Trämotorer finns dom” Tore Jansson visar sina svarvade trämotorer.
Barnaktiviteter: Tenngjutning och pärlutgrävning.
Nyhet i shopen: ”Sjöbloms” fiskolja. Utmärkt för behandling av trallar och verandor.
Öppet dagligen kl 10–17, till 15 september.

FINSTRÖM
■ ■ **Finström bibliotek (i Källboskolan).** Bilder av deltagarna i en fotokurs. Pågår under augusti.
Öppet måndag–torsdag kl 12–20.
■ ■ **Kalle Glads stuga.** Pålseböle.
Visas enligt överenskommelse.
Ring Sören på telefon 42 364 eller Marita på telefon 42 401.
■ ■ **von Knorringmuseet.** ”Huvudsaken – hattar, mössor och andra huvudbonader”. Fram till 15 september visas utställningen enligt överenskommelse genom att kontakta biblioteket tel 41 470.
■ ■ **Godby Hotell.** Akvareller av Gölsöm Ekblom, medlem i Nordiska akvarellsällskapet och Ålands konstförening. Pågår till 14 september.
Öppet alla dagar från kl 11.

FÖGLÖ
■ ■ **Föglö bibliotek.** Akvareller och oljemålningar av Jonas Wilén. Pågår till 31 augusti.
Öppet måndagar kl 10-13 och kl 16-19, onsdagar 10-13 och torsdagar kl 18-21.
■ ■ **Ålandsbanken.** Lisbeth Fellman ställer ut arbeten i trä och Anny Eriksson visar tavlor i akryl och olja. Pågår till 31 augusti.
Öppet måndag–fredag kl 9.00-16.15.

GETA
■ ■ **Linastugan i Finnö.** ”Underbara lappar vid vattnet”, verk i lappteknik av Lillemor Söderström, Liisa Edwards och Birgitta Häggblom. Pågår till 30 september.
Öppet enligt överenskommelse tel 49 694 eller 040-730 14 99/Inga Snellman.
■ ■ **Soltuna.** Trollstigen, en självberättande stig för barn. Kan besökas när som helst.

HAMMARLAND
■ ■ **Brandkårmuseet Mörby.** Här finns omkring 20 släckningsfordon samt annan släckningsutrustning från landskapet Åland. Den äldsta brandbilen är en A-Ford från 1926 och den modernaste en Volvo från 1969.
Öppet enligt överenskommelse, tel 040 536 82 86.
■ ■ **Postad gårdsmuseum.** Västergård är en museibyggnad från 1760-talet. Kläder, porslin och många andra inventarier härstammar från början av 1700-talet.
Öppet enligt önskemål, tel 0457 361 39 00.
■ ■ **Sålis batteriberg.** Kan besökas när som helst.

JOMALA
■ ■ **Jomala bibliotek.** Under september visas foton från inflyttningen i de nygamla lokalerna.
Öppet måndag–torsdag kl 14–20 från 1 september.
■ ■ **Kungsö batteriberg.** Kan besökas när som helst.
■ ■ **Kungsö Shellmuseum.** ”Nostalgimack” 1950-tal. Öppet enligt överenskommelse tel 32 7 60 , eller 040-706 82 30.
■ ■ **Siréns hembygdsmuseum Ringsböle.** Öppet enligt överenskommelse per tel 31 069.
■ ■ **Önningebymuseet.** Friluftsmåleri kring sekelskiftet 1900 samt Victor Westerholm Tecknaren.
Öppet enligt överenskommelse per telefon 040 096 77 10.
■ ■ **Sjöbloms emigrant- och torpasmusum, Önningeby.** Utställning kring museet, torpare och emigration.
Öppet enligt överenskommelse per telefon 040 096 77 10.

KUMLINGE
■ ■ **Museigården Hermas.** Den sista helt bevarade gårdsgruppen av ålderdomlig karaktär i den åländska skärgården. Öppet måndag-fredag kl 11–17 i augusti.

KÖKAR
■ ■ **Kökar hembygdsmuseum.** Bruksföremål, fotoutställning och båtmuseum.
Öppet enligt överenskom-melse, tel 0457 524 40 77.
■ ■ **Klosterkällaren, Franciscuskapellet.** Fornlämningarna på Hamnö är de mest spännande som finns i den åländska skärgården.

LEMLAND
■ ■ **Lemböte kapellruin.** Från 1200-talet, ligger invid ett av Ålands största forngravfält. Kan besökas när som helst.
■ ■ **Lemlands bibliotek.** Gösta Lindqvist ställer ut träarbeten, pågår till och med 31 augusti.
Öppet: tisdagar kl 9–13 och 18–21, onsdagar 9–15, torsdagar 9–13 och 18–21.
■ ■ **Nåtö naturreservat.** Nåtö naturstig öppen till 6 december.

LUMPARLAND
■ ■ **Lumparlands bibliotek.** Ingmar Lundberg visar gamla svartvita fotografier från 1960-1980-talen. Pågår till 30 augusti.
Öppet tisdagar och onsdagar kl 16–20.

SALTVIK
■ ■ **Göran Dahl/Ovanåker.** Ålands största samling av bomärkta föremål. Öppet enligt överenskommelse. Tel 48 038/0400 450 004.
■ ■ **Borgboda forminnesområde med Idas stuga.** Öppet alla dagar. Vandringsled genom området.

SUND
■ ■ **Sunds bibliotek.** Förskolebarnen vid Tosarby daghem ställer ut egna tolkningar av Henry Lindholms målningar, efter ett besök på Ålands museum. Pågår till september.
Sunds midsommarkronor. Sunds folkdräkt.
Öppet måndag och torsdag kl 17.30–20.30, tisdag 10–16.
■ ■ **Bomarsunds fästningsområde.** Tsar-Rysslands fästningsområde. Kan besökas när som helst.
■ ■ **Bomarsundsmuseet Lotsstugan.** En liten utställning som beskriver fästningens historia.
Öppet måndag-fredag kl 10–16 i augusti.
■ ■ **Jan Karlsgården och Vita Björn.** Friluftsmuseum och fängelsemuseum. Öppet dagligen kl 10–17 till 15 september.
■ ■ **Kastelholms slott.** Öppet dagligen kl 10–17 till 15 september.
■ ■ **Ålands fotografiska museum.** En utställning över kamerans historia. Öppet tisdagar och söndagar kl 11–17, onsdagar kl 11–20 till 31 augusti.

VÅRDÖ
■ ■ **Seffers hembygds-gård.** Parstuga från 1700-talet med bruksföremål och verktyg. Öppet enligt överenskom-melse, tel 040 077 73 28.
■ ■ **Ålands skolmuseum.** År 1888 uppförde läraren Viktor Jansson från Vårdö den byggnad där Ålands skolmuseum finns idag. Skolinventarierna är samlade från hela Åland men en del föremål härstammar från den gamla skolan. Öppet enligt överenskom-melse, tel 432 120.

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

” Bossanova är den idealiska kabinmusiken efter landning.

STAFFAN HELGESSON i DN

Här skapas det musik

Lasse Sundblom byggde upp mångsidigt laboratorium

Skapande. Lasse Sundblom och några av hans koncentrerade musikelever i laboratoriets datormiljö.

Koncentration och ivrigt skapande i lycklig symbios. Den stämningen möter när man kommer in i Lasse Sundbloms musiklabb, som han hyrt in sig med i en av Medis datasalar.

Just nu håller Sundblom en kurs på sex veckor med nio elever från årskurs 2 och 3 i Ålands lyceum.

Lasse Sundblom har i många år arbetat som musiklärare i en hel rad skolor runt om på Åland. Fortfarande är han musiklärare i Övernäs men satsar också på sitt musiklaboratorium där han använder den senaste tekniken på området och de bästa programmen för att locka fram och uppmuntra musikskapandet bland de unga.

Men tekniken ger vida möjligheter att arbeta och används också för, bland annat, fortbildning av lärare och inom samarbetet med Medis för undervisning i musikteori för dess sång- och musikelever.

Nio av de nya macarna i Medissalen är Sundbloms egna och Medis har anskaffat två till för att man skall kunna ta emot grupper på tio elever. I avtalet ingår att Medis också får använda Sundbloms utrustning för sin egen undervisning.

– När jag började bygga upp musiklabbet tog jag kontakt

med musiklärare Åsa Isaksson på Medis och vi kom fram till det här samarbetet som är till ömsesidig nytta, konstaterar Sundblom.

Modern teknik

Både hårdvaran, datorerna, och det som finns i dem hör enligt Sundblom till det bästa man kan få på området i dag. Dels arbetar man med programmet Garage Band, dels med Sibelius.

– Garage Band är det program som bland annat används av Rolling Stones, säger Sundblom med glimten i ögat.

Sibelius är välkänt som ett månsidigt program för notskrivning och annat muskarbete som på många sätt kan användas för att underlätta musiklärarnas arbete ute i skolorna.

– För Ålands del öppnar den här tekniken möjligheter till distansundervisning i skärgården.

En avgjord fördel med den utrustning och de program som Sundblom använder är att man mycket snabbt kommer in i dem och kan använda dem fullt ut.

Inte bara musik

I framtiden skulle Lasse Sundblom gärna se att man kunde få musiklaboratorier ute i skolorna och han påminner om att

det inte bara behöver handla om musikundervisning.

– På många områden, bland annat i undervisningen i historia och svenska ger tekniken oanade möjligheter. För att nu bara ta ett par exempel så kan man tänka sig att en elev skriver en egen berättelse som illustreras och ljudsätts i datorn för att sedan sparas och brännas på en cd, eller att man på liknande sätt arbetar med uppgifter i till exempel historieundervisningen.

Men just nu är det musikskapandet som koncentrationen i Sundbloms labb gäller. När Nyan tittade in i går hade man bland annat världsmusik på schemat.

– Sådant som kinesisk gitarr och asiatiska trummor, förklarar Sundblom och ger ett litet ljudprov.

Fritt skapande

Hela tiden ingår ett fritt skapande där eleverna arbetar med sin egen musik för det slutarbete på cd som kursen skall resultera i.

Måns Eriksson är en av eleverna. Han berättar att han har siktet inställt på att i framtiden arbeta med musik, gärna som ljudtekniker eller musikproducent. Enligt honom har arbetet i labbet gett nya impulser.

– Just nu håller jag på med något som man kunde kalla

Lärorikt. Malin Malmund, som själv sjunger och spelar i ett band, säger att hon redan lärt sig mycket i musiklabbet.

rock med symfoniska impulser, säger han och låter oss lyssna till en bit av det han åstadkommit.

En annan av kursdeltagarna är Malin Malmund som berättar att hon sjunger och spelar med i ett band och att kursen därför passar henne utmärkt. Just nu arbetar hon i sin dator med akustisk musik på bland annat piano och slaginstrument och låter oss höra en liten melodislinga.

Även Malin säger att hon gärna skulle arbeta med musik i någon form i framtiden.

– Det här är helt nytt för mig men jag har redan lärt mig väldigt mycket, förklarar hon.

– Kursdeltagarna är så ivriga att de inte ens vill ta rast, säger en nöjd Lasse Sundblom.

Den sex veckor långa kursen med de tio gymnasieeleverna omfattar sex veckotimmar fördelade på tre dagar i veckan.

Utöver de nämnda, Måns och Malin, är också Rebecka Englund, Emil Strandvik, Elin Thomasson, Sofia Stenroos, Linus Olsson, Ronja Monto och Magnus Selander med på kursen.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Foto: FREDRIK TÖRNROOS
foto@nyan.ax

Johanna Grüssner representerar

Åland på Nordisk Visfestival 2008 som äger rum på Musikmuseet i Stockholm den 12-13 september.

Trubadurduon Wesley Koi-vumäki och Stefan Paavola från Borgå representerar Finland. Bland övriga artister märks bland andra. Rikard Wolff, Nina Ramsby och Ewert Ljusberg från Sverige, Ragnar Olsen från Norge, Nikolaj Christensen från Danmark, Dana Antonsdóttir från Island och Stanley Samuelson från Färöarna.

Arrangör för Nordisk Visfestival, som är den första i sitt slag i Stockholm är Yrkestrubadureernas Förening i samarbete med Musikmuseet. Det blir två konserter, en på fredagen den 12 september och en på lördagen den 13, båda med start kl. 19:00. Totalt medverkar 16 artister från sex länder – Sverige, Norge, Danmark, Finland, Island och Färöarna - med visor på respektive lands originalspråk. □

Vårdödagen firas den 10 september,

det datum då Vårdö första gången omnämns i hävderna, den 10 september 1347. I år firar kommunen dagen med en programfest i Bönehuset i Vårdö kl 19.00 med temat **Otto Andersson**. I programmet ingår intervjuer med vårdöbor om Otto Andersson, sång och musik samt kaffeservering. Entrén och förplagnaden är fri och man ser gärna att deltagarna kommer i folkdräkt.

Medverkar i programmet gör bland andra **Gunilla Boman, Inga-Britt Christenbrunn, Eivor Lindström, Benita Muukkonen, Douglas Lindén och Börje Lång.**

Seffers hembygdsgård i Lövä är också öppen kl 18.00 då gården och utställningen med ljusstakar förevisas. Uppvakning vid Otto Anderssons minnessten vid Seffers sker kl 18.30. □

Dramaten och Lilla Buskowskis

i Stockholm har hållit auktion på dräkter och möbler från Dramaten. Bland annat rönt kreati-onerna från uppsättningen av "Misantropen" i **Ingmar Bergmans** regi från 1995, ritade av **Charles Koroly**, stor uppskattning. Den dräkt som **Thomas Hanzon** bar i uppsättningen gick för 20.000 kronor. Det sengustavianska salongsbordet, kanske ursprungligen från den kungliga foajén, uppfattades trots sitt något slitna skick som en oupptäckt skatt och ropades från 6.000 kronor till 27.000 kronor.

Totalt inbringade avdelningen med Dramatenobjekt drygt 700.000 kr till förmån för Dramatens konstnärliga utsmyckningar. □

IKVÄLL FREDAG 29.8

spelar Conny Henrix i restaurangen
Soundway i nattklubben

ARKIPELAG

Tel 24020 info@hotellarkipelag.ax www.hotellarkipelag.com

www.nyan.ax

24 STRINGS

EN KVÄLL MED
INTENSIV MUSIK ÖVER
GENREGRÄNSERNASvante Henryson, cello
Mikko-Ville Luolajan Mikkola, violin

möter Whatclub;

Richard Palmer, gitarr
Jochum Juslin, gitarr
Kjell Dahl, kontrabasfredagen 29 augusti, kl 19.30
ÅLANDS KONSTMUSEUM

Fri entré

Tvingas byta pjäs med kort varsel

Teaterföreningen i Mariehamn får med kort varsel byta höstpjäs och skjuta upp premiären med ett par veckor. "Alla gillar Opal" har stoppats av pjäsförfattarens agent i New York.

Thrillerkomedin "Alla gillar Opal" av John Patrick har länge varit spikad som teaterföreningens höstpremiär men nu stoppas uppsättningen med kort varsel.

Teaterföreningens ordförande Maria Mäntylä berättar att föreningen fick beskedet från Drama Corner i Helsingfors som distribuerar pjäsen.

Bara för proffs

– Författarens agent i New York är tydligen ny på posten och har intagit en strängare linje än sin föregångare. "Alla gillar Opal" skall nu bara få spelas av proffsteatrar trots att den tidigare ofta spelats av amatörer.

Den första samlingen inför premiären, som var satt till den 31 oktober, skulle ha hållits förra veckoslutet men fick nu uppskjutas.

Nytt på gång

Föreningen har dock en ny pjäs på gång även om premiären nu blir först i mitten av november.

– Vi har med hjälp av Drama Corner hittat en bra ersättning, farsen "Aldrig i livet" av Dave Freeman.

Maria Mäntylä, som redan läst pjäsen, tycker att den blir en fullgod ersättare.

Pjäsbbyte. Nej, med två tomma händer står teaterföreningen inte trots att planerna på att ge "Alla gillar Opal" stoppats. Farsen "Aldrig i livet" blir ersättare. Arkivfoto: FREDRIK TÖRNROOS

– Den åländska publiken gillar farsor och och det här är en jätterolig pjäs. Jag är övertygad om att den kommer att gå hem.

– Kanske har vi till och med vunnit på bytet, tillägger hon.

"Aldrig i livet" innehåller en roll mera än "Alla gillar Opal", men annars kan man i stort sett köra med samma besättning som var tänkt för den pjäsen.

"Fräsch fars"

Synnöve Westerberg, som också skulle ha regisserat

"Alla gillar Opal" regisserar "Aldrig är livet".

– Det är en ganska fräsch och modern fars där det är lätt att känna igen sig själv. Miljön är ett hälsohem som grundats av ett par. Bland dem som kommer till hälsohemmet uppstår sedan alla möjliga intriger.

Synnöve Westerberg berättar att hon än så länge bara hunnit skumma igenom pjäsen men ändå sett dess kvaliteter.

– Klart är att den måste förkortas litet men det skall

givetvis göras med varsam hand så att inga poänger går förlorade.

Även om rollerna ännu inte är fördelade så bedömer också Synnöve Westerberg att pjäsen passar teaterföreningens ensemble.

Preliminärt siktar man, enligt Matria Mäntylä, på premiär den 14 november.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

KappAhi®
You look great!

JEANS FAVOURITES
ALLA JEANS **10€ RABATT**
Gäller dam och herr. Avser ord. pris. Kan ej kombineras med andra rabatter eller erbjudanden.

HUR SER DIN FAVORIT UT?
PÅ KAPPAHL HITTAR DU
MASSOR AV JEANS I OLIKA
MODELLER OCH TVÄTTAR.
PRIS FR. **39,95 €**

VARUHUSET ZEIDELS TORGGATAN 7

ÖPPET VARD 9–20, LÖRD 9–18, SÖND 10–17

ÖPPET
7 DAGAR
I VECKAN

BEGBILSSPECIAL!

Välkommen in och provkör

Pris 34 700€

Chevrolet TrailBlazer -03
69 000 km, automat, bensin, blå/silver,
metallfälgar, läderklädsel, elspeglar,
elhissar.

Pris 19 900€

Audi A6 1,8 T Sedan -03
98 000 km, manuell, bensin, grå,
s + v-däck, ACC klimatanläggning,
airbag.

Pris 7 900€

Saab 900 SE 5 -97
7 900 km, manuell, bensin, röd metallfärg,
s + v-däck, alufälgar, farthållare.

Pris 11 800€

Opel Vectra farmare 2,2-16v -01
154 000 km, manuell, bensin, metallgrå,
s + v-däck, dragkrok, fjärrstyrt centrallås,
elspeglar, elhissar, AC manuell, airbag mm.

Pris 8 900€

Opel Corsa 1,4 3D -01
122 000 km, manuell, bensin, blå,
s + v-däck, CD/radio, airbag, ABS.

Pris 19 900€

Opel Vectra GTS 2,2 -03
70 000 km, manuell, bensin, blå,
CD/radio, airbag, 1 ägare.

Pris 3 900€

Ford Escort 1,6 special -97
151 000 km, manuell, bensin, röd,
s + v-däck, dragkrok, centrallås

BRÄNSLECHECK

Vid köp av annonserad
begagnad bil får
du en bränslecheck
värde 500 euro.

Erbjudande gäller t.o.m. 10.9.08

– Vägen till en bra affär –

BILHALLEN

Tel. 19 800, fax 527 735 Elverksgatan 7, öppet vardagar 8-17
Försäljare: Stanley tfn 527 720, Niklas 527 722.

MASSOR MED PRYLAR...

Bortslumpas
för endast:

**Telefoner,
tillbehör
m.m.**

GÄLLER ENDAST FREDAG 29.8

TeleButiken

Mariehammns Telefon Ab

Storagatan 6, tfn 27 448 www.telebutiken.ax

www.nyan.ax

Specialpris på marsipanrosor

rosa, röda, gula, vita, aprikosa & vinröda
NU 0,90 cent (1,10)

Ballinas sugerpaste
m. vanilj- eller chokladsmak **6,60€**

*Kom även ihåg att du kan hyra en rolig motivkalkform hos oss!
Lejon, dinosaurier, katt, bok, gitarr m.m.*

Härliga muffinsformar
från Kalasform **4,50€**

Pröva våra goda & stadiga mousser till tårter eller dessert!

blåbär, päron, hallon, vitchoklad m.m.
100 g **4,80€**

söta saker

Köpmansgatan 1, tfn 23 688
Öppet tisdag-onsdag-torsdag 11-17

Rosella varnade tyskt lastfartyg

Rosella och ett tyskt lastfartyg befann sig i onsdags kväll för nära varandra. När Rosella försökte uppmärksamma lastfartyget på att det var väjningsskyldigt fick man ingen svar.

Rosella avgick normalt från

Mariehamn igår kväll men ungefär en timme efter avgång noterade befälet ett lastfartyg på väg norrut. Lastfartyget befann sig tre sjömil från Rosella.

– Rosella anropade lastfartyget för att säga att de hade väjningsskyldighet, men ingen svarade. Då saktade Rosella in och lät lastfartyget passe-

ra. Det uppstod aldrig någon hotfull situation, säger Viking Lines tekniska direktör **Tony Öhman**.

Han har svårt att förstå medias rapportering av Cinderellas och nu Rosellas närhet till andra fartyg. Cinderella befann sig i en liknande situation i början av veckan.

– Farlederna har livlig trafik och det är inte alls onormalt att man kommer man möts. Det onormala i det här fallet var att man inte fick kontakt med det tyska lastfartyget. Därför är händelsen rapporterat till sjöbevakningen så att de kan ta kontakt och reda ut vad som hänt. (ke)

Europaministern till EU-debatt

■Europafrågor debatteras i lagtingets auditorium på onsdag kl 13 nästa vecka.

Finlands EU-minister **Astrid Thors** presenterar aktuella frågor inom Europeiska Unionen, tidningen Ålands chefredaktör **Niklas Lampi** ger sina kommentarer och sedan är det fri debatt bland de närvarande.

Det är statsrådets kommunikationsenhet som tillsammans med Europainformationerna och statsrådets EU-sekretariat som ordnar en serie

Astrid Thors.

EU-debatter runt om i landet. Samtliga av statsminister **Matti Vanhanen**s regerings 20 ministrar deltar i tillställningarna så att i samtliga 20 landskap ordnas en debatt under en ministers ledning. (uw)

Körde om på höger sida

■I tisdags valde en chaufför i en personbil att köra om bilen till höger på accelerationsfilen i Godby. Han trängde sig mellan två bilar och förorsakade fara i trafiken. Polisen betecknar

ärendet som äventyrande av trafiksäkerheten.

I onsdags körde två mopedister på den del av Uppgårdsvägen där trafik med motorfordon inte är tillåten. (ke)

Hundutställning firar 50 år

■Den internationella hundutställningen Viking Line Dog Show ordnas i år för 50:e året på Åland. Hittills är 1675 deltagare anmälda till utställningen som äger rum mellan den 27 och 28 september i Eckeröhallen. Med anledning av 50-års-

jubileet kommer finalerna att bli något mer storslagna än tidigare år, berättar arrangörerna.

Åskådare är hjärtligt välkomna. Dörrarna öppnas klockan nio på morgonen och inträdet är fritt. (AxK)

– Försäkringar på hemmaplan

www.alandia.com

Har du fått ditt pensionsutdrag? Kan du leva på halva lönen?

Du kan komplettera med en

frivillig pensionsförsäkring!

ALANDIA BOLAGEN
Ålandsvägen 31, tel. 29 000

★★★★ **KALMERS** ★★★★★

GÖR ETT RIKTIGT HÖSTFYND...

mv-marin
www.mv-marin.fi

6600 FC Välutrustad Motor 115-150 hkr € 39.990 NU € 31.950	Nya 5700 Extrautrustad Motor 75-140 hkr € 17.200 NU € 14.690
5400 Välutrustad Motor 60-90 hkr € 11.140 NU € 8.950	4600 Kompl. utrustad € 8.495 NU € 6.980

BELLA BOATS
www.bellaboats.fi

510 R Motor 60-90 hkr € 8.300 NU € 6.890	512 EUROPA € 9.450 NU € 7.990	600 OCEAN Hydraulstyrning Dynserie € 16.310 NU € 13.695
---	---	--

Förmånliga motorer från MERCURY 2-takt, 4-takt

**VIKINGAGRÄND MÅNDAG-FREDAG 8.30-17 LÖRDAG 9-13
TEL 28 827 OCH 28 830 WWW.KALMERS.AX**

Erbjudandena gäller 1-30.9.2008

Q8 Oils

Q8 T 1000 10W/30 universalolja för lantbrukare & entreprenörer (motsvarar Esso Unifarm) finns i 20 l och 1/1 fat

Taffel chips 180-250 g 2,50 10-13,89 €/kg	Läkerol dark 23 g 1,20 52,17 €/kg	Battery 0,33 l 2,30 6,36 €/l
Jaffa 1,5 l 2,40 1,33 €/l	Bonbon påse 220 g 2,40 10,91 €/kg	Atria pizzor 200 g 1,40 7 €/kg

Rundbergs Bil & Service Ab
Strandgatan 1 B, tel. 15 222 www.rundbergs.com

ST1

T-SHIRT
Långärmad
4 olika färger
25,95

T-SHIRT
Många nya färger
12,95

**EXTRA
ÖPPET!**

TARA

SITTKOFF GALLERIA, MARIEHAMN

**Långlördag
10-16
Söndag
11-14**

måndag-fredag 10-17.30, torsdag 10-19, lördag 10-15

fotoliiga.fi

Kvalitet, kunnande, service!

Canon

CANON Ixus 85IS

- 10 milj pixel
- 3x optisk zoom
- Ansiktsfokus
- Optisk bild-stabilisering

*Klassisk
Ixus design*

249€

CANON EOS 1000D Kit

- 10 milj pixel
- Upp till 3b/sek
- 18-55 mm kitobjektiv med stabilisering

659€

*Vald till årets
instegs systemkamera
av EISA Awards*

CANON HF-100

- 12x optisk zoom
- Snygg och lätt
- 3,1 milj pixels stillbilder

899€

*Full HD
direkt till
minneskort*

GeFoto erbjuder i samarbete med Fotoliiga
3 års garanti
på Canon kameror, videokameror
och objektiv

GEFOTO
Gerhard's Foto Ab

Sittkoff Torgg. 13 A • tel 018-14 623 • vard 9-17 • lörd 10-14 **www.gefoto.fi**

BEG. BILAR

Volvo S80 2,4 Turbo automat -01

107.000 km 18.900€
S/v-däck på alufälgar, radio-cd m. fjärrstyrning på ratten, klimatanläggning, elhissar fram/bak, el-backspeglar, DSC, farthållare, färd dator, aut. av-bländning av innerbackspegeln, dimljus fram

Volvo V70 2,5T (200 hk) Summum aut. -08 "demo"

3.600 km 49.900€
S/v-däck på alufälgar, radio-cd, ACC, färd dator, farthållare, rails, Bluetooth system, integr. barnstolar, elsäte, tonade bakrutor, elhissar fram/bak m.m.

Renault Laguna 1,6 Expression HB -02

133.000 km 9.200€
S/v-däck, radio-cd, dimljus, elfönsterhissar fram/bak, AC, fjärrstyrt centrallås

Ford Mondeo 1,8 Ambiente -01

135.700 km 9.500€
S/v-däck, elbackspeglar, manuell AC, radio-cd med fjärrstyrning, elfönsterhissar, fjärrstyrt c-lås

VOLVO

Volvo V70 2,5 20V (170 hk) automat -00, 341.000 km 7.800€
Volvo S80 2,4 (140 hk) automat -00, 120.000 km 16.900€
Volvo V70 2,4 T Ocean Race (200 hk) automat -01, 177.000 km 15.900€
Volvo S60 (140 hk) automat -03, 81.500 km 18.900€
Volvo S80 2,4 (170 hk) automat -04, 87.300 km 22.900€
Volvo V70 2,4 (140 hk) automat -05, 185.500 km 20.500€
Volvo C30 2,0 (145 hk) Momentum "demobil" -07, 4.000 km 28.500€

VOLVIA
Gör en bra bil bättre.

Volvia erbjuder ett års helkasko- och trafikförsäkring för 0 euro om du köper en begagnad Volvo. Gäller tom 31.12-08

RENAULT

Renault Laguna 1,6 Expression HB -02, 147.500 km 8.600€
Renault Grand Scenic 1,6 16V -08, 5-pers., 300 km 25.000€
Renault Laguna 2,0 16V Break Conquest -06, 16.000 km 21.900€
Renault Megane 1.6 16V HB Dynamique -06, 41.000 km 17.900€

Renault Forsäkring erbjuder ett års helkasko- och trafikförsäkring för 0 euro om du köper en begagnad Renault. Gäller tom 31.12-08

FORD

Ford Focus 1,6 Ambiente Wagon -00, 167.000 km 6.900€
Ford Mondeo 4D 2,5 V6 Ghia -01, 67.000 km 14.900€
Ford S-Max 2,0 Trend -06, 7-pers., 21.000 km 28.300€

FordCredit

3,9% ränta* om du köper en begagnad Ford. Gäller tom 30.9-08

ÖVRIGA

Peugeot 405 2,0 GTX -94, 170.000 km 2.900€
Honda Accord 2,0IS -95, 164.000 km 5.900€
Volkswagen Passat 1,8 automat 4D -97, 142.000 km 6.900€
BMW 523i Sedan automat -99, 82.000 km 16.900€
Mitsubishi Pajero 2,8 TDGL -99, 143.000 km 18.900€
Nissan Almera 1,4 Si 4D -00, 180.000 km 5.500€
Citroën Xsara 1,6 automat Brake -01, 170.000 km 6.500€
Peugeot Boxer 1,9 TD Fourgon -01, 125.000 km 11.200€
Hyundai Trajet 2,0 -04, 7-pers., 46.000 km 18.300€
Toyota Yaris 1,3 VVTi Sol automat -05, 21.500 km 14.200€

FordCredit

3,9% ränta* om du köper en övrig begagnad bil. Gäller tom 30.9-08

*** Max lånebelopp 20.000€. 150€ startavgift, 8€ ratavgift tillkommer.**

MOTOR • COMPANY
BILHUSET I MARIEHAMN

MOTORCOMPANY Bilhuset i Mariehamn, Västra utfarten, tel *5252

Tom Enestam 525 303, Tony Sommarström 525 309

Bilförsäljningen öppet vardagar 9-17, lördagar stängt

www.motorcompany.ax

www.sundqvists.com

LÅT DIG INSPIRERAS -GÖR EN MÄSSRESA!

ANTIK & KURIOSA

Kistamässan Avresa 4.10

Antik & Kuriosa innehåller mycket av vad den personliga och speciella inredningen kräver. Mångfalden är stor!

HEM OCH VILLA

Stockholmsmässan Avresa 11.10

Sveriges största mässa för ett bättre boende.

HEM

Stockholmsmässan Avresa 11.10

Inredning, design och konsthantverk.

SKOLFORUM

Stockholmsmässan Avresa 27.10

Skandinavians största mötesplats för kompetensutveckling för lärare och skollärare.

SCANDINAVIAN BOAT SHOW

Stockholmsmässan Avresa 8.11

Skandinavians enda båtmässa på hösten för större segel- och motorbåtar samt tillbehör.

ALLT FÖR HÄLSAN / TRÄNINGSDAGARNA

Stockholmsmässan Avresa 8.11

Inspirations-, och kunskapsmässa för alla som bryr sig om sin hälsa.

DET GODA KÖKET

Stockholmsmässan Avresa 8.11

Mässan för dig som gillar att laga och äta mat, botanisera bland köksredskap, läsa de senaste kokböckerna, få inspiration av kända och okända scenkockar.

SYFESTIVALEN

Kistamässan Avresa 8.11

Syfestivalen är mässan för dig som vill skapa själv. Mode och heminredning med betoning på sömnad och handarbete är Syfestivalens kärna.

FINSKT HANTVERK

Tammerfors Mässa Avresa 14-15.11

Mässan Suomen Kädentaidot Finskt Hantverk är Europas största hantverksmässa. Med sina 30 000 besökare varje år är mässan ett måste för alla som gillar hantverk.

Pris: EUR 139 inkl. inträde och övernattning på Sokos Hotell Villa.

SLÖJD OCH KONSTHANTVERK

Kistamässan Avresa 29.11

Slöjd & Konsthantverk är den genuina mötesplatsen för alla som köper och säljer.

Pris endagsresor: EUR 55
I priset ingår: buss- och
båtresa t/r, sjöfrukost samt
inträde till mässan.

Boka nu på 22 570!

Kambodja – kon

Kambodja är ett fattigt land som länge plågades av diktaturer och krig.

Länge har det varit ett av de absolut fatigaste länderna i regionen, men det märks inte på befolkningen. Människorna bjuder verkligen på sig själva och det lilla de har.

För den som vill åka till ett turistland som ännu inte har blivit exploaterat in i det minsta, är Kambodja ett underbart resmål.

Det går att flyga direkt till Kambodja, men även att resa till landet från till exempel Thailand.

Många väljer att resa till Kambodja just genom grannlandet Thailand. Från Bangkok ordnas bussresor till ruinstaden Angkor, som ligger bredvid Kambodjas näst största stad Seam.

Rock 'n' Roll Highway

Vägen mellan den thailändska gränsen och Seam Reap kallas för Rock 'n' Roll Highway och när man sätter sig i bussen förstår man varför. Det känns som en berg- och dalbana som inte tar slut på 8 timmar. Men det är värt det.

Landsbygden är väldigt primitiv, med några flodhus utspridda längs det lågmälda landskapet och stora slätter utan någon bebyggelse. Det känns som om man har åkt tillbaka i tiden, men städerna är någonting helt annat, speciellt Seam Reap. Gatulampor, fina breda asfalterade vägar och hotellfasader som mer ser ut som Las Vegas än Kambodja.

Staden har byggts upp enbart för turismen, och det går att flyga hit direkt. När du kommer hit finns det egentligen en sak att se - tempelruinerna i Angkor och framför allt Angkor Vat.

Måste ses

Nästan ingen som åker till Kambodja åker hem utan att ha besökt Angkor Vat, som numera är med på UNESCOs världsarvslista. Angkor Vat byggdes någon gång under tidigt 1100-tal till Vishnus ära, och är det absolut kändaste i Kambodja. Det är till och med avbildat på flaggan.

Från Seam Reap kan du ta dig till alla tempel i Angkor med hjälp av lokal transport - tuk-tuk. Man kan välja att göra en stor tempeltur på två dagar eller en lite mindre på en dag. En dag räcker om du inte är väldigt intresserad av tempel.

Runt templen finns det väldigt mycket tiggare, speciellt barn som antingen tigger eller försöker sälja souvenirer.

Små djungeltempel

Angkor Vat är storslaget, men för den lite mer äventyrliga är de små templen i djungeln kanske mer intressanta. Testa på att klättra upp för de branta trapporna eller utforska trånga gångar i tempel som nästan helt har rasat.

Soluppgången över Angkor Vat lockar väldigt mycket människor, och det anses att templet visar sig från sin allra bästa sida just då.

Röda Khmererna

Planerar du att åka till Kambodja får du se mycket som

du kanske inte vill se. Landets hemska historia, som på senare tid kan tillskrivas Pol Pot och de röda Khmererna, syns än idag.

Stora delar av landet är fortfarande täckt av minor och speciellt vid sevärdheterna ser man många som har råkat illa ut när de kommit i kontakt med minor. Många av gångerna tigger inte personerna, de har lärt sig spela musik och sitter och spelar samt säljer skivor.

Hemsk historia

Torturfängelset

Huvudstaden Phnom Penh är Kambodjas största stad. Där kan man verkligen se spår av den hemska historien landets befolkning har genomlidit.

Toul Sleng är en skola som gjordes om till fängelse och tortyrkammare av de Röda Khmererna. Idag finns allt bevarat, du kan gå in i de olika fängelsecellerna, se på tavlor målade av personer som har suttit i fängelset och se fotografier från tiden då fängelset var igång.

I Phnom Penh kan man även besöka Choeung Ek, ett av Kambodjas många Killing Fields. Där avrättades över 10.000 personer och slängdes i massgravar. Uppskattningsvis dog 17.000 personer i fängelset, och vid Choeung Ek.

Solnedgång över sjön

Kambodjas huvudstad är inte bara historier om död och elände. Landet visar sig från en av sina bästa sidor när solen går ner över sjön som ligger mitt i staden.

Väljer man att bo på hotell är det bara att gå ner till någon restaurang längs sjön, men det finns även möjligheter att bo vid strandkanten, eftersom det ligger många Guest Houses där. Koppla av efter en hård dags sightseeing och njut av den vackra solnedgången.

Tvingar barn tigga

Det finns tyvärr mycket tiggare i Kambodja, och en stor del av dem är gatubarn. Vår guide och chaufför i huvudstaden Phnom Penh berättade för mig och min vän att man inte ska ge alltför mycket till gatubarnen eftersom de

Tempeltitt. Angkor Vat är enormt

Indiana Jones. För den lite mer äventyrsinriktade personen kanske något annat mindre tempel lockar mer. Stig på.

många gånger inte tigger på egen hand.

Det finns många som tvingar barn att tigga för för andra som sedan tar så gott som allt. Vill man hjälpa barn kan man åka till ett av Phnom Phens många barnhem och skänka ris eller pengar.

Text och foto:
JOHAN ORRE

Solnedgång. Att koppla av på bryggan med den här utsikten är inte så tokigt.

kontrasterernas land

stort och man kan lätt fördriva en dag med att gå runt och beundra detaljrikedomen.

Fängelsecell. En hemsk men mycket intressant upplevelse var Toul Sleng-fängelset.

Massgravar. Här lades människorna efter avrättningarna. Ett besök till Choeung Ek ger dig någonting att fundera på.

Finlandssvenska kvalitetsresor med svenskspråkig reseledare och max. 20 resenärer.

Program 2008;
15.10-25.10.2008
13.11-7.12.2008

Sydafrika: Möt våren i Kapstaden, se valar och var med om en oförglömlig safari. En favorit resa! (11 dagar) **(4 platser kvar)**
Stora Nya Zeelandresan; Med buss från söder till norr. Upplev det vackra landet och dess varierande skönhet samt lär känna dess gästvänliga invånare (25 dagar) **(6 platser kvar)**

Program 2009
20.2-8.3.2009
19.3-5.4.2009

Costa Rica: Från Karibiska havet till Stilla havet genom ett av världens vackraste små länder. (17 dagar)
Australien: Adelaide, Alice Springs, Ayers Rock, Stora Barriärrevet och Brisbane. En riktig upplevelseresa. (20 dagar)

För mer information gå in på www.martinsresor.ax eller kontakta mig per tfn 0457-3441132 eller per e-post till martin@martinsresor.ax
Du kan boka mina resor via City Travel i Mariehamn må-fre kl. 9-17, tfn 018-529 370

Välkommen med!

Martin Kähkönen

www.martinsresor.ax

www.sundqvists.com

HÖSTENS TEATER OCH SHOW

STEVIE WONDER

i Globen

En av de främsta världsstjärnorna - Stevie Wonder - åker på Europaturné för första gången på tio år.

Avresa: 19.09, 2 dagar

Pris: EUR 198 med biljetter på A-läktare och övernattnig i Täby.

UGGLARHEBORG-ULVESON

på Cirkus

Magnus Ugglå, Johan Rheborg och Johan Ulveson bjuder på shownummer, nya Ugglå-låtar och igenkänningsångest med plats för värme och skratt. Materialet är nyskrivet och skraddarsytt för trion.

Avresa: 11.10 och 08.11

Pris: EUR 110

MY FAIR LADY

på Oscarsteatern

Se den världsberömda Broadwaysuccén MY FAIR LADY med Tommy Körberg, Helen Sjöholm och Jan Malmström.

Avresa: 18.10 och 15.11, Fullsatt

Avresor i vår: 7.2, 7.3 och 28.3

Pris: EUR 119

THE PRODUCERS

på China teatern

En sanslöst rolig komedi med bl.a. Claes Malmberg, Kim Sulocki, Magnus Harenstam och Christine Meltzer.

Avresa: 18.10 och 15.11

Pris: EUR 119

MONSTER JAM

i Globen

Dags för Monster Jam 2008! Tidigare showerna har alla varit i det närmaste slutsålda. Monster Jam show består av tävlingar och vansinniga stunts där monstertruckarna klättrar och voltar, snurrar och vrålar sig över hinder. *Föreställningen rekommenderas ej till barn under 3 år p.g.a. hög ljudvolym, medtag hörselskydd!*

Avresa: 08.11

Pris: EUR 115 vuxen, EUR 89 under 18 år, EUR 47 under 6 år. Biljetter på A-läktare samt inträde till pitparty.

ELTON JOHN

i Globen

Elton John tar sin hyllade Vegas show på turné. Från det röda pianot får vi höra Eltons mest älskade klassiker som Rocket Man och Your Song.

Avresa: 04.12, 2 dagar

Pris: EUR 235 med biljett på A-läktare och övernattnig i Täby.

Boka nu på 22 570!

När borta är som bäst

Resevaccin – dyrt men viktigt

En familj på fyra personer kan få betala betydligt mer för sin resa till fjärran länder än vad man först tänkt, när man räknar med vaccinerna som rekommenderas för resmålet.

De nödvändiga förebyggande mediciner och vaccin som behövs för till exempel en resa till Gambia i Afrika, kan för två vuxna och två barn i skolåldern sammanlagt kosta till och med 600 euro på apoteket.

Infektionsläkare **Heli Siikamäki** säger att förebyggande medicin mot malaria samt

vaccin mot hepatit A och gula febern är nödvändiga i tropiska Afrika.

– Sorgliga fall kommer in varje år, när folk har rest till till exempel Gambia utan förebyggande medicin mot malaria och blir sjuka när de kommer hem och hamnar på intensiven, säger Siikamäki, som jobbar på Helsingfors universitets centralsjukhus.

De flesta tar sina resevacciner, men det finns de som inte gör det.

– Det finns personer som kommer till mottagningen två dagar innan resan och säger att de ska åka omkring i Af-

rika i ett halvår, säger Siikamäki.

Sista minuten-resor eller pengar är ändå inte de enda orsakerna till att folk inte vaccinerar sig. Resenärerna tänker nödvändigtvis inte på riskerna eller tror inte att de kommer att bli sjuka.

Det finns två olika sorters vaccinationsrekommendationer. Vaccinet mot gula febern rekommenderas åt alla som ska resa till Afrika eller Sydamerika. Vaccinen mot tyfoidfeber och hepatit B rekommenderas endast åt dem som ska vistas länge i en riskzon eller är i nära kontakt med lokalbefolkningen.

– En riskuppskattning görs upp för varje resenär utgående ifrån var de kommer att vara och vad de kommer att göra där, säger Siikamäki.

Information om olika länders riskzoner och sjukdomar finns bland annat i den hälso-guide för resenärer som hittas på Folkhälsoinstitutets hemsida.

Heli Siikamäki uppmanar personer som är på väg på en resa att kontrollera att de har sina grundvaccineringar i skick. Till exempel vaccinen mot stelkramp, difteri och polio är det bra att förnya vart tionde år. (FNB)

Kolla skyddet!

I god tid innan resan till fjärran länder skall man kolla sin grundvaccinering och vilka nya vacciner som skall tas.

Foto:
JONAS
EDSVIK

Vi vill ge dig ett lyxigt dygn ombord med sol och värme.

Vår nyrenoverade Spa & Relaxavdelning har blivit större och luftigare och erbjuder nu flera behandlingar. Ta med dina vänner och ditt goda humör på en avkopplande kryssning. Som alltid njuter du av god mat och underhållning av högsta klass veckans alla dagar. Se mer på www.birka.se.

Boka en skön kryssning

inkl 3-rätters kryssningsmeny.

Pris från

30 euro/person

Gäller avresa tom 24/9. Endast nybokningar.

Kryssningar med Birka Paradise bokas hos Ålandsresor Resebyrå tel 28 040

Dyr bensin?

Varför köra upp till 120 km extra t/r?
Rosellas Viking Club bilpaket

11 €

Gäller 1–5 personer och bilen t/r 1.9–31.12.2008.

VIKING LINE

www.vikingline.ax

Glad höst på M/S Eckerö

Nöjeskryss
fredagar & lördagar 18.30
med buss och båt t/r
samt 2 rätters à la carte
30,-/pers

Hösten är glad och trivsamt på M/S Eckerö, med god mat och underhållning alla dagar. Vardagar ser våra kryssningsvärdar till att stämningen är på topp och under helgerna bjuder vi upp till dans! Taxfreebutiken är som vanligt fylld med godsaker till glada sjöpriser.

Nöjeskryss och massor av dansvänlig musik

Fredagar och lördagar kl. 18.30 är det Nöjeskryss (buss från Mariehamn 17.30). För bara **30 euro/person** får du buss- och båtresa t/r samt två rätters à la carte. Vad sägs om till exempel lammfilé med friterad chèvre, timjansky och rotsaksgratäng eller passionsfruktsbrulée med exotisk fruktsallad och hallonsorbet?

Danssugen? I augusti och september underhåller Farthållarna, Susanne Alfvengren, Lena Öst & Pierre Nilson, Soundway, Moonlight och många fler i baren Klubb Kuling. Höstens underhållningsprogram hittar du på www.eckerolinjen.ax/underhallning

Badpaket till Sverige för hela familjen

Fyrishov i Uppsala, Gustavsvik i Örebro eller Sydpoolen i Södertälje. I våra badpaket ingår person- och bilbiljetter på M/S Eckerö, hotellövernattning samt entré till badet. Från **106 euro/2 vuxna + 2 barn**. Läs mer om badpaketen på www.resebyran.ax

Skepp o'hoj kompis! I Alfons Kajutan finns gott om plats för lek och bus. Prova helikoptern - den är jätteskoj!

Turlista (lokala tider)

T.o.m. 7/9 2008

Från Eckerö dagligen 8.30, 13.30, 18.30.

Från Grisslehamn dagligen 10.00, 15.00, 20.00.

8/9 2008–11/1 2009

Från Eckerö dagligen 13.30, 18.30, fre-mån även 8.30.

Extra höstlovstur från Eckerö torsdag 16/10 08.30

Från Grisslehamn dagligen 10.00, 15.00, tors-sön även 20.00.

ECKERÖ LINJEN

Resor med Eckerö Linjen bokas hos Ålandsresor Resebyrå
Torggatan 2, tel. 28 040, www.resebyran.ax

Nöje

Redaktör: Axel Kronholm

Thompsons liv blir bok

■ Det har gått drygt tre år sedan **Hunter S. Thompson** – en av vår tids mest spektakulära och begåvade journalister – tog sitt liv. Nu kommer vännen **William McKeen** med biografen "Outlaw journalist – The Life of Hunter S. Thompson". Thompsons undersökande så kallade Gonzo-journalistik avhandlas tillsammans med hans privatliv fyllt av alkohol och droger.

Storsjöodjuret fångat på film

■ En grupp svenska filmare som sedan i våras satt upp kameror på en kobbe i Storsjön i Östersund, hävdar att de lyckats fånga det mytomspunna Storsjöodjuret på bild. Nu ska fler kameror sättas ut i Storsjön för att öka tempot i jakten på odjuret. På filmsekvensen syns en suddig, långsmal silhuett i djupet, skriver nyhetsbyrån FNB.

Det är inte första gången Storsjöodjuret jagas. Redan 1894 bildades Aktiebolaget för Storsjöodjurets infångande av sjökaptenen **Dederling**, under finansiering av **Kung Oscar II**.

1986 förbjöd länsstyrelsen i Jämtlands län att "döda, skada, fånga levande djur av arten Storsjöodjuret" och att "borttaga eller skada Storsjöodjurets ägg, rom eller bo".

Tv-profil hotad i raplåt

■ Konservativa Fox News fortsätter att väcka starka känslor. Den Bostonbaserade rapgruppen East Coast Avengers vill se kanalens omstridda programledare **Bill O'Reilly** mördad, skriver Dagens Nyheter.

I låten "Kill Bill O'Reilly" – med på albumet "Prison planet" som släpps den 7 oktober – klargör bandet att tv-kanalen borde stängas och dess kände medarbetare och hans familj ska avrättas.

BankRock på Torget

■ I helgen besöks Mariehamn av 2000 bankanställda från Finland. I samband med evenemanget ordnas en minifestival med fri entré på torget som sponsreras av Andelsbanken. På torget finns sittplatser samt mat- och dryckserverin. På fredagen står coverbandet Pumpbolaget på scenen vid två tillfällen; klockan 19 och 20.30. På lördagen spelar Farbror Fläsk klockan 19.00, 20.15 och 23.05. Dessutom får man ett kärt återseende av bandet "&" som tidigare spelade på Alvas. De uppträder 22.00 på fredagen och 21.30 på lördagen.

Adam Öhman

Lyssnar på: Allting börjar och slutar med Nina Simone. Närmare Sanningen kommer vi inte. Annars lyssnar jag mest på Sage Francis "Personal Journals" – en brutal kombination av öberteknisk hip hop, spoken word och manlig sårbarhet.

För övrigt... är jag hänförd av alla bedårande gatunamn här på Åland. Etta på listan är helt klart "Bättringsvägen". Tanken på att "vara på Bättringsvägen" är genuint underhållande.

Axel Kronholm

Lyssnar på: Låten Wooden Ships, som skrevs av **David Crosby, Stephen Stills** och Jefferson Airplane-grundaren **Paul Kantner**. Helt klart min favoritlåt just nu, oavsett om det är Jefferson Airplane eller Crosby, Stills & Nash som framför den. Tidlös, var ordet.

För övrigt... Åker jag iväg på en tre månader lång resa till Sydostasien på måndag. Thailand, Kambodja, Laos och Vietnam är resmålen som ska avklaras med en bok i handen och en hängmatta under ryggen.

Ålännningar ute i

Nu när sommaren övergår i höst är det många som åker iväg för att studera. Nya Åland har talat med några ungdomar som tagit steget ut i den stora världen.

AXEL KRONHOLM
axel.kronholm@nyan.ax

Vem: Rasmus Kytömäki, 18 år, från Finström

Var: Boston, USA
Vad: Master Business English

Hur det ska bli att flytta till Boston?

– Kul! Ska bli skönt att komma bort från Åland ett tag. Intressant med lite omväxling i kulturen också - från Åland där alla är kusiner till en miljonstad som Boston. Förväntningarna är väl inte så otroliga, men jag blir helt klart besviken om min engelska inte är bättre när jag kommer hem!

Något speciellt du ser fram emot?

– Inget speciellt, det är väl hela grejen med att flytta dit, studierna och studentlivet som jag ser fram emot.

Varför just USA?

– För att man slipper få kolera av vattnet, folk kan språket ordentligt och så är det inte lika trist som Sundsvall. Plus att det är stort och coolt.

Berätta om vad du ska läsa

– Jag ska läsa något som heter Master Business English, det vill säga engelska men med inriktning på affärsliv och ekonomi. Dels för att jag helt enkelt vill lära mig bättre engelska men även för att jag lite är inne på den typ av yrken som kräver goda engelskakunskaper på de områdena.

Vem: Elina Engblom, 25 år, från Lemland
Var: Florens, Italien
Vad: Grafisk design, andra året

Hur ska det bli att åka tillbaka till Florens?

– Jag ser mycket fram emot det. Saknar värmen, mina vänner och det avslappnade sättet att leva. Förhoppningsvis skall jag hinna resa runt lite mer i Italien under läsåret. Jag känner mig full av inspiration och motivation så det skall bli roligt att ta tag i studierna igen.

Vad är det du ska läsa?

– Jag har tidigare läst ett år på skolan och åker nu ner för att fortsätta mina studier i grafisk design. Efter detta läsår får jag en masters degree inom grafisk design. Utbildningen är rätt bred och jag kommer att kunna arbeta inom många områden när jag är klar.

Varför grafisk design och varför Italien?

– Italien kändes som det naturliga valet när det gällde att studera design. Även fast jag nu hela tiden lär mig bättre och bättre italienska så kunde jag ingenting när jag åkte ner. Att ha en engelskspråkig utbildning var därför ett måste och valet föll på en privatskola i Florens.

Att studera utomlands är något som alltid lockat mig och Italien blir nu det femte landet jag studerar i. Jag har lärt mig och lär mig

fortfarande otroligt mycket av alla kulturer och människor jag stöter på. Bästa sättet för mig att lära mig ett nytt språk är genom att vistas i det landet där det pratas.

Att jag skall studera något inom kultur och konst har länge varit klart för mig men exakt vilket eller vilka arbeten jag vill ha får framtiden utvisa.

Malin Lundberg:

Lyssnar på just nu: Mercy med Duffy. Min vana trogen tog det lite tid för mig att förstå hur bra den här låten verkligen är. Nu har poletten äntligen trillat ner.

För övrigt... visar Åland 24 nya program från och med måndag.

Då är det dags för barnprogram. På tisdag blir det sport, på torsdag blir det nöjesprogram och på fredag blir det debatt för hela slanten.

Maria Nykvist

Lyssnar på: Kaiser Chief's första skiva "Employment" från 2005 i väntan på att deras tredje album "Off with their heads" släpps om lite drygt en månad. Kul förresten att Noel Gallagher från Oasis har några nya att bråka med.

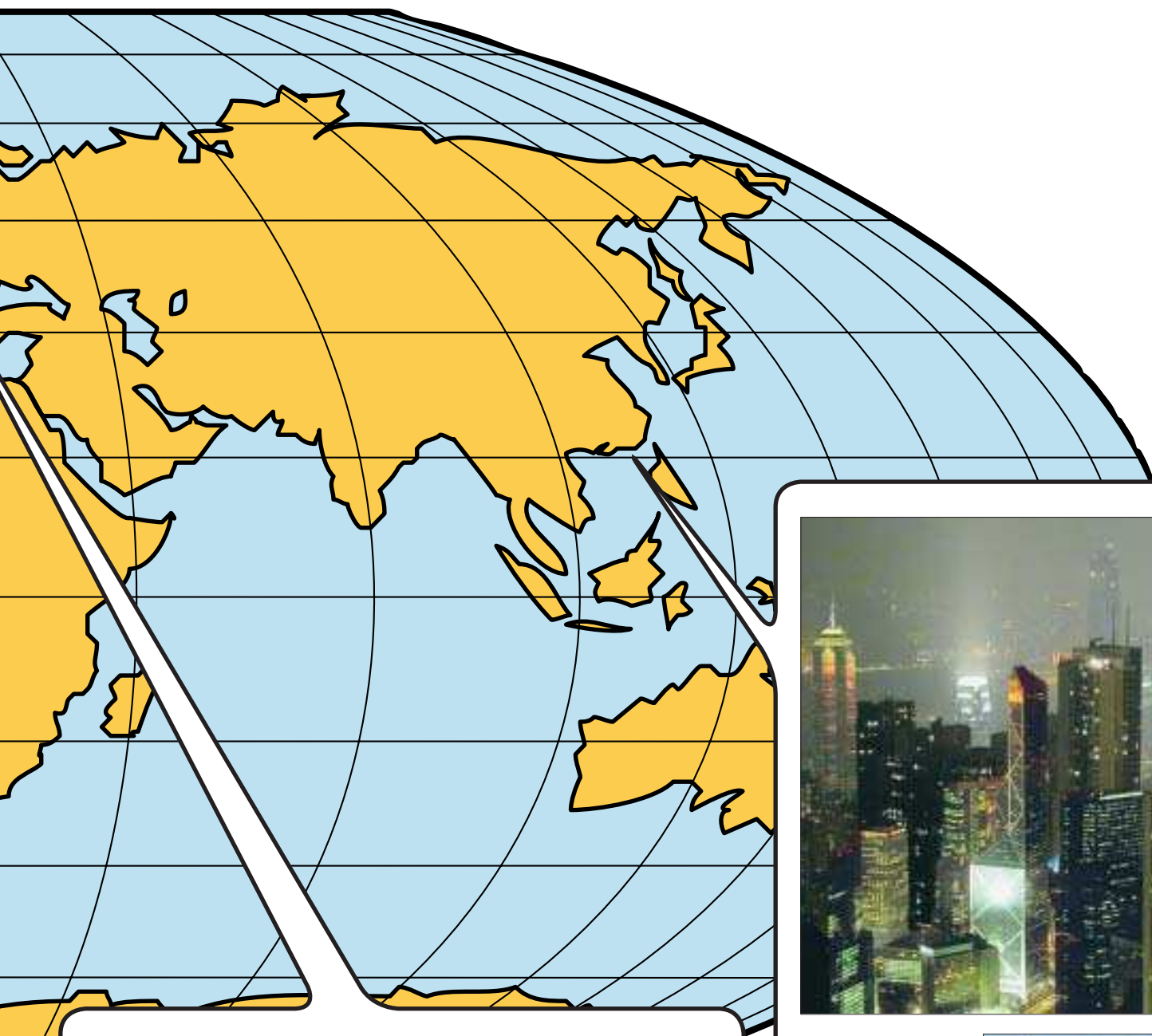
För övrigt... ska jag på Ink Bash i helgen – den årliga tatueringsmässan på Münchenbryggeriet i Stockholm. Mycket trevligt.

”America... just a nation of two hundred million used car salesmen with all the money we need to buy guns and no qualms about killing anybody else in the world who tries to make us uncomfortable.

HUNTER S. THOMPSON

vida världen

Vem: Thomas Nyberg, 19 år, från Mariehamn

Var: Polen, staden Szczecin, cirka 100 km från Berlin.

Vad: Medicin/ Läkare

Hur ska det bli att bo i Polen? Något du ser fram emot?

– Jag ser mycket fram emot att träffa alla nya människor! Och givetvis att begrava huvudet i alla intressanta böcker. Jag tror att hela flytten till Polen kommer att bli en intressant upplevelse. Det är dessutom mycket billigt att leva där och man kan få en fin, nyrenoverad bostad till relativt låg hyra. Vill man hem över ledigheterna är det lätt och billigt att flyga hem med lågprisflyg som Ryan Air.

Vad exakt är det du ska läsa?

– Först läser jag ju till läkare, vilket tar sex år. Efter tredje året kan man jobba som kandidat på vissa sjukhus över sommaren. Jag vet ännu inte vad jag ska specialisera mig inom men neurolog och neurokirurg tror jag att har en mycket lovande framtid.

Vad är det som fått dig att lästa till just läkare?

– Förr hatade jag biologi, men efter att ha läst Charles Darwins "Om arternas uppkomst" ändrades min uppfattning helt. Jag blev mera intresserad och kände att jag ville utbilda mig inom det. Och vad passar då bättre än läkare, där man dessutom får arbeta med människor?

– Jag vill också passa på att säga till alla som har haft planer på att studera till läkare eller tandläkare att det finns flera möjligheter än Sverige och Finland. Polen har på senare år blivit mycket populärt och man blir legitimerad läkare i hela EU. Skolorna håller en hög standard fastän många låter tveksamma när jag säger var jag ska plugga.

Vem: Anna Hannus, 20 år, från Mariehamn

Var: Hong Kong, Kina.

Vad: Geografi, politik och internationella relationer

Hur ska det bli att bo i Hong Kong?

– Det ska bli intressant! Det är första gången jag åker utanför Europa och första gången jag bor i en miljonstad.

Berätta om vad du ska läsa

– Jag åker som utbytesstudent från mitt universitet i Aberdeen, Skottland. Det är helt enkelt andra året på mitt kandidatprogram som jag nu kommer att läsa vid Hong Kong University.

Varför just Hong Kong?

– Jag ville resa, men ännu hellre prova att bo på olika platser under lite längre perioder - hinna rota mig en aning och lära mig ställena. Att plugga utomlands eller som utbytesstudent kan vara ett relativt enkelt och ett billigt sätt att resa och flytta runt. Och så får man ju sina studiepoäng, om man är sugen på sådana, på samma gång.

Att det blev just Hong Kong i år är mest en slump. Jag hade flera alternativ och det var den här platsen jag blev erbjuden av mitt universitet. Kurserna jag läser är också ganska slumpmässigt valda. Studierna är faktiskt inte så viktiga just nu, det är allt annat jag ser fram emot.

FRÅGELÅDAN

Idag gästas frågelådan av Stephanie Jörgensen, 17 år. Stephanie kommer från Hammarland och går nu andra året på Ålands Lyceum. På fritiden sjunger hon och spelar piano vid Ålands musikinstitut.

När får du ångest?

– Om jag ska ha en sånglektion och inte alls övat på låten.

Vem var Julius Sundblom?

– En flitskallig man.. han kanske tyckte om att segla, det hade varit coolt.

Vilken djurart skulle du vilja utrota?

– Spindlar. Jag har alltid varit rädd för spindlar men det verkar som att det har blivit värre med åren.

Vad heter din cykel?

– "Bortglömd". Jag har inte använt den på väldigt länge.

Vad säger du till dig själv i badrumsspegeln?

– Är det på morgonen är det kanske inte så snälla saker. Kanske borde jag ändra på det och berömma mig själv lite mera.

Vad tänker du på innan du somnar?

– Vad jag ska ha på mig nästa dag, när jag behöver stiga upp och om jag kommit ihåg att göra alla läxor.

Om du fick ge bort en present, vad skulle du ge och åt vem?

– Då skulle jag ge min morfar en fin Mercedes Benz S-klass, med tillhörande chaufför så att han slipper köra själv.

Har du blottat dig någon gång?

– Hm, kanske lite i smyg på någon avlägsen badstrand.

Är det fel att äta kött?

– Nej det skulle jag inte säga. Jag gillar kött för mycket för att kunna sluta äta det tror jag. Men bara för att jag äter kött betyder det ju inte att jag tycker att kycklingar ska sitta och plågas i jättetrånga burar. Man kan ju fortfarande förbättra djurens villkor och behandla dem respektfullt.

Vad gör du en solig sommardag?

– Då är jag nog på stranden med mina kompisar och äter en kinuski-nöt-glass.

Vem skulle du vilja ge en spark i arslet?

– Hmm, nej det finns ingen jag vill sparka. Jag tycker om alla!

Varför sjunger du i duschen?

– Det är så bra akustik där.

Om du var en fluga, var skulle du landa?

– Kanske på någon världskänd sångerska, så att jag kunde spionera och hämta lite tips.

Vilken är din favoritfrukt?

– Nektariner. De är lite som äpplen fast godare. De är dessutom lätta att äta, men man blir lätt kladdig.

Vem skulle du vilja ge en medalj?

– Mamma, för att hon står ut med mig och pappa. Hon har miljoner saker att tänka på men ändå får hon det att gå ihop!

Johan Larsson
Epost: johan.larsson@nyan.ax
Telefon: 528 478

sport

”Det är aldrig för sent att ge upp.
ROLF ZETTERLUND

Skyttarna väntar in nya banan

För trångt. Den nuvarande byggnaden till 50-metersbanan är alldeles för trång för liggande skytte. Istället är det tänkt att den ska flyttas till den nya 25-metersbanan för stående skytte och att det anläggs en bredare byggnad vid 50-metersbanan. Foto: JONAS EDSVIK

ÖSPELEN. Det står lite stilla ute på Bredmo. Och det är ett miljötillstånd som slår av på takten. Eller rättare sagt ett miljötillstånd som aldrig verkar komma.

– Vi måste ha en ny pistolbana och hade hoppats på det den här säsongen. Men det fastnade på miljötillståndet, säger Kristina Nordlund som är koordinator för skyttetävlingarna under öspelen 2009.

Än så länge är det ingen brådska. Visserligen hade det varit skönt med en färdig pistolbana redan nu men samtidigt är det mer än 300 dagar kvar till invigningen nästa år. Planerna är att den nya banan ska börja byggas i november och när det väl det kör i gång lär det gå snabbt.

Men det finns en hake med att bygga nytt och det är givetvis den ekonomiska biten. Förmodligen hade Ålands sportskytteförening aldrig byggt en ny 25-metersbana om det inte varit för just öspelen. Och kostnaden står klubben i stort sett för helt själv.

– Det största problemet är pengarna. Att anlägga en ny pistolbana till alla skyttar är att jämföras med om de som arrangerar fotbollen skulle bygga en ny fotbollsplan, säger Kristina Nordlund.

Rustat upp skeetbanan

Eftersom den nya pistolbanan blir permanent får ÅSSF endast 25 procent i bidrag för att bygga den. Resten måste de alltså betala från egen kassa. Vilket inte är så lätt för en klubb som hela tiden letar efter sponsorer.

– Verksamheten får inte bli lidande för att vi arrangerar öspelen, säger Nordlund.

Men än så länge ser hon ingen risk för att så skulle bli fallet. För samtidigt som det är ekonomiskt krävande är det en otrolig upplevelse att både få delta i och arrangera öspelen. Förutom just den nya skyttebanan har klubben tittat över alla aktuella banor.

– Vi har fixat och jämnat ut vid skeetbanan och köpt in en ny kastare till sportingen, säger Nordlund.

Ska få rinnande vatten

Det är nämligen en sport som kräver sina ytor. Sammanlagt tävlas det i elva grenar under öspelen fördelat på pistol, hagel och gevär. Ungefär 200 skyttar beräknas delta och framförallt 50-metersbanan för miniatyrgevär blir då något trång eftersom skyttarna ligger ner. Och det är där den nya 25-metersbanan kommer in i bilden.

– Så som vi har det nu är gevär och pistol på samma bana som är både 25 och 50 meter. Men nu blir det en ny 25-metersbana för pistol. Bara en av grenarna i pistol är på 50 me-

Jämnt och fint. Skeetskyttebanorna är har jämnats och gjorts fina. I anslutning till banorna planeras det även en läktare. Vägen bakom ersätts av en ny en bit i från. Foto: JONAS EDSVIK

ter och då kan de få komma ner till 50-metersbanan, säger Nordlund.

Förutom banorna blir det en allmän upprustning av anläggningarna på Bredmo. Redan nu är cafédelen utbyggd och köket ska renoveras lite. Rinnande vatten är på ingång och som en följd av det även toaletter. Dessutom har de planer på att bygga en läktare även om skytte kanske inte är världens mest publikvänliga sport.

– Det är det som är lite synd, när det inte är som på VM med skärm och utrustning. Annars får man sitta med kikare men det är bara entusiasterna som gör det, säger Nordlund.

Chans för hemmamedaljer

Själv har Nordlund fyra silver och ett brons från sina sammanlagt fyra öspel. Om det

inte hade varit för en envis skytt från Gibraltar hade det förmodligen även varit ett och annat guld. Men trots bittra fiender under tävlingen är skytte en sport där deltagarna umgås och hjälper varandra.

– Det är så härlig stämning på öspelen och skyttar är ett gäng som är ganska toleranta.

Nästan alla öar ställer upp i skyttetävlingen. Förutom till exempel Grönland. Och norska Hitra. Men långväga gäster från Sankta Helena och Falklandsöarna ställer gärna upp med bra skyttar.

Och så Åland förstås. I nuläget räknar Nordlund med ungefär 20 hemmaskyttar.

– Vi har många medaljchanser. Det har vi. Absolut.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Även inomhus. Inomhushallen är utbyggd och där kommer tävlingen för luftgevär och luftpistol att avgöras. Foto: JONAS EDSVIK

Sjöberg helt klar för Åskollen

■FOTBOLL. Målvakten Edvard Sjöberg är nu klar för Åskollen FK i norska division III. Avtalet är påskrivet och just nu väntar Sjöberg och klubben bara på att alla övergångspapper ska bli klara.

Från början var det tänkt att Sjöberg skulle träna med Tip-pelagalaget Strømsgodset men spela matcher för Åskollen. Men nu har förutsättningarna ändrats något.

– Det har blivit lite mindre med det eftersom Åskollen satsar på att stiga till division II, säger Sjöberg.

Men den första tiden i klubben har varit fylld av skador för Sjöberg. Först en hjärn-skakning och sedan problem med ljumskarna. Men nu är han redo för spel igen.

Redan på måndag är det förmodligen match med reservlaget. Som princip gör alla nya spelare i klubben en match med reserverna innan de får spela med A-laget.

– Det ska bli skönt att spela matcher och det är faktiskt bra nivå på spelarna. Bättre än väntat. Laget har potential med varierande spelartyper och vissa har de kvalitéer som behövs för spel i division II, säger Sjöberg.

Åskollen leder sin division III-serie med fem poäng och vid eventuell serieseger väntar kval till tvåan. (jl)

Hansen vill vinna i Danish Open

■SEGLING. Det är dags för den femte deltävlingen av World Matchracing Tour. Alandia Sailing Teams Björn Hansen finns på plats i Danish Open som i år seglas i Fredrikshamn.

Hård konkurrens väntar då toppnamnen finns med i tävlingen.

– Ligger de inte i toppen på VM-serien så har de istället väldigt stor erfarenhet av DS37: an som vi seglar i Danmark. Vi har inte seglat fempersonersbåt sedan Match Cup Sweden i början på juli, säger Hansen i ett pressutskick.

Målet för Hansen, som ligger tvåa på touren, är att vinna i Danmark.

– Det var dock skönt att vinna i Helsingfors förra helgen, det gav gott självförtroende och vi seglade bra, säger han.

Utöver Hansen består besättningen av Mathias Hermansson, Pontus Meijer, Kalle Kjerstadius och Fredrik Aurell. Den som vill kan spela på laget via bolaget bet24.

– En kul idé som säkert gör intresset kring tävlingen ännu större, säger Mathias Hermansson som har ett finger med i spelbolaget.

Tävlingarna startade i onsdags och pågår till söndag. (mt)

IFFK-match flyttad fyra timmar

■FOTBOLL. Matchen mellan IFFK och LoPa lördagen den 6 september spelas klockan 17.00. Först var det tänkt att matchen skulle spelas tidigare under dagen men så blir det alltså inte.

Spelplats är som vanligt Markusböle. (jl)

Styrelsen ger IFK den tid som krävs

FOTBOLL. Skadade spelare börjar komma tillbaka. Nyförvärven får fler matcher i benen. Och styrelsen ger IFK Mariehamn den tid de behöver. Frågan i nuläget är väl om tiden räcker till.

– Det tror vi, säger Mikael Granskog som är ordförande för IFK Mariehamn ab.

Det är en tabellplats som gränsar till kvalstrecket. Lika många poäng som KuPS men med en betydligt bättre målskillnad. Samtidigt spelar IFK borta mot just KuPS den 14 september vilket kan bli helt avgörande för utgången av säsongen.

– Visst är tabelläget bekymmersamt. Det behöver man inte göra någon intervju för att förstå. Samtidigt som jag personligen tror att IFK leder ut det. För det har varit stolpe ut och sooner and later blir det stolpe in, säger **Edgar Vickström**, styrelsemedlem i IFK Mariehamn ab.

Men går det bara att skylla på stolpe ut? Vad har styrelsen gjort för att slippa den här situationen?

– Vi har rekryterat rätt mycket i slutet av transferfönstret och jobbat mycket på kansliet och faktiskt gjort bra rekryteringar. Vi har gjort vad vi kunnat samtidigt som skadeläget blir bättre och bättre, säger Vickström.

Ska vara högre upp

Sedan säsongen startade har IFK värvat sex nya spelare varav två målvakter. Så sent som mot VPS i söndags debuterade både **Dan Chilom** och **Arash Bayat**. Nu på söndag stänger det internationella transferfönstret.

– Inte tror jag vi kommer rekrytera mer utan ger laget arbetsro och utgår från det lag vi har. Jag tror vi blir exakt trea från slutet, säger Vickström.

Ska undvika kval. Styrelsen för IFK Mariehamn ab har jobbat intensivt för att stärka truppen och tror det finns tid kvar för att undvika kval. Från vänster syns tränare Pekka Lyyski, klubbdirektör Peter Mattsson, styrelsemedlem Sture Carlson, styrelsemedlem Edgar Vickström och styrelseordförande Mikael Granskog vid aktiebolagets presskonferens i början av mars. Foto: ANDREAS DIENERT

Är det en acceptabel slutplacering för IFK Mariehamn?

– Inte på sikt. Nej, nej, nej. Vi har en ambition att slåss om topplaceringarna. Men där vi står nu den 28 augusti 08 är det inget annat än trea från slutet. Egentligen är det absolut viktigaste att undvika kval och bli kvar på vilket jämlika sätt som helst, säger Vickström.

Och är Pekka Lyyski rätt tränare för att IFK Mariehamn ska stanna undvika kval?

– Det tror jag. Absolut. Vi

kommer inte att byta någon tränare.

Samtidigt förstår Vickström om supportrarna börjar känna viss oro.

– Man ska vara bekymrad när ens favoritlag inte går bra. Men då skulle jag jättegärna hoppas på den kultur som finns i England där man står upp även i motvind.

Något som han också tyckte syntes i går och ger beröm åt publiken och Green Mean Machine.

Måste ge laget tid

Ordförande Mikael Gran-

skog är för närvarande bortrest men säger under en kort pratstund att styrelsen under en längre tid jobbat med att stärka truppen. Vilket ju också syns genom de senaste nyförvärven.

– Ett av grundproblemen har varit många skador på viktiga spelare. Har man inget lag att sätta på banan spelat det ingen roll vilken tränare man har, säger han.

Samtidigt börjar några av de skadade spelarna komma tillbaka (**Travis Binnion, Andreas Friman** och **Peter Sjölund**) och truppen har stärkts med

nya spelare. Det borde alltså snart bli dags för den första segern sedan den 11 maj.

– Vi måste ge det tid och få det att fungera, säger Granskog. De som kommer tillbaka har inte varit med på någon kollektiv träning.

Och i nuläget tror Granskog att det finns tillräckligt med tid för att, som han själv uttrycker det, ”föra skutan i hamn”.

Det återstår åtta matcher i Tipsligan. På de senaste åtta matcherna har IFK tagit två poäng.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax

Blåvit. Hanna Johansson spelar för landslaget i helgen. Foto: ANDREAS DIENERT

Hanna Johansson i handbolls-landslag

HANDBOLL. Träningslägret förra helgen gav resultat. Hanna Johansson är uttagen i truppen som spelar för landslaget i två matcher.

IFK Mariehamns Hanna Johansson är uttagen i U16-landslaget som i helgen spelar en dubbellandskamp mot Estland i Åbo. 16-åringen har spelat handboll i 5,5 år och fick nu ett kvitto på att träningen lönat sig.

– Det ska bli roligt, säger hon.

Förra helgen befann sig laget på Åland för ett träningsläger där även IFK:aren **Hanna Ahlman** fanns med.

– Det gick rätt bra, säger Johansson.

I dag samlas laget för gemensam träning då även spelare som inte finns med i matcherna, däribland Ahlman, deltar.

– Sedan har vi match på lördag och söndag. Men jag vet inte om jag får spela, säger Hanna Johansson som helst spelar som back eller mittback.

MALIN TILLSTRÖM

Styrkelyftare tävlar mot övriga Norden

■ KRAFTSPORT. I dag väntas nya medaljer till ÅKK. Det är nämligen dags för de nordiska mästerskapen i styrkelyft och bänkpress i Övertorneå. På fredag tävlar **Marcela** och **Kenneth Sandvik** samt **Sandra Lönn**, som representerar Sverige.

Ovanstående tre tävlar tävlar även på lördag när det är dags för bänkpress. Och då går även **Ove Lehto** in i tävlingen och för tredje gången på kort tid ska han tampas med rivalen **Fredrik Smulter** från Vasa. De två senaste gångerna har Smulter vunnit. (jl)

Röglestjärnor missar Åland

■ ISHOCKEY. Paf Cup, tidigare Mästarcupen, spelas på Åland 4-6 september med Rögle BK från Ängelholm, Leksands IF samt Pelicans från Lahtis på isen.

Turneringen förlorar dock ett par stjärnnamn. Rögle's **Mathias Tjärnqvist** och lagkaptenen **Kenny Jönsson** är nämligen båda uttagna i landslaget Tre Kronor som möter Finland i en dubbellandskamp samma helg. (mt)

Ny amerikanska klar för United

FOTBOLL. Åland United har gjort klart med den amerikanska anfallaren Tiffany Weimer. Om allt går som det ska kan hon spela mot TPS redan i morgon.

– I Tiffany Weimer får Åland United en spelare som är nästintill världsklass och som vi hoppas skall kunna hjälpa laget att avsluta säsongen på bästa tänkbara sätt och i god tid säkra seriekontraktet för 2009, säger Åland Uniteds ordförande Jan-Ove Fellman i ett pressmeddelande.

Tiffany Weimer är född 1983 och har i USA representerat Soccerplus CT från Connecticut. Ett lag som tränas av amerikanen Tony DiCicco som bland annat var med och förde USA:s landslag till OS-guld 1996 och VM-guld 1999.

Enligt Jan-Ove Fellman är Weimer en högklassig anfallare som hela tiden är aktuell för USA:s landslag. Bland annat var hon med i landslagstruppen på 35 spelare som förbundskapten **Pia Sundhage** tog ut i början

av året. Men i guldlaget från OS var hon inte med.

Eftersom Weimar länge var aktuell för den turné som USA:s damlag inleder i september dröjde det tills i måndags innan hon definitivt kunde tacka ja till Åland United.

– Därefter har övergången genomförts närmast i rekordfart, står det att läsa i pressmeddelandet.

År 2006 representerade Weimar USA:s U21 landslag i öppna Nordiska Mästerskapen. Weimar gjorde då två mål och hjälpte USA till en silvermedalj.

Weimar påbörjade sin resa från Hartford i torsdags och anländer till Åland i dag efter att ha varit på resande fot minst 17 timmar. Om hon kan spela redan i hemmamatchen mot TPS i morgon är ännu inte bestämt.

Morgondagens match börjar 17.00 och spelas i Maruskuböle.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Sportens kom ihåg

■ **Gocart:** ÅM deltävling 5 söndag 17.00. Samling i god tid före.

■ **IFK-bowling:** Bowlingträningen börjar på tisdag 2 september 19.00, alla upp!

■ **IFK-hockey:** Nu börjar ishockeysäsongen för alla ungdomslag (utom hockeylekis). Födda 00-01 börjar säsongen på onsdag 3 september 18.00. Samling och inskrivning 17.30. Födda 98-99 börjar säsongen måndag 1 september med träning 18.00. Inskrivning 17.30. Flickor börjar säsongen söndag 7 september 18.30. Inskrivning 18.00. Alla nya som gamla välkomna.

■ **IFK-simning:** Simgrupperna på Mariebad startar v. 36. Det finns fortfarande några lediga platser kvar. Nyhet! Simteknik för vuxna. För dig som kan simma men vill lära sig flera simsätt och finslipa tekniken. Startar onsdag 3 september 20.00-21.00. Anmälningar till Beatrice Gustafsson (gruppkoodinator) tfn 040-5894510.

■ **JIK-friidrott:** Knatteträningen börjar på lördag 13.00-14.00 på Vikingavallen! Info tfn 0457-3424461.

■ **JIK-volley:** Juniorbyxor finns nu på Sportcenter. Senast fredag ska namn och storlek meddelas på lista på Sportcenter.

LIF/Liffarna-innebandy:

Träningar måndagar 17.00-18.00 i Godbyhallen med start nu på måndag 1 september, alla upp!

■ **MLK-Tennis:** Tenniskurs för vuxna nybörjare inomhus på Bollhalla. 8 Torsdagskvällar 19.00-20.00, med start den 4 september. 2 platser kvar! Anmälan 23337.

■ **MPF-bowling:** Träningarna börjar från 1 september på måndagar 12.00-14.00 samt torsdagar 12.00-15.00.

■ **RK Sleipner:** 30+ cup 7 september 13.00. Proposition på klubbens hemsida. Anm senast onsdag 3 september till 13418 eller sleipner@aland.net. Frågor till Marina 040-5762396.

■ **RK Sleipner:** Dressyr tävling 14 september 11.00 på Sleipner. Klasser LC:2 2000 finskt / utan ryggning (öppen för ekipage som inte fått 60 % eller mer i LB), LB:0 2000 finskt, LA:1 1983 finskt (rids på träns). Proposition och mer info på Sleipners hemsida. Sista anmälningstid on 10.9 kl 20, tel 13418 eller e-post sleipner@aland.net. Frågor till Sleipner eller Sussi Hellsten 040-7523903.

■ **SIF/IFFK/IFF-friidrott:** Klubbkamp omgång 3, onsdag 3 september på Sportkila i Sund. Anmälan 18.00,

start 18.30. Klasser och grenar: P 7-15 år/200 m, Tresteg, Diskus. F 7-15 år/200 m, Tresteg, Diskus.

■ **Skidskyttecentret:** Skytteinstruktör Stephen Hope håller skytteträning lördag 6 september 09.00-12.00. Tag med träningskläder, liggunderlag, vätska och filka. Deltagaravgift 10 euro samt förhandsanmälan till Niclas 0400-193300 senast 3 september.

■ **ÅBSK-agility:** Agilitycup sista deltävlingen är på onsdag 3 september 18.00 på plan i Torp. Frågor och anmälningar till Josefine Klingberg e-post: josse_klingberg@hotmail.com tel. 04573425800 anmäl senast tisdag 2/9

■ **ÅID-orientering:** ÅM i budkavle, söndag vid Sportkila i Sund, Obs! Start 09.30. Anmälan till ÅID tfn 19170 senast torsdag.

■ **ÅID-orientering:** Ol-cup 6 söndag 7 september i Lumparland Norrboda. Första start 10.00. Anmälan tfn 19170 senast 3 september.

■ **ÅID-orientering:** Anmälan till FM i långdistansorientering för veteraner, grupp 2, 6-7 september i Pargas. Senast i dag till ÅID:s kansli tfn 19170.

■ **Öspelen 2009:** Intresserad av att vara ö-värd? Fyll i din intresseanmälan på http://www.aland.com/ospel_form

► LEDIGA PLATSER

Ålands
landskapsregering

lediganslår en
ordinarie tjänst som
receptionist

vid utbildnings- och kulturavdelningens museibyrå, utställningsenheten med tillträde 1.11.2008 eller enligt överenskom- melse.

Behörighetskrav för tjänsten är lämplig utbildning och erfarenhet.

Kontaktperson: enhetschef Annika Dahlblom tel.018-254 18.

Ansökningshandlingarna skall vara landskapsregeringens registratörskontor tillhanda **senast 1.10.2008 kl. 16.15.**

Ålands
landskapsregering
PB 1060
22111 Mariehamn.

www.regeringen.ax

► LEDIGA PLATSER

ÅLANDS HÄLSO-
OCH SJUKVÅRD

lediganslår följande tjänst att sökas **senast fredag 26 september 2008, kl. 15.00.**

En ordinarie

avdelningsskötare

med aktuell placering vid rehabiliterings- och fysiatrienheten.

Kompetenskrav enligt reglemente.

Lön enligt TKA

Tillträde enligt överenskommelse.

Närmare upplysningar om tjänsten ger avdelningsskötare Aili Fogner, tel. 018-538 552 eller e-post: aili.fogner@ahs.ax.

Ansökan riktas till vik. överskötare Christel Lindberg, tel. 018-535157.

Adress: Ålands hälso- och sjukvård, överskö- tarkansli, Ålands centralsjukhus PB 1055, AX-22111 Mariehamn.

► ENTREPRENADER

VÅRDÖ
KOMMUN

utbjuder på
entreprenad
**byggande av ca 1,5
km vatten – och
avloppsledningar**

i Vargata Vårdö.

Anbudshandlingar finns att hämta från och med den 1 september 2008, på kommunkansliet i Vårdö under kanslitid.

Närmare upplysningar om projektet lämnas av kommunkonstater Folke Karlsson tel 47920 eller 0400229197.

► LEDIGA PLATSER

Klasslärare

**för 15 elever i
årskurs 2 behövs
omgående till
Vikingaåsens skola.**

Vikariatet pågår med största sannolikhet under hela läsåret.

Närmare upplysningar lämnar skolföreståndare Bernt Isaksson-bernt.isaksson@sahd.ax tfn 329 711; 0457 378 9804

Ansökan skall inlämnas **senast fredag 5 september 2008 kl. 15.00** under följande adress: Vikingaåsens skola/ Skolföreståndaren, Skolvägen 3, 22150 Jomala

Jomala den 28.8.2008
Vikingaåsens skola

VI SÖKER
NYA HEM!

My, hona,
11 veckor,
svart/vit

Mumin, hane,
11 veckor
svart/vit

Trixy, hona, 1,5 år, sköldpadda,
supersocial

JOURTELEFONEN
0457 3424 850

vardagar 19-21, samt helger 10-13

Läs mer om oss på
www.djurskydd.net

Ålands djurskyddsförbund rf.

Nya Åland
☆☆☆

Frågor till Angelica Johansson

■ **När jag** var liten så fanns det bara smör att sätta på brödet. Så kom margarinet, som man förstod att skulle vara mycket bättre.

När jag blev ännu större så använde jag därför margarin även i smördegen.

Senare läste jag om hur farligt margarin var med transfetter och många kemikalier. Vissa hävdar till och med att det är den mest cancerogena produkt, som finns i en matvaruaffär.

Då kastade jag ut alla margariner och började laga smördegen på "rätt" sätt. Numera vägrar jag att äta

de lokala wienerbröden, som ju är gjorda på margariner och köper istället bara "importerade" croissanter och wienerbröd, som är gjorda på smör.

■ **Nu säger** Angelica Johansson, dietist vid ÅHS, att smör innehåller ännu mera transfetter och rekommenderar skolorna att börja (?) med margarin istället.

Då undrar jag, om jag för tredje gången måste byta mellan smör och margarin?

Jag anser inte att smakskillnaden är så stor utan jag och många andra vill ha det

entydigt svar om det hälso- sammaste alternativet.

Visserligen är det några år sen jag slutade skolan, men eftersom du jobbar på ÅHS, så borde du väl vara allas dietist. Därför vill jag ställa två frågor:

1. Vilka är de källor som säger att det finns mer transfetter i smör än i margarin?

2. Varför påpekar du inte det faktum att man i skolorna endast äter fisk högst en gång i veckan trots att de flesta kostrådgivare säger att man måste äta fisk 2-4 ggr/vecka?

Stephan

Kostråd är inte ristade i sten

■ **Med anledning** av de senaste dagarnas insändare och artiklar önskar jag framföra några tankar. Innan jag börjar vill jag dock passa på att tacka alla som kom till onsdagens konferens "Bra mat i skolan" för en mycket intressant diskussion. Det märks att mat är ett ämne som verkligen berör!

Nutritionsområdet är ett otroligt stort och spännande område och det forskas mycket kring mat och matvanor. Jag vill här framhålla att det krävs många väl genomförda studier som tillsammans visar likriktade resultat för att kostråden eventuellt skall kunna revideras.

Kostråden är som jag tidigare uttryckt det inte ristade i sten, men kan inte heller ändras på grund av enskilda personers individuella upplevelser av viktnedgång och hur den har åstadkommit.

Vad gäller barn och ungdomar, vilka var huvudpunkten för dagens föreläsning, är rekommendationerna avsedda

att förebygga framtida sjukdom som hjärt-kärlsjukdom, typ 2-diabetes och fetma. Dagens näringsrekommendationer baserar sig på en bred vetenskaplig bas. Ett boktips för den intresserade är boken "Nordic Nutrition Recommendations 2004 – Integrating nutrition and physical activity" där de nordiska näringsrekommendationerna, som våra nationella näringsrekommendationer baserar sig på, beskrivs i detalj. Där räknar jag till inte mindre än 55 vetenskapliga referenser enbart för kapitlet om fett.

Argumenten som ofta hörs om bland annat smör är att "det är naturligt" och "vi har alltid ätit det". Betyder det att det vi "alltid gjort" per automatik har varit bra för oss och vår hälsa? Det finns dessutom ämnen i naturen som vi definitivt inte bör äta.

■ **Även om** följande exempel inte berör livsmedel, så ansågs rökning tidigare helt ofarligt, tills det en dag stod klart hur skadligt det var.

Enligt vad man vet idag (med "man" avser jag den främsta expertisen inom nutritionsområdet, inte dem som självutnämner sig till experter) så kan det mättade fett som bland annat smör till stor del består av, utgöra en riskfaktor för hjärt-kärlsjukdom om intaget överskrider rekommenderad mängd.

Många anklagar som bekant dietister för att ge felaktiga kostråd. Problemet är dock inte kostråden utan att de inte efterlevs. Min önskan är att i mitt arbete hjälpa mina medmänniskor att må bättre, förebygga ohälsa och behandla dem som dessvärre redan drabbats av sjukdom.

Debatten blir onyanserad om vi enbart fokuserar på enskilda livsmedels vara eller icke vara. Jag hoppas att i framtiden kunna bidra till att även helhetsperspektivet lyfts fram.

Jag önskar Er alla en riktigt fin höst!

Angelica Johansson,
leg. dietist

► LEDIGA PLATSER

ALANDIA
BOLAGENALANDIA
MARINE

Alandia-Bolagen är en åländsk, ISO 9001-2000 kvalitetscertifierad försäkringsgrupp där sjöförsäkring utgör bolagens kärnverksamhet. Vårt huvudkontor med ca. 75 anställda finns i centrala Mariehamn.

Mera information hittar du på www.alandia.com.

Den kommersiella sjöförsäkringsrörelsen bedrivs i enheten Alandia Marine som med en årlig premieinkomst på 23 miljoner euro är en av de ledande aktörerna inom sitt marknadsområde, Finland, Sverige och Baltikum. Försäkringsbeståndet utgörs av drygt 1500 fartyg till ett sammanlagt försäkringsvärde på 3 900 miljoner euro.

Vi behöver nu förstärka enhetens skadeservice team med två personer och söker därför

**FARTYGSINSPEKTÖR/
SKADETEKNIKER**

Du kommer att arbeta inom vårt skadeservice team i en dynamisk och intressant miljö med i första hand:

- Haveriutredningar med uppföljning och reglering av skadefall
- Konditions- och haveribesiktningar
- Medverka i analysarbetet i skadeförebyggande verksamhet
- Bistå avdelningens underwriters i den tekniska riskanalysen

Vi tror att du:

- Har högskoleutbildning: maskinteknik eller nautisk utbildning
- Har sjöarbetslivserfarenhet i befälsställning
- Kan arbeta i team såväl som självständigt
- Har goda kunskaper i engelska

Vi värdesätter:

- Erfarenhet från rederiverksamhet
- IT kunskaper
- Initiativrikedom
- Kunskaper i finska

Närmare upplysningar om tjänsten får du av skadeförman Lars Janlöv eller avdelningschef Jan Linnell, telefon 018 29000.

Vi erbjuder intressanta och utmanande arbetsuppgifter i en internationell och stimulerande miljö. Tjänstens placeringssort är vid huvudkontoret i Mariehamn.

Sänd Din skriftliga ansökan med sedvanliga ansökningshandlingar och löneanspråk **senast 22.9.2008** under adress Alandia-bolagen, "Fartygsinspektör/Skadetekniker", PB 121, AX-22101 Mariehamn eller per e-post till personalchef Anne-Christine Silander, anne-christine.silander@alandia.com

Sälj
det du inte behöver
med en annons
i Torget
**NYHET! Ladda upp
bilder på hemsidan**
torget.ax
Ålands största köp & säljmarknad

► KUNGÖRELSER

För handläggning av nedannämnd fastighetsförrättning och i samband därmed eventuellt rågång hålls efternämnda sammanträde. Till detta sammanträde kallas sakägare och rågrannar samt innehavare av servituts, arrende och annan nyttjanderätt. Sakägares fränvaro utgör dock inget hinder för verkställandet av förrättningarna.

SUNDS KOMMUN
Tisdagen den 16.9.2008 kl. 10.30 på Klippan i Finby

Vägförrättning enl. lagen om enskilda vägar (LEV, 31.12.1992) för att behandla vägförfrågan från Storgatan i Finnby by benämnda allmänna väg nr 1:665 till och invid Per-Åke Petterssons fastighet Tallbacken 2:21. Enligt ansökan av den 28.4.2005 är vägen ifråga benämnd "Nabbgatan" och enligt den inlämnade ansökan avser förrättningen att utreda vem som har vägrätt/vill nyttja vägen samt utreda hur underhållet skall ledas och fördelas. Begynnelsesammanträdet hölls den 18.4.2007 och då yrkade Per-Åke Pettersson att "byns" trafik skulle gå till det samfälliga området Landholm. Oavsett ansökan kan samtliga till vägen sammanhängande frågor och ärenden behandlas och avgöras. Fnr 2005-149549.

Egentliga Finlands Lantmäteribyrå/ÅLAND

Förrättningsingenjör Nils-Erik Bäckblom
Tel. 040 868 6414

ORIENTERING

ÅM Lång/Olucup 5

D10: 1) Wahlbäck Madelene, LUIA, 00:20:46, 2) Alm Louise, LUIA, 00:23:36.

D12: 1) Mattsson Ellen, LUIA, 00:16:52, 2) Linde Mathilda, IFF, 00:31:22.

D40: 1) Elfborg Ingegerd, JIK, 00:50:11.

H10: 1) Guildford Robert, JIK, 00:25:19, 2) Svenblad Cedric, JIK, 00:32:05, 3) Johansson Zacharias, IFK, 00:44:36.

H12: 1) Alm Anton, LUIA, 00:20:59.

H14: 1) Lax Elias, LUIA, 00:19:06.

H21: 1) Söderström Marcus, LUIA, 01:01:14, 2) Svensson Marcus, JIK, 01:13:43, 3) Blomster Daniel, IFK, 01:21:40, 4) Söderström Henrik, LUIA, 01:22:32.

H35: 1) Lillie Joakim, LUIA, 00:43:46, 2) Böling Niklas, IFK, 00:45:29, 3) Helin Henry, FUJA, 00:53:48, 4) Williams Robert, LUIA, 00:56:30.

H50: 1) Grannas Göran, JIK, 00:35:51, 2) Johansson Göran, LUIA, 00:37:29, 3) Janlöv Lars, IFK, 00:42:17, 4) Blomster Tor-Olof, LUIA, 00:43:13, 5) Erlandsson Bjärne, IFFK, 01:01:18, 6) Sundblom Torsten, FUJA, 01:03:14, 7) Sundblom Stig, FUJA, 01:09:39.

Motion kort: 1) Sjöstrand David, IFK, 00:18:27, 2) Lindman-Johansson Liselotte, IFK, 00:22:28

Motion lång: 1) Linde Mikael, IFF, 01:28:45.

H70: 1) Blomqvist Georg, LIF, 00:46:24, 2) Söderlund Per-Erik, IFK, 00:49:48, 3) Holmfors Paul, IFK, 01:15:19.

Par: 1) Helin Ida, FUJA, 00:23:23, 2) Johansson Staffan, IFK, 00:28:02, 3) Sjöstrand Emelie/Lindholm C, IFK, 00:36:54.

RULLSKIDOR

Åländska rullskidscupen, delt. 5/5, 26 aug.

Herrar, 27km, fri stil: 1) Stefan Mattsson, JIK, 57:05, 2) Bo Ekblom, IFK, 1:06:42, 3) Bror-Erik Hansson, HIK, 1:17:39, 4) Stig Orre, IFK, 1:20:47.

Inline, motion, 27km: 1) Rune Nordin, JIK, 1:00:52, 2) Leif Lindén, IFK, 1:05:34, 3) Jenny Fellman, IFF, 1:18:58.

Replik till Clemes och Holländer

■**Bästa Håkan Clemes** och Johan Holländer.

Alla får försvara sina beslut och uppfattningar.

Ni gick ut med att detta ska bli större. Och att det skulle glädja alla. Men mitt intryck av folks reaktioner i debatten är att väldigt många är emot och gläds inte alls. Beträffande pengarna var det en uppskattning, men enligt pressuppgifter satsade staden/landskapet 300.000 mk (50.000 e) inför millenieskiftet.

På åtta år har mycket hänt, raketerna har säkert blivit renare – skam vore väl annars, men föga har blivit billigare.

Min uppfattning är att nedanstående varudeklaration sammantaget inte är till nytta för miljön.

Ingredienser i fyrverkerier (Citat Wikipedia.org/wiki/fyrverkeri):

”Fyrverkeriers färger skapas i samverkan mellan de kemikalier, salter och grundämnen (metaller) som ingår i blandningen. I praktiken används inte nedanstående tabell för att få fram olika fyrverkerifärger. Tabellen visar endast hur några av metallernas salter färgar en låga, men olika salter av samma metall kan ha varierande färger och reaktionsvillighet. Lågans (reaktionens) temperatur påverkar också färgen, samt dessutom påverkas (förstärks) den av närvaro av klor. Tilläts av till exempel magnalium (en legering av Mg+Al) höjer lågtemperatur och ger nya ofta ljusstarka färger. Samverkan av olika komplexa reaktionsprocesser påverkar och förändrar också färgerna. Reaktionerna är svåra att förutsäga och påverkas dessutom av eventuella föroreningar i de industrikemikalier som används.”

olika komplexa reaktionsprocesser påverkar och förändrar också färgerna. Reaktionerna är svåra att förutsäga och påverkas dessutom av eventuella föroreningar i de industrikemikalier som används; Barium, Litium, Kalcium, Natrium, Kalium, Strontium, Koppar, Zink.

Många vanliga missuppfattningar finns om fyrverkeriers innehåll och miljöpåverkan, tex att tallium, fosfor, arsenik eller andra giftiga och skadliga ämnen ingår i moderna fyrverkerirecept och pjäser. Eftersom myndigheter i alla länder granskar fyrverkeripjäser och även kontrollerar deras kemiska innehåll, är det konstigt att dessa missuppfattningar fortfarande finns kvar.

I Stockholm gjordes miljömätningar på uppdrag av Miljöförvaltningen under milennieskiftet 22 december-13 januari för att se vilka utsläpp som fyrverkerier bidrog med. Stadens officiella nyårsfyrverkeri var blyfritt, men miljön tillfördes ändå 275 kg (extra) bly från privata fyrverkerier. Andra metaller som ökade i mätningarna var: vanadin, krom, nickel, strontium, titan, mangan, molybden, koppar, kobolt, kadmium. Även förhöjda halter av arsenik uppmättes.

De uppmätta värdena var dock så låga att de ej föranledde någon åtgärd. Antagligen beror ökningarna på att det i alla tekniska kemikalier förekommer föroreningar. På samma sätt ökar halterna av en del metaller när man konstgödslar åkrar. Vissa ämnen som mättes hade inte

Teslän sprids tekniken via de gamla handelsvägarna till Europa. Europeiska har sedan utvecklat tekniken vidare. Idag sker den största delen av världens produktion i Kina, men även Italien, Spanien, Indien och andra länder har en egen produktion av mindre volymer. I Sverige tillverkas numera endast specialprodukter på några få ställen, oftast endast för företagens egna användning.

Ingredienser i fyrverkerier

Fyrverkeriers färger skapas i samverkan mellan de kemikalier, salter och grundämnen (metaller) som ingår i blandningen. I praktiken används inte nedanstående tabell för att få fram olika fyrverkerifärger. Tabellen visar endast hur några av metallernas salter färgar en låga, men olika salter av samma metall kan ha varierande färger och reaktionsvillighet. Lågans (reaktionens) temperatur påverkar också färgen, samt dessutom påverkas (förstärks) den av närvaro av klor. Tilläts av till exempel magnalium (en legering av Mg+Al) höjer lågtemperatur och ger nya ofta ljusstarka färger. Samverkan av olika komplexa reaktionsprocesser påverkar och förändrar också färgerna. Reaktionerna är svåra att förutsäga och påverkas dessutom av eventuella föroreningar i de industrikemikalier som används.”

Metall	Färg	Metall	Färg
Barium	Gulgrön	Litium	Röd
Kalcium	Rödsfärgad	Natrium	Gul
Kalium	Violett	Strontium	Öpproröd
Koppar	Bla	Zink	Blågrön

Fyrverkerier på Strandfestivalen 2008 av Göteborgs Fyrverkerifabrik. Foto: Tivowalla.

På nätet. Insändarskribenten citerar Wikipedia.

förhöjda värden: kvicksilver, kalcium, selen, brom, kisel och fosfor.”

Även med bristfälliga kunskaper i kemi, ser denna redovisning skrämmande ut. De kemiska föreningar som finns och uppstår i en raketsmäll är tydligen okända men knappast välkomna i naturen. Varför utsätta miljön för detta lättsinne, när ingen riktigt vet? En god regel är: Om man är osäker – tacka nej.

En kort liknelse: m/s Andelsbanken styr framåt med god fart av ett strålende halvårsresultat. I radaren får man i färdrikt-

ningen se en mina i ett smalt sund. Besättningen gnyr och passagerarna ropar: Stopp, gira, vänd om! Kaptenen framhårdar, räknar intäkter och litar på att det har ju gått bra förr. Vi kommer att få en nöjd besättning och jublande passagerare, när vi klarat hindret.

Men även om man klarar minan har man tagit en stor risk och förlorat anseende på grund av av nonchalans och kortsynthet. Vilka passagerare vågar åka med i fortsättningen? Och om det smäller? Vilka blir de långsiktiga konsekvenserna? Pengar välsignar inte allt.

Det är inte fel att ändra sig.

I det här fallet skulle Andelsbanken vinna hög aktning genom att ångra sig och tala om att miljöhänsyn väger minst lika tungt som hållbarhetslöftena i marknadsföringen.

Hur ni än gör så anser jag att ekostaden Mariehamn och ett Åland som anammade hållbarhetsbegreppet inte ska syssla med fyrverkerier i fortsättningen.

P.S. Tillstånd för fyrverkerier omfattas av ordningsstadgan och utfärdas av polis- och brandmyndighet. Miljöaspekten tas inte med. Är det ok?

CG Dysterqvist

Halva reapriset på alla reavaror

www.kickis.ax

Kickis KLÄDSHOP

Södersundavägen 656
Mån-fre kl. 12.00 - 19.00, lör 10-14
Tfn 32 711, 0457-5244 311

www.herrala-talot.fi

HERRALA TRÄHUS

- Storelement eller lösvirke
- Mycket korta leveranstider
- Flerfaldig mässvinnare!

Hämta prospekt!
• Suverän kvalitet

Du som vill bygga ett stenhus - välj de **rätta** materialen från:

Luja stenhus

www.lujakivitalo.fi

HusCenter
PÅ ÅLAND

Elverksgatan 10, Mariehamn
Tel 0457 560 4822
ark_plan@hotmail.com

AKTIELÄGENHET på Sjuryggsvägen, Mariehamn

Bekväm lägenhet i markplan med bostadsyta 67 m². Lägenheten är i gott skick och inrymmer vardagsrum, två sovrum, kök, hall, badrum med bastu samt klädkammare. Parkettgolv. Kachel/klinkers i badrum. Elvärme. Terrass. Parkeringsstak med motorvärmare och kallförråd. Skuldfritt bolag. Bolagsvederlag 39 €/månad + vattenavgift. Tillträde vid köpslut. Utgångspris: 118.000 €

AKTIELÄGENHET på Skarpansvägen, Mariehamn

Centralt belägen etta med kokvrå och badrum, bostadsyta 26,9 m². Ytrenooverad 2002. Vån. III med balkong mot väster. Stora gemensamma utrymmen. Byggnadsår 1957-58. Fjärrvärme. Stambyte planeras. Bostadsbolagets lån 6.064,35 € och checkräkn.kr.-3.126,50 €, 31.07.08. Lägenhetens andel ca 120,50 €. Bolagsvederlag 94,15 €/mån. Tillträde vid köpslut. Utgångspris: 55.000 €

AKTIELÄGENHET på Österhagsvägen, Jomala

Nybyggd aktielägenhet, fyra rum och kök, WC, badrum med bastu. Bostadsyta 97 m². P-tak och förråd. Bergvärme. Skuldfritt bolag. Bolagsvederlag: 218,25 €/månad. Utgångspris: 223.100 €

FASTIGHETS CENTER
FASTIGHETER

Torggatan 5, 22100 Mariehamn
Tel 17 760, fax 22 260
www.fastighetscenter.aland.cc

HÖSTENS NYA MENY
Start 1 september

Förrätter

Åländsk skärgårdsbräda med svartbröd från Brändö 13,-
Husets kantarellsoppa med hemrökt lax och friterad schallottenlök 12,50
Halstrade pilgrimsmusslor med jordärtskockscrème, rökt sidfläsk och portvinsreduktion 14,-
Råraka med sikrom, vispad smetana, citron och rödlök 12,50
Carpaccio på kalv från Bolstaholm med friterad kalvbrädd, nyreven pepparrot, kapis och majonnäs 13,-
Ört- och vitlöksgratinerade sniglar 12,-

Varmrätter

Åländsk fisksoppa med grillad pilgrimsmussla och friterad Bomarsundsost 21,-
Ångad gösfilé med kräftsås, primörer, nässelskum och tryffel smaksatt potatisduchesse 25,-
Smörstekt abborrfile med kronidillsås, friterat sidfläsk och kantarell - potatispuré 26,-
Havtornsglaserat ankbröst med ankleversås, pistagenötter och rostade betor 23,-
Ekologiskt lamm från Ulfaby gård med sky på röda plommon, smörstekt Karl Johansvamp och chevré potatisterrine 26,-
Grillad inhemsk oxfile med gräddkokta kantareller, konjakssky, höstgrönsaker och potatiskrockett med rimmad oxbringa 32,-

Dessurter

Vaniljglass med varm hemkört kinkisås och frostade havtorn 9,50
Bakade höstapplen med rostad mandelparfait, kanelisirap och lilla Annas vaniljmunk 9,50
Choklad bavaroise på hasselnötsbotten, hallonmarmelad och naturell yoghurtglass 9,50
Hjortron sufflé med friterad camembert och persilja 11,50
Husets chokladtryffel 3,50

På kommande:
Skaldjursveckor i början av oktober

Restaurang NAUTICAL

Hamngatan 2, AX-22 100 Mariehamn Tel +358 18 19 931 Fax +358 18 17 888 www.visitaland.ax/nautical

DATA GROUP
IT-proffs i samverkan

490
inkl. moms

HP 6715S

- Sempron 3800+ 2.2 Ghz
- 2 Gb Minne
- 120 Gb Hårddisk
- DVDRW
- Vista Home Basic
- Väska på köpet

635
inkl. moms

HP 6735S

- AMD Turion X2 Dual-Core Mobile RM-70 2.0 Ghz
- 2 Gb Internminne
- 160 Gb Hårddisk
- DVD+/-RW (Dual Layer, LightScribe)
- Inbyggs webkamera
- Windows Vista Business 32, Windows XP Professional

MKAB.com
Mariehamns Kontorsmaskiner AB

Skarpansv. 26, tel 13 536, fax 16 566
Öppet: vardagar 8.30-17.00

hp invent

datorer • nätverk • skrivare • kopiatorer • service • kassasystem • kontorsmöbler • kontorsmaterial

HONDA
The Power of Dreams

Denna lönade sig att vänta tio år på. Honda CR-V Elegance X.

Eu blandad
körning
6,5-8,1 l/100 km

Premiär av jubileumsmodellen.

När Honda CR-V 1998 kom till Åland hade man knappt pratat om den nya biltypen, SUV. CR-V var något helt nytt man inte hade upplevt tidigare på Åland. CR-V:n blev snabbt Ålands populäraste modell i klassen. Till festens åra presenterar vi nu CR-V i en specialmodell Elegance X.

Till den riktiga standardutrustningen hör bl.a. Xenon-ljus, panoramaglastak och mörka bakglas. Hasplåtar både fram och bak samt kromlister pryder Elegance X modellen, värde ca. 3.000 e. Bilen finns i begränsad antal. Beställ din egen!

Pris bensen från 36.000€

Pris diesel från 39.000€

www.honda.se

CR-V

Uppgårdsvägen 18 • Bilsäljningen tel 12551
Öppet: vardagar 9-17 • Reservdelar tel 12552, vardagar 8-16

MBT SKOR – aktiverar hela kroppen!

www.swissmasai.fi

physiological footwear

VISNING OCH DEMONSTRATION

på Zko i varuhuset Zeipels söndagen den 31 augusti kl 10-17. Välkomna!

ÅTERFÖRSÄLJARE FÖR MTB
physiological footwear på Åland

ÖPPET VARDAGAR 9-20, LÖRDAGAR 9-18, SÖNDAGAR 10-17

ÖPPET
7 DAGAR
I VECKAN

VARUHUSET
ZEIPELS

Zko
– en trappa ner

TV-programmet

fredag 29 augusti

7.00–8.10 Gomorron Sverige [6650707]
10.30–13.00 UR [9196368]
13.00 Rapport [68233]
13.05–13.50 Debatt (R) [3339875]
 Del 1 av 17. Även 31/8, 30/8.
15.25 Veronica Mars (R) [9025691]
16.10 Gomorron Sverige [5939707]
17.00 Rapport [98349]
17.05 Hannah Montana [8332894]
17.30 Wallace & Gromit (R) [2788]
18.00–18.55 Bolibompa [83639]
18.55 Sportnytt [7347349]
19.00 Rapport [75252]
19.10 Regionala nyheter [8798078]
19.15 Go'kväll [159900] Programledare Joachim Vogel tar emot en aktuell gäst i sensommarkvällen i veckans utomhusstudio vid Nydalasjön i Umeå. Bokpanelen tipsar om läsvärda böcker. Även 31/8.
20.00 Kulturnyheter [23813]
20.15 Regionala nyheter [1057542]
20.30 Rapport med A-ekonomi [287]
21.00 Säsongstart: Doobidoo [76962] Musikalisk frågelek. Del 1 av 12. I premiärprogrammet tävlar Babben Larsson och Andreas Lundstedt mot Pernilla Wahlgren och Ola Forssmed. Programledare: Lasse Kronér. Även 30/8, 4/9.
22.00 Friidrott [72146]
 Finnkampen. Från Olympiastadion i Helsingfors, Finland. Kommentatorer: Jacob Hård, Jonas Karlsson. Expertkommentator: Anders Gärderud. Reporter: Peter Jonsson.
23.00 Shanghai Noon [5044368] **FILM** Amerikansk action-komedi från 2000. I rollerna: Jackie Chan, Owen Wilson, Lucy Liu. Regi: Tom Dey.
0.50 Kulturnyheter [4621108]
1.05 Vit oleander [5447672] **FILM** Amerikanskt drama från 2002. Astrid är en 12-årig flicka som bor i Kalifornien. Hennes mor, Ingrid är konstnär. I rollerna: Michelle Pfeiffer, Renée Zellweger, Robin Wright Penn. Regi: Peter Kosminsky.
2.50–9.05 SVT24 [46157108]

10.30–17.00 24 Direkt [63634455]
17.20 Livets lotto (R) [35962]
17.50 Söderläge (R) [13691] Även 30/8.
18.20 Nyhetstecken [7961271]
18.30 Oddasat [18542]
18.45 Uutiset [981610]
19.00 Genfarmen [99639]
 Vetenskapsdokumentärserie. Del 1 av 2. Djuren på den påhitade genfarmen liknar inte vanliga kor, grisar och höns. Även 1/9, 2/9.
19.55 Rapport [1696639]
20.00 Vem vet mest? [5982]
20.30 Säsongstart: Garage [9813] Musikmagasin. Del 1 av 10. Fans. – Jag blev musikjournalist för att få en chans att träffa mina idoler och få mina skivor signerade, säger Fredrik Strage. Bandet Neverstores "street team" har valt ett annat sätt att närma sig sina idoler. Och vi är med när de äntligen får träffa dem.
21.00 Pink Floyd [55981]
 K special. Bandmedlemmarna oss med på en lång resa, från 1965 fram till återföreningsframträdandet under Live 8-galan i London 2005. Vi får se nyinspelade intervjuer med David Gilmour, Roger Waters, Nick Mason och Richard Wright, olika framträdanden ur arkiv och videor. Även 31/8, 1/9.
22.00 Aktuellt [7078]
22.30 Flight of the Conchords [6349] Amerikansk komediserie från 2007. Del 11 av 12. The Actor. När Bret och Jemaine träffar en skådespelare får de en idé om hur de ska muntra upp Murray. Även 30/8, 31/8.
23.00 Sportnytt [17875]
23.15 Regionala nyheter [5778436]
23.25 Rapport [7946436]
23.30 Säsongstart: Sleeper cell [55320] Del 1 av 8. Darwyn försöker starta ett nytt liv med Gayle, men blir ombedd att göra en sista koll för FBI. Även 3/9.
0.25 Singelmammor (R) [45837]
 Svensk dokumentärserie. Även 31/8.
0.55–1.25 Det förflutna hälsar på (R) [1828382] Finsk dokumentärserie från 2008. Del 2 av 11.

7.30 Nanny [755252]
8.00 Alla älskar Raymond [518558]
8.25 Just shoot me [1064523]
8.55 Rachael Ray [7509233]
9.55 Top model 3 (R) [7339504]
10.50 Våra bästa år (R) [3329504]
11.40 Oprah Winfrey show (R) [7165252]
12.30 Rachael Ray [3560146]
13.25 Memento [8042962]
13.50 Våra bästa år [5467900]
14.40 Oprah Winfrey show [9125165]
15.35 Cityakuten [4959813]
16.30 Just shoot me (R) [935436]
17.00 Top model 3 [290900]
18.00 Simpsons [930981]
18.30 How I met your mother [948900]
 Amerikansk komediserie. Det har blivit dags för Marshalls första dejt efter Lily.
19.00 How I met your mother [248733]
 Amerikansk komediserie.
19.30 Scrubs [407964]
 Amerikansk komediserie. JD sitter på höga hästar efter att ha rättat till en feldiagnos som dr Cox råkat ställa.
20.00 2 1/2 män [657487]
 Amerikansk komediserie från 2004. Del 21 av 24. Evelyns förra man har dött och alla går på begravningen.
20.30 2 1/2 män [248788]
21.00 Sing a long [302184]
 Svenskt underhållningsprogram från 2007. Del 9. I kväll program bildar Sussie Eriks-son lag med artisten Victoria Tolstoy och skådespelaren Morgan Alling.
22.00 Röd drake [5239691] **FILM** Amerikanskt kriminal-drama från 2002. I rollerna: Anthony Hopkins, Edward Norton, Ralph Fiennes. Regi: Brett Ratner.
0.30 Running scared [50359740] **FILM** Amerikansk action från 2006. I-rollerna: Paul Walker, Cameron Bright.
3.00 The fisher king [44829276] **FILM** Amerikansk dramakomedi från 1991. I rollerna: Jeff Bridges, Adam Bryant.
5.20–5.45 Girls behaving badly [3269585]

6.50 Nyhetsmorgon [63129368]
11.00 Sten Stensson kommer tillbaka [476504] **FILM** Svensk komedi från 1963. I rollerna: Claes Esphagen, Hjärdís Pettersson.
12.35 Vingården (R) [7372097]
12.55 Hem till gården [946962]
13.20 Hem till gården [5390504]
13.55 Nyheterna [9752875]
14.00–14.25 Trav: Dagens rätt [438455]
15.30 Nyheterna [899542]
15.35 Doktorn kan komma (R) [4957455]
16.30 Advokaterna (R) [2679287]
17.25 That '70s show (R) [992981]
17.55 That '70s show (R) [440558]
18.25 Trav: Fredagsflex [7692815]
18.30 Säsongavslutning: Rent hus (R) [477504]
19.05 Keno [8779639]
19.10 Rent hus, forts (R) [883165]
19.30 Ekonominyheterna [853469]
19.40 Vädret [8851287]
19.45 Lokala nyheter [2078504]
19.55 Lokalt väder [7794981]
20.00 Nyheterna [457469]
20.30 Postkodmiljonären [302310]
21.00 Friidrott [541271]
 ÄF Golden league. Från Welt-klasse Zürich-tävlingarna i Zürich. Kommentatorer: A Lennart Julin, Johan Edlund.
23.00 Nyheterna [734349]
23.25 Flood [6792982]
 Brittisk miniserie från 2007 i två delar. Del 1 av 2. Det är en solig höstmorgon i London. Samtidigt har Skottland drabbats av orkaner som rör sig mot London.
1.20 Boston legal [2201996]
2.10 The Pentagon papers [6113837] **FILM** Amerikansk thriller från 2003. I rollerna: James Spader, Claire Forlani.
4.10 The miracle worker [5983127] **FILM** Amerikanskt drama från 2000. I rollerna: Hallie Kate Eisenberg, Alison Elliott.
5.55–6.20 Lättlagat (R) [8663030]

6.00 God morgon med A-laget
10.00 Globalisering
10.30 Station T
11.00 Språkrum
11.15–11.30 Färdighets- och konstämnen på svenska
 Del 1 av 4. Frihet vs motivation. Pontus Gylling förklarar hur elevernas frihet att göra saker, deras motivation och trygghet går att kombinera i undervisningen.
16.45 Uteliv: Lövsjogsnunnan
 Lövsjogsnunnan förökade sig explosionsartat under sommaren 2005 i Ungern och infekterade 100 tusen hektar skog. Många trodde att det betydde slutet för lövsjogarna i landet.
17.14 Kortnytt
17.15 Station T Underhållning och sport av högsta klass.
17.45 Buu-klubben: I Mumindalen Del 59 av 63. En underbar present.
18.15 Tv-nytt
18.30 Obs
19.00 Det doftar mat i trädgården Del 5 av 8. Hur har de rampunkelklockor och syskor som Jörgen odlat klarat sig?
19.30 Världarnas bok (R)
 Del 4 av 8. Klaras och Sophies äventyr i den magiska skogen fortsätter. Lyckas de fly ur klorna på de stygga åldringarna? Har de någon hjälp av den påpälsade mannen? Hur kan Esther, Hamid och Tim få tag på Världarnas bok?
20.00 Tv-nytt
20.20 Sportnytt
20.25 5 minuter
20.30 Kulturprofilen: Tero Laaksonen Själens sköra trädgårdar.
21.00 Nero Wolfe: Röst bortom graven (R) Amerikansk kriminalserie. Del 6 av 19.
22.30 Dokumentären: Lån till de fattiga (R) Bangladeshiskan Rasheda Begum är i dag en uppskattad och känd entreprenör i sitt hemland. Hon växte upp i extrem fattigdom men blev framgångsrik tack vare sin näsa för goda affärer.
23.25 Kvällsnytt
23.30 Oddasat
23.45–0.30 Eftersnack

ÅLANDS RADIO 91.3 MHZ
6.45–10.00 Gomorron. Med Petronella Thorén. **6.55** Ålandsnytt. **7.00** Aktuellt. **7.30** Ålandsnytt. **8.00** Aktuellt. **8.30** Ålandsnytt. **9.00** Musikaletten: Världsmusik. **9.30** Ålandsnytt. **9.45** Sagostunden. Idag lyssnar vi till den sista delen av sagan om Jätten som skulle ut och äta, skriven av Walter Stenström och uppläst av Astrid Olhagen. Veckans samtliga avsnitt sänds även idag kl. 12:30. **10.00–14.00** Mittpådan. Med Tom Wiklund. **10.30** Ålandsnytt. **11.30** Ålandsnytt. **11.40** Musik. **12.00** Aktuellt. **12.10** Evenemangstips. Sänds även kl. 18:15. **12.15** Kulturen. Sänds även kl. 17:45 och i repris på söndag kl. 09:15. **12.30** Sagostunden. Samtliga avsnitt av sagan om Jätten som skulle ut och äta, skriven av Walter Stenström och uppläst av Astrid Olhagen. **13.00** Ålandsnytt. **13.03** Veckans gäst. Med Tom Wiklund. **14.00** Ålandsnytt. **14.03** Firarmix. Med Leif Sundberg. **15.00** Ålandsnytt. **15.03** Firarmix fortsätter. **16.00** Aktuellt. **16.15–17.45** Åland idag. Nyhetsmagasin med reportage, intervjuer och debatter. Med Petra Dahlberg. **17.00** Ålandsnytt. **17.45** Kulturen. **18.00** Gomorron-studion. Ålandsnytt. **18.06** Musik. **18.15** Evenemangstips. **18.20** Musik. **18.30** Gäst i Gomorron-studion. **18.40** Musik. **19.00** Ålandsnytt. **19.10** Åland idag. **20.00** Ålandsnytt. **20.03–20.40** Åland idag

ÖVRIGA VÄDERRAPPORTER

Radio Vega
06.00 (inkl sjö)
07.00
08.00 (inkl sjö)
10.00
12.45 (inkl sjö)
16.00 (inkl sjö)
17.00
19.05 (inkl sjö)
22.05 (inkl sjö)

Sveriges P1
06:55 (inkl sjö)
07:55
08:55 (inkl sjö)
13:54 (inkl sjö)
16:55 Sjöväder
22:50 (inkl sjö)

ÅLANDSKANALEN

Kl 6.30,
 7.30,
 18.30,
 19.30,
 21.30,
 22.30 och 23.30.
 Nyheter

Se det med egna ögon!

www.24.ax

6.55 Ettans morgon-tv [52632829]
9.15 Dans i tidens virvlar [9073417]
10.10 Nöjesråvarna [8300875]
10.30 Finlands natur: Bostads Ab Skogslind [1784]
11.00 Tv-nyheter [21271]
11.05 Tillbaka till Aidensfield [2359981]
12.00 Ettans morgon-tv: Dagens rubriker [40455]
12.45 Danska under: Stevns klint [742558]
13.15 En sann historia: Killarna på klassen (R) [593829]
13.45 Tre årstider: Minnen från sommaren [2955702]
14.00 Klimatstyrning från rymden [3813]
14.30 Läkarna (R) [8504]
15.00 Tv-nyheter [87271]
15.05 Diagnos: Mord [9030523]
15.50 Det osynligas monument [2218691]
16.03 Pippi Långstrump 60 år [300021436]
17.00 Tv-nyheter [86504]
17.08 Tillbaka till Aidensfield [300682542]
18.00 Tv-nyheter och väder [45184]

18.20 Naturstund: I Hjulbens hemtrakter [16252]
18.46 Bildbrev från Europa [104473146]
 Del 4 av 6. I Baskien hetsar nationalismen till terrorism och räddsla. men Baskiens matkultur är vida känd.
18.55 Foyles krig [4158707]
20.30 Tv-nyheter och väder [13436]
20.55 Sporttrutan [5205233]
21.00 A-zoom [436]
21.30 En mänsklig historia [36078] **FILM** Brittisk komedi från 1994. Regi: Bill Forsyth. S: Robin Williams, John Turturro, Anna Galiena, Robert Carlyle, Lorraine Bracco. Regi: Bill Forsyth.
23.30 Tv-nyheter [83320]
23.35 Öga för öga [6378894] **FILM** Drama från 2005. I rollerna: Maryam Hassouni (Emmy för huvudrollen), Jacob Derwig mfl. Regi: Dana Nechushtan.
1.12 Euronews [201464566]
1.20 Uutisikkuna [95823769]
4.00–8.00 Uutisikkuna [78642498]

6.00 Tellus-frågesport [9373610]
6.50 Lilla tvåan [55923610]
6.53 Nalle Sloköra [302937610]
7.02 Vädertipparen [200010639]
7.04 Fifi och blomsterfröna [400073184]
7.16 Mimi & Kuku [109057287]
7.35 Oppfinnar-Kyösti [6532962]
7.37 Livfulla ting [205837320]
7.41 Greta Gris [106557271]
7.45 Neppajymy-klubben [5851900]
7.55 Berättelser från Mumindalen [8599184]
8.19 Syrhäma [403415766]
8.53 På gräsrotsnivå [304750146]
9.00 Oddasat [25523]
9.15 Nyheter
10.35 Lilla huset på prärien [4374078]
11.25 Gänget och jag [6591788]
11.50 Svängiga djur [8316271]
11.55 Monsterstallet [9689875]
12.45 Hundkoll [915962]
13.15 Bean [3931894]
13.30 Respasset: Coltranes Storbritannien [355691]
14.20 Gympa [137707]
14.50 En utlandsfinländare berättar (R) [141900]

15.20 Förträffliga finländare [7250833]
15.50 Derrick [3195417]
16.50 Norge runt [7140610]
16.55 Svängiga djur [7149981]
17.00 Puss och kram, Felix [44981]
17.23 Lilla tvåan [300919349]
18.00 Smultronstället [39320]
18.50 Tv-nyheter [1922900]
19.00 Regionala nyheter [46252]
19.10 Sporttrutan [6070078]
19.15 Tvåans sommarväder [6060691]
19.20 Friidrott: Sverige-Finland [6537455]
21.50 Tv-nyheter, väder och sport [8068875]
22.05 Den hårda lagen [2635252]
22.50 Golf [9098813]
23.50 Musik-tv [4985344]
0.35 Flabbdass [9178978]
1.00 Terminal City [5110450]
1.45 Frågespel [5356363]
3.00 Dolt ord [3945011]
4.00 Sudoku [3961059]
5.00–6.00 Dolt ord [3932547]

6.25 God morgon Finland [83342078]
9.10 Vad ska vi äta idag? [2503184]
9.15 Ett bord för tre [4026962]
10.10 Frågesport [8899184]
11.10 Köpkanalen [8791184]
12.25 Vem gjorde vad? [3367184]
13.20 Word Puzzle [991523]
14.15 Beachvolley [873542]
15.00 Frågesport [6782962]
16.20 Skräckköket [778875]
 Egen smak, egna drömmar. Av tolv mat älskare återstår endast två. Restaurangen Hell's Kitchen delas i två delar och finalisterna får inreda var sin halva. Vilken av dem tycker restauranggurun Gordon Ramsay är värd segern? Vilken av dem får det eftertraktade jobbet? Seriens sista avsnitt. En amerikansk realitytävling där deltagarna tävlar om att bli köksmästare. Arenan är Hell's Kitchen – en fiktiv restaurang i Hollywood där Chef Gordon Ramsay håller tyglarna.
17.55 Vad ska vi äta idag? [4264184]
18.00 Gökboet [540417]
19.00 Sjuans nyheter [754078]

19.15 Dagens väder [4095691]
19.20 Ekonomi nyheter [346165]
19.30 Dolda liv [306875]
20.00 Kangaroo Jack [8447691] **FILM** Amerikansk komedi från 2003. I rollerna: Jerry O'Connell, Anthony Anderson, Estella Warren, Christopher Walken, Michael Shannon, Bill Hunter. Regi: David McNally.
21.50 Idols – menneet vuosikymmenet [6747271]
21.52 På skoj [206574813]
22.00 Tians nyheter [568233]
22.20 Resultattrutan [2811542]
22.35 Keno [6736962]
22.36 Friidrott [103531233]
 Golden League. Deltävlingen i Zürich. Kommentator: Mika Saukkonen. Expertkommentator: Jukka Härkönen.
0.35 Rally [7501740]
 VM.
1.05 Commando [7457214]
 Fiende i sikte. En dokumentärserie i åtta avsnitt om brittiska marinsoldater.
2.05 Vinstpotten late night [8763059]
3.20–6.00 Den rätta [26000672]

” Skippa skolköken! Låt barnen ta egen lunchlåda med till skolan, så får föräldrarna själva välja maten deras barn äter.

MESSARE

Krönika / Linnea Tillema

Kärleks(?)brev från utlandsrummet

Friedrichshain Berlin 27.08.08
Käraste landet med tusende öar och skär, hur mår du? Är du kär i mig ännu mitt Åland? Har du kvar dina känslor för miig? Jag går inte hemma på fåbon och väntar, utna skriver till dig från mitt nya rum i Berlin. Från mitt rum. I Berlin!
Jaa..! Jag vaknade i morse och kände mig som en kung eftersom jag såg gipsstuckaturer i ett tak som var flera meter ovanför mig. De föreställer farbröder med lockigt hår och runda kinder och blomgirlanger och stjärnor. Inte ett dugg kitchigt, utan extremt stilfullt. Om jag bara hade viel GELD så skulle jag sätta dem i kuvertet och skicka dem till dig så att du kunde få gipsherrarna med lockarna i ett brev på posten och därefter bli alldeles till dig precis som jag blev. Jajamen.
Också annat här är lite kungligt. Golvet är gjort av något som inte är linoleum utan liksom lyxigare och det står en palm framför ett av mina höga, ja helt fantastiskt ofattbart otroligt höga fönster, i vilka det också hänger gräddvita gardiner som är fyra meter långa om inte mer. HELP tänker jag när jag ser på hela härligheten. I jämförelse med mitt uppsagda korridorsrum i Uppsala eller tvåan på Måsvägen så känns det överkligt och mycket märkligt.

Men HELP tänker jag också på kvällarna. Då skymningen faller över gamla byggnader. Det blir faktiskt mystiskt här. Alla mörka vrår och passager... Jag hör övervåningsmänniskorna då de smyger runt i (birkenstock)tofflor så att golvplankorna knarrar. Jag hör dörrar som ropar på räddare i nöden, kalkhaltigt vatten som rasslar i rör och fönster som skallrar sina dammiga glasrutor i panik då spårvagnen kör förbi.
Jag har inte bestämt mig för om jag tycker att de där ljuden är hemtrevliga eller om jag tycker att de gör mig jätterädd och att de får mig att vilja låsa om mig ett dussin gånger och sätta säkerhetskedjan på så att min lägenhetskompis inte kan öppna dörren då han kommer hem sent på kvällen så att jag måste vakna upp och sömnvingla ut i hallen för att släppa in honom så att han får vetskap om min barnsliga mörkräddhet så att han måste säga "Du brauchst keine Angst zu haben" så att jag i hemlighet måste önska att du ändå lite var här.

En annan sak som gör mig lite mer bekymrad är mina ännu inte så upplysta tyskakunskaper. Jag går runt och känner mig som ingen person/ som tråkig/ som urbota dum på ett obehägnat och inmurat sätt. Plötsligt kan man bara prata om vissa saker (bröd bitte tågbiljett skola danke) och ibland inte ens det. Och vad kan man då göra annat än att nervöst skratta... HELP. Om en månad MÅSTE språkmuren ha rasat, för då börjar pluggallvaret. Jag vill tro och inbilla mig att den ska göra det. Murar brukar rasa här.

Men Åland, vad jag pratar. Mitt Åland, min hembygd så kär, som danat ur havsvägens sköte och allt det där. Jag saknar dig inte så mycket än – du är i skrivandets stund bakom mig och inte framför. Men förglöm inte att jag har kvar mina känslor för diig. Och kom ihåg att åländska kvinnor och män aldrig har svikit sin stam och dess blabla. Kom ihåg att gammal kärlek aldrig rostar, fastän den ibland prasslar åt vänster. Kom ihåg att det är då man är en ung hund som man lär sig sitta.

Just nu sitter jag i Berlins famn, men snart seglar jag väl åter till din hamn.

Auf wiedersehen und puss und kram.
/L

HÄLGE

debatt

MESSA NYAN
Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

Stort ris till dej som inte stannade och kollade om katten levde och pinades när du kört på den i närheten av Färsundsbron på Haraldsbyidan lördag 23 aug 09.20. Mathildas Matte.

Körde ut till Eckerö på den nyasfalterade vägen. Måste ha gjorts nåt fel för vägen var hel ojämn så bilen skakade hela tiden. Stadsbo.

Världens absolut största ris till polisen som var så otrevlig och elak mot mig vid Björskorsningen när han visade stopptecken till mig och dumförklarade mig när jag stannade. Varför måste poliserna alltid bete sig som skit? @.

Damen i den gröna escorten onsdag eftermiddag, försöker du ha ihjäl både dig själv o andra? Du har väjningsskylt när du kommer från Godby o ska mot Sundshället! Inge kul att måsta tvärnita i 80 km och väja i panik bara för att du inte har ögon i huvudet. Titta efter nästa gång för din egen skull och andras. 0457.

Jag älskar dej Johan! Din förevigt - häls. Lilla jag.

En fodervärd är någon som sprider sin säd? 050.

Onsdag em i stan blonda piercade tjejen, vita skor, ljusa jeans, tror stiger av vid Gullåsen. Har du lust och ses nån gång, Kram "Gunther Grass".

Vi är ett par grabbar som har tänkt prova spela lite rugby på skoj för att se om det finns något intresse här på Åland. För mer info ring eller sms:a 0457 34 26 970. 0457.

Nu håller jag på att surna. Har försökt anmäla mig till Medis och slipper inte fram. Varken på telefon eller mail. 040.
– När det gäller webbanmälningar är trycket för stort. Men de flesta har ändå under torsdagen fått plats på den kurs de önskar. Vi har åtta personer som tar emot telefonsamtal. Den här gången tar det lite längre tid då vi har bytt ut vårt 20 år gamla system och måste mata in uppgifterna på nytt. Det är en engångsföreteelse, säger rektor Leena Raitanen.

Medis datalärare borde gå på datakurs!! 040
Rektor Leena Raitanen svarar: – Vår personal är synnerligen bekvämd i användandet av datorer. Vi har gjort så gott vi kan men tekniken klarar inte av den stora efterfrågan.

Att någon spelar musik till kl 02 är inget. I knappelstan i Godby sjunger vissa allsång till 07 på morgonen med stereon som hjälp. H: Sover ibland.

Polisen ni borde kolla hur folk parkerar på IFKs matcher. Jävla irriterande att inte kunna backa ut bilen, boende i kvartet köpmansgatan - öskolgtan. Arg.

Christer som jobbar på Grelsby. Tack du finns, du bryr dej verkligen om d anhöriga o hjälper med råd när man står helt maktlös o ej vet hur man bäst hjälper den som e sjuk. Kram ti dej, stanna på Åland du behövs. 0457.

Underbetald, trött fabriksarbetare med hygienpass, o teknisk/mechanisk utbildning söker jobb...040.

Nu halkade du in på fel spår Karin, det satsas nog tillräckligt på sport på åland. Dom flesta kommuner har inga andra fritidsaktiviteter att erbjuda sina barn o ungdomar än fotboll o idrott i olika former. Mariehamn är ett undantag. Det finns idrottshallar överallt. Det behövs mera satsningar på konst o skapande verksamheter för våra barn o ungdomar. Finströmsförälder.

Är det nån som sett någon som gått bärande på en låst gul/grå GT dirtycykel som det står avalanche 2.0 på? På ifk-matchen vid Islandia ungefär onsdagen den 27.8 kl 19.00-19.30? Var snäll och ring/messa 0457 36 13 889. @

En gräspräcklig kattunge vart påkörd vid Pålshöle korsningen på Getavägen onsdag kväll. Dog genast! Kattkompisen klara sig. 040.

Om man kräver att Andelsbanken inhiberar fyrverkeriet så måste man i konsekvensens namn också kräva att nyårsfyrverkerierna upphör. 0457.

Dagens ris som körde över katten vid Pålshöle korsningen och inte stanna och kolla hur det gick för den. Vittne.

Nä, Jani Lyyski, nu funkade inte heller att vara så optimistisk före match. Så säg att på söndag förlorar vi säkert, så vinner ni. Magic.

Jag undrar var man kan få tag på ett förkläde som man har på sig när man klipper sig. 040.

Hör du Asbäck ja tycker du e lite pallrig när du skriver om finska flaggan och att Hanna ska ge en ursäkt ja ha haft flaggan som täcke. H. från En finne.

Hej. Du singeltjej med nummer 0456, här finns singelkille 25. 0457.

Varför servas inte Rosellas kaffeautomater? Ung storägare.

Kanske inte så dumt med ett fyrverkeri i alla fall. Då ser man i alla fall röken av pengarna...vilket man inte gör annars. 0457.

Skippa skolköken! Låt barnen ta egen lunchlåda med till skolan, så får föräldrarna själva välja maten deras barn äter. 040.

Is int börja som svenskarna, ta ut segern före match, typ "vi kör över Jaro!". Nu blev de ju Jaro som körde över ifk. Var e kämpaglöden hos IFK? Är slutet nära? 53an.

Varför pallra o jåla om miljöförbättringar! Sen ska de byggas motorbanor,s kjutas upp raketer i tid o otid, osv som förstör miljön! lägg av me skrotsnacket nu! 0457.

GODBY TEL 43 250
Syns i mörkret
REFLEXVÄSTAR
5,90€
F:ma ERIK MATSSON
MARKET
allt
du behöver
- ändå klöver över!
VARD 09-20 • LÖRD 09-18 • SÖND 12-16

Upp till kamp ner med staten o kapitalet...Och d nya skolmatsreglerna. Ännu mer svältande.

Fruktansvärt vilka gnällkärningar som stör sig på Hanna och flaggan. Jag tycker det var en bra bild. Finne.

Varför är de som tror sig veta bättre än andra på dumma? Ta skolmaten ska barn som redan ligger på gränsen eller redan har anorexia få bättre hjälp med att svälta sig själva till döds? Och vad kostar det för samhället när sjukvården är så dyr för landskapsregeringen? Tänk om nu ni dumma vetare. Mvh Greger.

Tack Jessie Byrne för all hjälp!!! Marina :)

Härligt med en bank som ger något tillbaka till oss vanliga kunder och inte sätter hela vinsten i ägarnas plånbok! Bankrock hela helgen! H. Nöjd Andelsbankskund.

Hejsan 040 den 28.8! Det måste ha varit mej du såg på Kantarellen. Min bil e visserligen blå, men jag har lite röd henna i håret. Söt och 57.

Ge mig ett annat jobb nu! 0457.

Dé é mycket arbete nu. Att lägga nåt hinner man inte förrän på lördag när dé é helg... Fiskelycka.

Felet är inte hos kvinnan som skriker när hon älskar även om hon bara fejkar för det mesta. Det är i väggarna i ditt hus o det är din hyresvärd du ska klandra. Betalar man en hög hyra, bör man slipa höra alla ljud från grannen bredvid, gubbens gnäll eller brudens erotik. Kräv total isolering på väggarna. Jag undrar hur många byggnader som kommer att klara en liten orkan, som i USA, eller en mindre jordskävning, 3.5 på Richterskalan. Riv ner alla legohus o bygg nytt med stenar eller betong with granit grus. Arkitekten Xeres H@.

Bara för att de har ledningen med 2-0 är de inte bättre spelmåsigt..hmmm förstår inte riktigt! Ha ha ha. 040.

Hälsa som en man och inte som ett svin! Mobboffret.

Tjejen på Färghuset är grymt vacker! Är hon singel? 0457.

"Du som tittar på Kira", vilken Kira menar du? 040.

Kan ingen få tyst på den stackars ensamma hunden som ylar hela dagarna på Ålandsvägen 17? Trött.

Va fan e det till skriva om att Viking Line måste väja för några fartyg på ålandshav?? Tror d är lite skyddad verkstad på d röda båtarna. Hålsningar sjökapten

Jadu 0400, tror ja gör som du el så får barnen 1 timmes lunch å fara hem å äta. För vår del kanske vi kan deala me Tombos å Röcka. Mitt barn kom hem redan i fjol å åt lunch. Nu kommer väl snart en till hem å tar lunch. Malins går iaf int i konkurs, dit går barnen efter skolan å äter. p.

NYANS ROS

...till Hammarlands kommun att ni godkände Medisavtalet. Rosar gör tacksam kommuninnevanare.

...till Leena och Loffe samt de duk-tiga servitriserna som fixade mat och dryck av alla de slag, i den fina fixade ladan, en rolig 70-talskväll det blev och vi kommer gärna igen men då på knytis. Tusen Tack ska ni ha det gjorde ni bra. Från oss som var med.

...till Mogens Lindén på Åhs. "Nöjd patient".

...till Linda Willford som stannade och körde katten Matilda till veterinär lördag den 23 augusti kl 09.20 när någon kört på den vid Färsundsbron och lämnat den på vägen levandes och skadad. Tack Linda du räddade kissens liv, och dessutom tog du hem den och vårdade och gav medicinen efter veterinärbesöket. Ros också till veterinär Bitte Bamberg-Thalén. Stort tack från Matildas Matte.

ZITS

”Beware oss för politiker som utnyttjar bloggans anonymitet, och tror att det är ett sätt att föra politik.
ANJA KUUSISTO, ÅBO UNDERRÄTTELSE, OM SVENSKA CEN-
TERNES ORDFÖRANDE PETER ALBÄCK SOM BLOGGAR UNDER
PSEUDONYM

ledare

Annika Kullman
Epost: annika.kullman@nyan.ax
Telefon: 528 469

Försmedligt

Nina Smeds

Tack för maten den var god,

Den ger hälsa kraft och mod. Så lärde sig mina barn att tacka för maten på dagis. Och det var det jag klamrade mig fast vid. Att skola och dagis serverade mat som ger hälsa, kraft och mod. Att barnen åtminstone en gång per dag fick ett mål mat som var näringsmässigt välbalanserat och helt enligt kostcirkeln.

Då kunde man med gott samvete fuska på kvällen när man kom från jobbet och var trött och inte orkade variera sig. Och i något skede tröttnade man på att försöka servera mat som var hälsosam, men möttes av protester och matstrejk. Då kändes det tryggt att veta att skola och dagis gav dem åtminstone en del av det rekommenderade näringsintaget för dagen.

Jag har fortfarande den högsta respekt för skol- och dagismaten. Trots att det förekommer olika åsikter om vad som är hälsosamt och vad som ska rekommenderas finns det inte en skola på Åland som serverar farlig mat åt barnen. Och jag hoppas att alla föräldrar har samma tilltro till maten i skolorna och ger mattanter och -farbröder åtminstone en glad nick som tack för att barnen får mat som ger hälsa, kraft och mod.

När jag var ute på ett jobb nyligen hörde jag hur två mattanter diskuterade dillkött. De hade märkt att årets ettor åt mer dillkött än de äldre klasserna. De undrade om dillköttet har fått en renässans.

Rodnande låtsades jag pilla på telefonen och mindes hur jag förbjudit min sambo att laga dillkött, som tillsammans med pepparrotsskött var den äckligaste skolmaten jag kunde minnas. Men min sambo lyder inte särskilt bra och barnen tycker att dillkött är som vilken annan mat som helst. Och jag tycker det är väldigt gott när han lagar det. Så snälla mattanter, fortsatt variera maten fast jag är kinkig.

Det är annars mitt största dilemma när min sambo åker på jobb, vad jag ska laga för mat. När han är hemma fixar han sina långkok och lunchlådor. Hans första önskan när vi flyttade till stan var att han skulle få laga "riktig mat" åt barnen och mig när han är hemma, sedan får vi slarva när han är på jobb. Det där har barnen redan märkt, en dag har vi varit utan pappa i huset och då åt vi pizza...

Det är inte så hemskt som det låter. Visst lagar jag mat. Men inte ärtsoppa från grunden eller hönsfrikassé som puttrar i fem timmar. Typ. Men vad jag än lagar så vet jag att skydds nätet finns där. Skolmaten. Dagismaten. Om jag inte får till det.

Kanske är jag en dålig mor, men jag förstår att vara tacksam.

Tack Siv för alla år på Lappo och välkommen Maj-Gun!

Sjöfartsmuseets interiör förtjänar k-märkning

Vårt att bevara. Ålands sjöfartsmuseum och Nautical Club är arkitektoniska pärlor och bör k-märkas inte bara till det yttre utan även till det inre.
Foto: ERKKI SANTAMALA

De moderniseringar som gjorts i Ålands sjöfartsmuseum och Nautical Club har hittills skonat såväl byggnadens yttre som inre. Låt det så förbli, låt byggnaden stå som en stolt representant för sin tid.

Kulturminnesmärk även interiören.

Året var 1920 eller någonstans däromkring. Kapten Carl Holmqvist från Mariehamn, samlare av nautiska föremål, insåg att segelfartygens tid gick mot sitt slut. Men än trafikerade många skepp världshaven och kaptenens föremål blev fler och fler. Var skulle de förvaras?

Tillsammans med några likasinnade grundade han i mitten av 30-talet föreningen Ålands Nautical Club. Nu skulle ett åländskt sjöfartsmuseum byggas och därmed basta!

Uppdraget att rita huset gick till arkitekten Jonas Cedercrutz i Helsingfors. 1949 stod byggnaden färdig och fem år senare öppnade museet för allmänheten.

I dag, med cirka 60 år på nacken, ska sjöfartsmuseet byggas både om och till och frågan om en k-märkning av funkishuset har aktualiserats.

Nautical Club har i sin anhängan om stadsplaneändring för den kommande tillbyggnaden ansökt om att exteriören ska k-märkas. Ärendet är under beredning och ska upp i stadsplanenämnden i mitten av september. Men interiören har man lämnat därhän. Varför?

Med tanke på hur konservativ ägaren varit i de moderniseringar som tidigare gjorts står det klart att man inte heller nu har några in-

tentioner att ge sig på inredningen. Orsaken till att man ansöker om k-märkning endast för exteriören är troligen man vill gardera sig för alla tänkbara eventualiteter när det gäller tekniska lösningar på insidan.

Men det förslag som stadsarkitekt **Sirkka Wegelius** har lagt fram, att k-märka de ofentliga utrymmena som museisalen, Nautical Clubs trapphus och restaurangsal, är ett bra alternativ som lämnar plats för lösningar i sekundära utrymmen som kök och toaletter. Det gäller bara att komma överens om en lämplig skrivning.

För tänk ändå. Här finns akterkajutan från Herzogin Cecilie inbyggd i museet! Designade armaturer i originalskick! Och en restaurang där de ursprungliga karmstolarna finns kvar. Sjöfartsmuseet med Nautical Club erbjuder sina besökare en miljö som Åland kan vara stolt över. Det är bara att vända blicken österut mot vår huvudstad för att få sig till livs avskräckande exempel på restauranginteriörer som förstörts de senaste åren.

Ändå blir det allt vanligare att folk lyfter fram interiörerna. Att fler inser vikten av att även den inre miljön bevaras så nära ursprungsskicket det bara är möjligt.

Utmärkt så. På det sättet kommer vi framöver att ha mer än skalen av de arkitek-

toniskt viktiga och tidstypiska byggnaderna kvar.

Landskapsregeringen och Nautical Club har bildat ett fastighetsaktiebolag som gemensamt kommer att äga den gamla och den nya delen. Illustrationerna över den kommande utbyggnaden visar att man tillåter den gamla museibyggnaden att glänsa för sig. Det yttre verkar lovande.

Nästa vecka diskuterar ägaren en k-märkning av interiören och landskapets museibyrå kommer att få ge ett utlåtande.

Anhåll om k-märkning av insidan för att bättra på oddsen att Åland år 2011 ska att ha ett av världens bäst bevarade sjöfartsmuseer. Och för att Åland även i framtiden – om 10, 20 och 30 år – ska kunna stoltsera med det samma.

Annika Kullman

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland

Grundad 1981.
Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag och lördag.

Medlem av Tidningarnas förbund.
Kontrollerad upplaga 2007:
7.285 ex.

FÖRLÄGGARE
Nya Ålands Tidningsaktiebolag

ADRESS
Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15

KONTAKTER
Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhetstips: Ring, skicka SMS
eller MMS 0457 323 4444
e-post: redaktion@nyan.ax
Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax

Annonsavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449
DISTRIBUTION
Vid utebliven tidning ring Posten
tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga
tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl
8.30-16.15.

REDAKTIONEN
Chefredaktör & ansvarig utgivare: Tf. Harriet Tuominen
tfn (018) 528 441
harriet.tuominen@nyan.ax

Nyhetschef:
Anna Björkroos/Ulf Weman
tfn (018) 528 442
redaktion@nyan.ax

Arkiv: Marita Smeds
tfn (018) 528 465
arkiv@nyan.ax

Familjeredaktör:
Kiki Alberius-Forsman
tfn (018) 528 451

Kulturredaktör: Jan Kronholm
tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportredaktör: Malin Tillström
tfn (018) 528 478
sport@nyan.ax

ANNONSAVDELNINGEN
Delice Lindegren
tfn (018) 528 447
annons@nyan.ax

ADMINISTRATION
VD: Stefan Norrgrann
tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax

Ekonomichef:
Karin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer:
Margareta Sävstrand
tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax

TRYCKERI Consa Print Ab,
Mariehamn, ISSN 0359-1414

PRENUMERATIONSPRISER
1.7.2008
Fortlöpande helår..... 189 €
halvår..... 100 €
kvartal 51 €

STOPTIDER FÖR ANNONSER				
Publiceringsdag	Eller text & mindre annonser	Annonser större än 600 mm	Färg annonser	
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14	
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14	
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14	
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14	
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14	
Lörd	tor kl 14	tor kl 12	tor kl 12	
Torget: onsdagar kl 12.00.				
Tel. 0600-9-1219				

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäterverket. © lantmäterverket, tillstånd nr 364.

M:HAMN 02.45 L 13.45	ÅBO → 07.00/08.00 → 13.35 → 19.15/20.15	M:HAMN → 13.35 → 00.45 L
M:HAMN 23.55	H:FORS → 09.55/17.00	M:HAMN → 04.15

Passagerare med el. utan fordon skall vara på plats i check-in sen. 30 min före avg. varefter incheck/bilj.försälj. ej kan garanteras

Silja Galaxy
En helt ny kryssnings-upplevelse!

Res med nya Galaxy till Stockholm 13.45

www.tallinksilja.fi

Torgg. 14, tel 16 711 eller 06001 74552 (1,64€/besvarat samtal+alltid lns/msa)

TALLINK			
Sthlm - Mariehamn - Tallinn			
18.00	00.50	01.00	10.00
10.00	05.00	04.50	18.00

Torggatan 14 • www.tallinksilja.fi • tel 16 711 el. 06001 74552 (1,64 €/besvarat samtal + alltid lns/msa).
Check-in senast 30 min. före avgång

ÅLANDSTRAFIKEN tom 31.8.2008

MARIEHAMN-KAPELLSKÄR
Dagligen

MAR	KAP
07.30	08.30
12.45	14.00
18.30	19.30
12.00	09.00
18.00	15.00
23.00	20.00

Buss Sto-Kap avg från Cityterminalen 1h 50 min före fartygets avg. Buss Norrtälje-Kapellskärs ca 45 min före fartygets avg. Även buss Kap-Sto (färdtid ca 1h 20 min) efter fartygets ank. Bussen går via Norrtälje.

Bussanslutning från Uppsala avg. Hjalmar Brantings gata/Tycho Hedensväg 1 h 45 min före avgångstid.

ÅLAND-STOCKHOLM dagligen

ÅLAND	STOCKHOLM
01.10 L	06.30
04.35 M	09.40
09.55 M 1)	15.30
14.25 M	18.55
14.10 M	07.45
23.35 M	16.45
07.45 M	18.00
03.20 L	20.10

1) Reservation för charteravgång. Kontakta vår resebutik för information.
M=Mariehamn L=Långnäs

Biljettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min. före ord. avgång. Bokad bil skall vara incheckad och klar att köra ombord senast 30 min. före ord. avg.

BUSS: transfer med Sundqvists, Mariehamn (Storgatan 2)-Långnäs 1h före avg. Även Långnäs-Mariehamn alla avg 12 EUR/person.

VIKING LINE Storgatan 2, tel 260 11, bokn. 262 11
www.vikingline.ax

Turlista 25/4-7/9 (lokala tider)

Från Eckerö alla dagar	8.30	13.30	18.30
Från Grisslehamn alla dagar	10.00	15.00	20.00

Buss: Till Stockholm från alla båtankomster. 8.30-turen via Cityterminalen. Från Stockholm Tekniska högskolan 2 h före alla båtavgångar. Till Uppsala 13.30- och 18.30-turen. Från Uppsala Hjalmar Brantingsgatan (Willy's) kl. 8.00 och 13.00 till 10- resp. 15-turen. Från Mariehamn, Bussplan 1 h före båtavgång. Till Mariehamn efter båtankomst.

Bokning tel. 28 300, växel 28 000, Grisslehamn 0175-258 00.
Bokning även på www.eckerolinjen.ax

ECKERÖ LINJEN
Torggatan 2, 22100 Mariehamn

Ta en paus...

Alla dagar M:hamn Sthlm
10:00 → 15:45

Sthlm M:hamn
Sönd-Tisd 18:00 → 02:00
Onsd-Lörd 18:00 → 03:30

BIRKA PARADISE
Bokning tel 28 040 www.birka.se

STEVIE WONDER
i Globen
19.9, 2 dagar
EUR 198

SUNDQVISTS RESOR
Bussplan, tfn 22 570 info@sundqvists.com

Hej alla hushåll! För 9.999€ får ni 5 års garanti och en Hyundai Getz 1.1 på köpet!

FREDAG 29 AUGUSTI 2008

HYUNDAI **ZEBRA BIL**
www.zembrabil.ax tel 31 762

dagens ålänning | **vädret** | **dagens rätt**

"Jag har en massajpastor på besök"

Det finns åtminstone sju andra **Robert Jansson** på Åland, påpekar den Robert Jansson som är dagens ålänning.

– Men vi förväxlas sällan, det är inte så att vi får varandras post.

Robert Jansson bor i Mariehamn och är pensionär.

– Men jag jobbar lika mycket som jag gjorde innan jag blev pensionär.

Jobbet är att renovera hus, egna och andras.

– Men i dag regnade det, så jag tog ledigt.

Vilket hus renoverar du för tillfället?

– Jag håller på med missionshuset på Föglö, tak och väggar behöver fixas lite.

Vad gjorde du innan du blev pensionär?

– Jag var bland annat fiskare och missionär för svenska pingstkyrkan i Tanzania. I Tanzania var jag i åtta år.

Trivdes du?

– Väldigt bra. Jag har kontakt varje dag med många av dem

Människofiskare. Robert Jansson var missionär i Tanzania i åtta år. Han har också arbetat som fiskare och nu renoverar han hus.

jag lärde känna då. Just nu har jag en massajpastor på besök.

Vad tycker han om Åland?

– Han tycker förstås att det är annorlunda än hemma. Det finns ju mer mat här så ingen behöver vara hungrig.

Vem vill du hälsa till?

– Alla släktingar och vänner.

Text och foto: KARIN ERLANDSSON
karin.erlandsson@nyan.ax
tfn 528 467

Fredag

14/+9 Stockholm 1,5m 15/12

10 1,5m 16/+8

9 0,6m 15/13

15/+7 Åbo

temperaturen på dagen/nästa natt våghöjden

Lördag

18/+9 Stockholm 0,5m 16/+4

8 0,6m 16/+4

9 0,4m 16/+6

16/+6 Åbo

Söndag

16/+9 Stockholm 0,7m 15/+7

7 15/+7

10 15/+4

15/+4 Åbo

I går kl 15

	temp.	moln.
Jomala	16	
Åbo	15	
Helsingfors	14	
Stockholm	16	

Max/min temp. 21.8 - 28.8. klo 9

	max.	datum	min.	datum
Jomala	+19,2	26.8.	+7,3	24.8.
Åbo	+19,8	25.8.	+8,2	26.8.
H:fors	+20,9	22.8.	+9,0	27.8.

För ett år sedan

	temp.	moln.
Jomala	12	
Åbo	11	
Helsingfors	13	

Utomlands i går

Köpenhamn	18	Madrid	32
Oslo	19	Rom	28
Bryssel	18	Aten	34
Moskva	18	Las Palmas	25
London	18	Phuket	30
Paris	20	Peking	29

Solen i dag

	Upp	Ner
Mariehamn	6:29	20:51
Helsingfors	6:09	20:31
Stockholm	5:39	19:57

Vattenståndet i går kl 15

	Föglö - cm	Åbo - cm

METEOROLOGISKA INSTITUTET Vädertjänsten Tel.0600 10600 3,95 /min +Isa

Tonfisksallad
6-8 potatisar
150 gram sockerärter
1 burk tonfisk i vatten
1 röd lök
en burk oliver eller kapris

Tvätta och skär potatisen i bitar. Koka den mjuk i lätt-saltat vatten ca 10-12 minuter. Låt svalna lite. Lägg sockerärtorna i ett durkslag och häll över kokande vatten. Strimla grovt. Häll av tonfisk, strimla löken. Blanda tonfisk och lök med potatisen medan den fortfarande är lite ljummen. Vänd oliverna/kaprisen och sockerärtorna. Salta och peppra efter smak.

TIPSA 0457 313 4444 **MESSA 0457 323 4444** **RING 018 23444**

Kurs i heta arbeten 12/9 och 28/11

Anmäl dig till:
Räddningsverket
tel 531 491
www.mariehamn.aland.fi/rv

Finnmaster 6100 Royal OC

DEMOBÅT TILL HÖSTPRIS

FINNMASTER

KEA.fi
KEA-CENTER

Varvsvägen 2, 22100 Mariehamn, tel. 22 424
Öppet: vardagar 9-17, lördagar 10-13

Vi har jolas Service & vårdsko

Sara

66€ • Justerbar med kardborreband
• Dubbel stötdämpning, bra grepp

Ida

76€ • Justerbar genom snöorning, stöder foten
• Dubbel stötdämpning, bra grepp

Knegar'n

Godby, 21, tel 14 587, fax 19 587,
e-post: knegar'n@aland.net
Öppet: månd-tors 8-17 fred 8-16, lörd, stängt i augusti

3 olika bredder på lamellerna
63,5 mm
89,0 mm
127,0 mm

7 olika kvaliteter på lamellerna med många olika färger

Prisexempel: Bredd 150 cm, höjd 200 cm
143,-

DAN'S BIL & solskydd
G. Godbyvägen 11, tfn 018-17 325

RIKTIG "DRAGARE"!

Subaru Forester 2,0 4WD -99

Medkörd: 168000 km

Kontinuerlig fyrhjulsdraft, hög/låg-växel, Dragkrok, CD/AM-stereo, Elsfönsterhissar, Elspeglar, Dubbade vinterdäck på fälgar, Fullständig servicebok, Ålandssåld.

En riktig "dragare" i mycket bra skick!

Pris: 9 900,-

ERbil

Vikingagränd 1 A 22100 Mariehamn
Tfn 14750 GSM 0400 595 732

Öppet vard 10-17

Nybyggda hus till salu!

Två helt inflyttningsklara hus centralt belägna i Godby med gångavstånd till daghem, skola, bibliotek, simhall, apotek, bank och affärer.

1-plans villor på 121,7 m² med genomtänkt planlösning: 3 sovrum, komplett utrustat kök med braskamin, vardagsrum med utgång till uteplats, badrum med kakel-/klinker, bastu.

Tomt ca 1200 m².

Utgångspris: 209.000 €

Sommarspecial: vi bjuder på altan (ca 25 m²)! Ring oss för visning!

KonsensHus Projekt AB
Telefon: 17820.
Mobil: 0457-342 70 79
daniel@konsenshus.ax
www.aland.com/konsenshus

KonsensHus projekt ab

SEKTION 2

Bygga & renovera

29 AUGUSTI 2008

Mustigt är
på tapeten

SIDAN 12

Stor efterfrågan på elementhus.
SIDORNA 4 OCH 5

De säljer mögelskyddat virke.

SIDAN 9

Deras hus är nu friskt.

SIDAN 8

RENOVERA?

Vi har allt du behöver!

KARITMA Collection
LAMINATGOLV

från 11,05 m²

Ett högklassigt, snyggt och slitstarkt golv som finns i 30 olika träslag.

Vi har tapeter till alla rum i huset!

BORÅSTAPETER

SANDBERG
Svensk Tapetkonst

Kom in och titta i lugn och ro och låna gärna hem våra tapetkataloger

Sätt färg på tillvaron

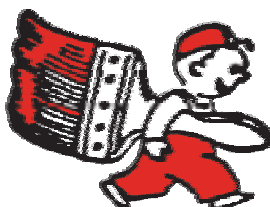
Det kan vara svårt att välja färg, vi ger dig tips och råd när du skall välja färg till taket, väggen eller utomhus. Vi ger också tips om penslar, sandpapper och andra tillbehör.

TEKNOS

TIKKURILA

ÅLANDS & FÄRG & TAPETab

Skarpansvägen 28, tel. 19 867. Vard. 8-17 lörd. 9-13

BORÅSTAPETER **Tarkett** **TEKNOS** **TIKKURILA** **Sadolin**

★★★★ KALMERS ★★★★★

STORT URVAL KVALITETSVAROR!

Husqvarna

SVART
– dagens
trendfärg

VARMLUFTSSPIS
Q5G 6138 K
I soft design med glaskeramikhäll
och en stor ugn på 54 liter

1384€

DISKMASKIN
Q5181K
Helt elektronisk
med 5 programval

817€

VIKINGAGRÄND MÅN-FRE 8.30-17 LÖRD 9-13
TEL 28 845 WWW.KALMERS.AX

Auktoriserad
VVS-installatör

SVEDBERGS

Ett badrum att trivas i!

WC-stol
WC 9021
Dubbelspolande,
leverans med
avstängningskran
och installations
tillbehör.

(1424– 1671;–)
1190;–
netto

netto **215;–**
(327;–)

VVS KYL CENTER

Duschkabin, Fasett
Prisvärda, stabila och lättstädade hörnduschar. Leverans komplett med kar, duschset, hylla och termostatl blandare. 90x90, 70x90 h/v, vit eller silver och 4 olika glas.

Fallgärdsvägen • Tel 23 700 • Vard. 8-17, lörd. 10-14 • www.vvskylcenter.ax

VI FIXAR..

Blåstring, målning och
högtryckstvätt av hus, fasader,
tak och stålkonstruktioner

Vi säljer även Pennzoil och Mag1

F:ma Henrik Hellström

tel. 018-38637, 0400493032, fma.hellstrom@gmail.com

SolarVenti®

Den bästa investeringen du kan göra för din stuga! För bara 5-10 € / månad får du en friskare, torrare stuga som värms upp snabbare! Bättre för både byggnader och miljö!

Om du inte är nöjd efter 1 år så köper vi tillbaka den av dig!

ONTECH®

Fjärrstyrning, temperaturvakt och alarm. Styr via GSM eller vanlig telefon. Sparar energi och miljö - värm upp bara när du behöver!

Inova AB

Ring 19 602
www.inova.ax

Norrbölevägen 1A (brevd Cainby), Mariehamn

Vi på Olles står till tjänst med

ELINSTALLATIONER

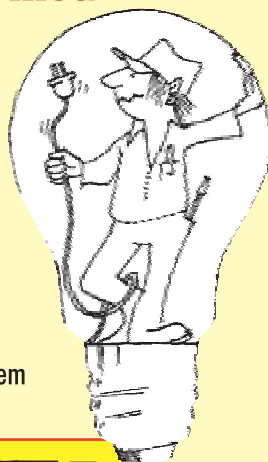
När du planerar att bygga nytt eller renovera gammalt

EL SERVICE & REPARATION

av hushållsmaskiner, storköks och annan elutrustning

FÖRSÄLJNING

armaturer, elapparater och elmaterial.
Solcellsanläggningar och uftsolfångarsystem
Panasonic luftvärmepumpar

OLLES EL

Bygatan 1, Godby

Tel. 41 300

ÖPPET: Vard. 8-17

Allt inom inredning!

**GOTTBY
MATT & TAPET**

Tel/fax 32 532.
Öppet: måndag-fredag 10.00-18.00

www.rafaels.ax

GRUS – BETONG – ASFALT

Skaffa ett tryggt och säkert bostadslån!

Säkra ditt bostadslån med

➔ Räntetak

= din ränta kan inte stiga över räntetakets nivå. Sjunger räntorna så får du ta del av räntesänkningarna.

➔ Lånegaranti

= Bostaden kan belånas till 70% av marknadsvärdet, för resterande 30% kan lånegaranti tecknas. Med lånegaranti behöver du inga utomstående borgensmän eller pantsättare för ditt bostadslån.

➔ Återbetalningsskydd

= en försäkring som hjälper dig med lånebetalningen ifall något oförutsett skulle hända.

Vive le **Bonus!**

**Är du smart så
är du kund hos oss!**

Totalt 200.000 euro i volym ger **500** euro.

Volymen t ex:

- bostadslån	180.000
- billån	15.000
- konto	2.000
- fonder	3.000
Totalt	200.000

Din volym berättigar till Andelsbankens bonus om du är ägarkund i banken. Bonusen kan du använda till bankens avgifter och Pohjolas försäkringar.

Välkommen in till oss!

Andelsbanken
FÖR ÅLAND

www.andelsbanken.ax Tel 6330*

Målare, fönstertvättare, murare, plåtslagare och byggare

Terränggående 4WD bomlift

smidig lift med stor korg

Arbets höjd:16,70 m
Räckvidd:9,10 m
Plattformsbredd:1,52 m
Maxlast:225 kg
Transporthöjd:2,50 m
Zoom på sista bommen

Vi har liftarna ni behöver!

Saxliftar

Skyflitar med arbetshöjd upp till 28 m
med egen 230 V elförsörjning.
Alltid säkerhetsbesiktade maskiner!

STUBBFRÄSNING FÖRRÅDSCONTAINRAR

Simon Björklund Ab

Ring för mer info 040 585 1237
firmasimon@hotmail.com

HUSVISNING

Välkommen på söndag
31 augusti kl. 14-18
till Finström, Vandö (skyltat)

Huskonsult LGT,
Scheffersgränd 2B
tel. 16 808,
gsm 040 0529 121
lars.trondh@pp.inet.fi
www.heikius.fi

**HEIKIUS
HUS-TALO**

**6 sept.
kl. 10-12**

UTFÖRSÄLJNING AV UTSTÄLLNINGSHUS

vid Söderby Café, Lemland

1 st gäststuga	14,9 kvm / 32 mm
1 st bastu	9,9 kvm / 45 mm
1 st rökbastu	9,5 kvm / 70 mm
1 st lekstuga	3,2 kvm / 18 mm

Dessutom försäljning av:

1 st friggebod	9,9 kvm / 45 mm -transportskadad
8 st altaner	5,0 kvm / 32-34 mm till fabrikspris

Samtliga objekt säljes i befintligt skick!

Förfrågningar eller förhandsbud kan göras på e-post eller telefon.

www.polarhus.com

Representant på Åland **LSAB**

Tel 34 153, 0457 379 8853. E-post: birgitta.engblom@aland.net

*enligt Byggfakta 2007

VÄGEN TILL ETT NYTT DRÖMHUS

VAD INGÅR EGENTLIGEN?

Självklart ingår husgrunden. På den ställer vi sedan ditt Älvsbyhus till marknadens lägsta pris. Naturligtvis med en inbjudande veranda vid entrén. I hus med förberedd övervakning är trappan monterad och gavel-fönster insatta. Hittills har närmare 30 000 familjer hittat sin husdröm hos oss. Hur vill du att din dröm ska se ut?

LÄGRE KOSTNAD - RIKARE LIV

➔ **Hämta prislista på alvsbytalofin.se**

LOKALKONTOR: STORAGATAN 18, TEL. 22 725 EL. 0400 515 831, 040 590 8333

Irritations-
rabatt!

Vad irriterar dig i ditt nuvarande kök?
Kom in och berätta, så visar vi
medlidande i form av rabatt på ett
nytt kök från Marbodal!

Gäller 1/9–5/10 vid köp av kök värt minst 3 500;– exkl. vitvaror.
Närmare information om rabatter får du hos oss. Kan ej kombi-
neras med andra erbjudanden.

Marbodal®

**BYGG
VARUHUSET**

**BYGG • TRÄ • JÄRN • HEMINREDNING
KÖK • BADRUM • FÄRGER • VERKTYG**

TFN 28 011, BUTIKEN 28 170, FÄRGER 28 215,
BYGGLAGRET 28 174 ÖPPET: VARDAGAR 8-17,
TORS DAGAR 8-19, (Bygglagret 8-17), LÖRDAGAR 9-14

God efterfrågan

Varje lägenhet i det ny-uppförda huset vid Lemströms kanal har tre rum och kök samt havsutsikt. Rolf Jansson från Ålands Elementbyggen visar Nya Åland runt i huset och berättar om byggmetoden.

Hur går det till när ni bygger ett hus?

– Det hela börjar med att en kund kommer in till oss med en ritningsskiss. Sedan hjälper vi till att planera och rita upp en ritning och när kunden är nöjd så söker vi byggnadslov. Elementen, det vill säga väg-garna, görs i en hall inne i stan. Där fixar vi även allt som har med eldosor och isolering att göra, så att det sedan bara är att montera ihop. När elementen är färdiga så transporterar vi dem med traktor till platsen där huset skall stå och

så lyfter vi dem på plats med en inhyrd kran.

Hur länge tar det innan elementen är på plats?

– Själva monteringsprocessen tar ungefär åtta timmar och efter två dagar är taket på plats och huset vattentätt.

Hur ser marknaden ut?

– Det är nog rätt så stor efterfrågan. Vi bygger mellan 15 och 16 hus i året.

Vilken typ av hus är det som folk beställer av er?

– Främst är det egnahemshus. Varje år blir det nog någon sommarstuga också, men på egnahemshus är den en otrolig efterfrågan. Det händer även att vi bygger hela industrihallar.

Jansson berättar att de ofta får mycket specialbeställningar.

– Det är ofta mycket vinklar och vrår och vi har kunnigt folk som kan göra det bra. En

fyrkantig låda kan ju vem som helst bygga, skrattar han.

Vad är fördelen med att bygga hus på det här viset?

– Framför allt är det mycket snabbare än att bygga huset på plats. Det blir även en högre precision, för när huset väl ska monteras ihop får det inte vara många millimeter på fel. Dessutom jobbar vi ju inne i torra lokaler så materialet utsätts inte för regn och rusk. För oss som bygger är det ju också trevligt att det alltid ljukt och varmt när man kommer på jobb på morgonen. Men allra viktigast är ju att det blir billigare för kunden. Materialkostnaderna är ungefär samma men eftersom den här metoden är snabbare blir arbets-kostnaderna betydligt lägre.

AXEL KRÖNHOLM

axel.kronholm@nyan.ax

Foto: JONAS EDSVIK

Pro Sam i samarbete med **KARVIA och SKAALA**

= SANT!

Med Karvias erkända fönsterkarmar och Skaalas pris-belönte 4-glasfönster, Alfa, känner vi att succén är given. Välkommen till Pro Sam – vår representant på Åland för mer information och offert!

För din egen personliga stil!

NYHET!
Nu har vi inner- och panoramadörrar

Tel 040 583 4449
www.pro-sam.com
buba.sjolund@pp.inet.fi

www.karvia.net

www.skaala.com

NELKO

Ditt hem - Din stil

Välkommen in så berättar vi mera!

**HUS &
FRITIDSCENTER**

Hus & Fritidscenter
Uppgårdsvägen 3, tel 14 554

på olika elementhus

Stor marknad. Rolf Jansson från Ålands Elementbyggen menar att det är stor efterfrågan på elementhus. Främst är det egna hemshus som folk vill ha, men Jansson får även beställningar med sommarvillor och industrierhallar.

Fullt upp. Ålands Elementbyggen har sju arbetare som sammanlagt bygger mellan 15 och 16 hus om året.

Torr metod. Eftersom elementen byggs inne i en hall utsätts inte materialet för regn och rusk.

Billigare. Eftersom ett elementbygge går snabbare än ett vanligt bygge blir också arbetskostnaden lägre.

VI LACKAR
allt från köksluckor
till bilar

LACKCENTER
Fabriksgatan 4, tel. 13 560

WIDMANS
GÖR DET GRUNDLIGT...

- **KROSSGRUS**
Vestansunda, tel. 32 650
- **BETONG**
Möckelö, tel. 21 808
- **ENTREPRENAD**
Kroklund, tel. 48 254
- **ROFFE**
Biltel. 0457 0529145

ROSENDAHL

Fritidshus 7
Våningsyta 44 kvm
Totalyta 59 kvm

Se gärna utställningsbastun vid TF-färghuset!

Vi bygger och renoverar samt har försäljning och uppmontering av Rosendahl bastur, fritids- och egna hemshus.

IJ BYGG
0457 34 31 344
INGMAR JANSSON
Fax: 42 523
ingmarj@aland.net

RJE BYGG
0457 34 32 343
RUNAR JANSSON
Fax: 49 491
runar.jansson@aland.net

Det skall vara roligt att köpa hus...
är smålandsvillans
enkla filosofi!

SmålandsVillan
www.smalandsvillan.se

Harmoni, skönhet för både ögat och själen,
och detaljer som ger det där lilla extra för
helhets-intrycket. Det är en del av vad
Myresjöhus vill erbjuda dig.
Nu finns katalogen att hämta hos oss!

Myresjöhus
www.myresjohus.se

Inredningar till hela hemmet
med hållbarhet för hela livet.
Puustelli planerar ditt kök
kostnadsfritt.

PUUSTELLI
www.puustelli.com

Stockhus och stockstugor i
olika storlekar och modeller

Finnlamelli
www.finnlamelli.fi

Lindén Byggkonsult

• Ålandsvägen 23 • tel. 15 212 • öppet mån-fre 09.00-16.30 • herbert.linden@myresjohus.se

BYGGÖMS

Den bästa försäkringen
när du bygger nytt
eller totalrenoverar.
Skräddarsydd att gälla
under byggnadstiden!

Förmånlig premie!

Talkaförsäkring för oavlönad
arbetskraft ingår!

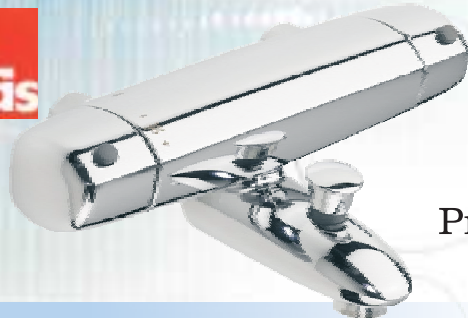
För mer information kontakta ålänningarnas eget försäkringsbolag

**ÅLANDS ÖMSESIDIGA
FÖRSÄKRINGSBOLAG**

Tel. 27 600 • www.omsen.ax

DRÖM BADRUM!

Oras Optima 7140

Vår populäraste
termostatblandare

Pris **206,-**

Sanka Duchkabin

SKST Storlek 100x100,
90x90, 90x80, 90x70
Säkerhetsglas, matt silver
eller vit.

Pris från **1 390,-**

Kom in och
begär offert!

RÖR DET RÖR RÖR DET...

Vikingagränd,
tel. 23 400, fax 22 841,
www.bomansons.ax

Öppet: måndag-fredag 8-17, lörd 9-13

SKJUTDÖRRAR

STARFE

- Alltid "skräddarsytt"
till priset för standard
- Tillverkas enligt Dina egna mått
- Sparar golvyta

Finns hos:

OS-KÖK

Öppet: Måndag-torsdag 10-16

Innehavare: Ove Snällström
Bolstavägen 1
Tel. 12 950 / fax 12 940

Inhemsk kvalitet!

**KRISTINA
KEITTIÖ - KÖK**

kök

i äkta bok, furu, björk, ek, ask, betsat,
lasyrmålat ...

Vi har en lämplig lösning till varje hem.
Kristina-kök passar också varje plånbok.

- KOSTNADSFRI RÅDGIVNING
- 3 D DATARITNINGAR I FÄRG

Välkommen!

OS-KÖK

Innehavare: Ove Snällström
Bolstavägen 1, tel. 12 950, fax 12 940
Öppet: måndag-torsdag 10-16

Sveriges vackraste hus
Designas för dig

Välkommen in och hämta katalog!

Du kan se
Sveriges vackraste hus på
www.savsjohus.se

Gunnar Svahnström Kb

GS-KONSULT

Ålandsvägen 23, tel. 16 531 ■ g.svahnstrom@gs-konsult.inet.fi

Använd åländskt **VIRKE**

till dina byggprojekt

- Sågat
- Hyvlat
- Impregnerat
- Fanérbalkar

Låna
bilsläp
gratis!

CARL RUNDBERG AB

ÖNNINGEBY SÅG, TEL. 32 950 VARD. 08-17, LÖRD. 09-13
www.rundbergs.ax

Möblerna inför hösten

Finns i vitt,
bok körsbär,
ek och valnöt

Tähti hyllserie
Prisex. **997,-**

Unimatti resårsäng

Dubbla resårer, inkl. ben och
bäddmadrass

80x200 **220,-** netto

Soffgrupp

Prisex. **1 775,-**

MÖBEL-City

G. Godbyvägen. Tel 21 165, fax 19 544
Öppet: måndag-fredag 8.30-17, lördagar 10-14

När du behöver...

Köksinredning

Kakel & klinkers

Trappor

Fönster & dörrar

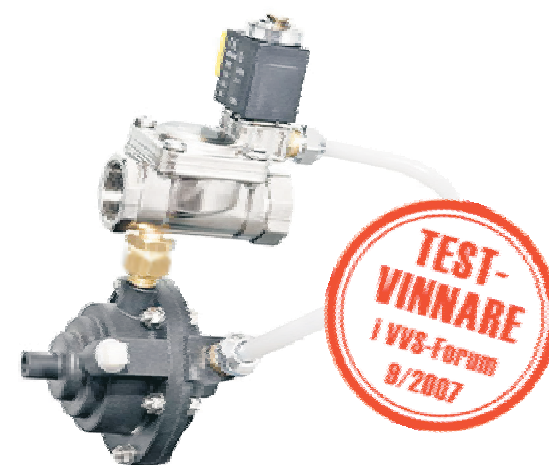
Golv

Självklart har
vi spik och
bräden också!

Simons
bygg & trävaror
Tel: 21 022 Fax: 23 733

Vill du undvika dyra och
besvärliga vattenskador
hemma eller på stugan?

Köp en Leakomatic!
– Den vaktar när du är borta.

Finns hos dit lokala vvs företag
eller

 LEAKOMATIC AB

tel: 21021
mariehamn@leakomatic.com
www.leakomatic.com

Sanerare. Företaget WSJ Sanitations killar i full färd med att mögelsanera huset. Medlet som används är en förening av olika borsalter utan tillsats av giftiga ämnen. Foto: PRIVAT

Angrepp. Så här såg en del av de brädor ut som togs bort inne i huset. Foto: PRIVAT

Vackert. Vardagsrummet efter renoveringen.

De fick sitt 60-tals-
hus mögelsanerat

I dag är det sjuka huset friskt

Glada husägare. Ralf Karlsson och Susanna Viitaniemi är i dag mycket nöjda med sitt 60-talshus vid Ringvägen i södra Mariehamn. N

En dags besök av mögelsaneringsföretaget, fem dygns väntan på att medlet skulle göra verkan – och sedan var det bara att flytta in i huset.

Ralf Karlsson och Susanna Viitaniemi är mycket nöjda med resultatet.

För två år sedan köpte de huset vid Ringvägen 28 i södra Mariehamn. Huset byggdes 1964 – en tid när man inte kände till att grunden ska dräneras.

Kanske är det det relativt sanka läget som gjort att huset under åren har angripits av mögel, kanske skyddades byggmaterialet inte tillräckligt bra mot fukt under byggnadsskedet. Orsakerna kan vara flera – och det här huset är bara ett av tusentals mögeldrabbade hus på våra breddgrader.

Svårt angripet

Husets förra ägare dränerade grunden, tog bort fuktigt spån under golven, la nytt tak och satsade på ventilerings av golven.

– Men när vi rev väggar och väggmaterial på insidan så märkte vi att det inte stod rätt till. så vi kontaktade mögelkonsulten **Eeva Axelsson** som tog prover. När svaren kom uppmanade hon oss att inte bo i huset, så svårt angripet var det, berättar paret som redan då hade känt den kännpaka mögellukten i huset.

Nu var goda råd dyra. Vad skulle de göra?

En dags sanering

Tack vare konsulten kom de i kontakt med mögelsaneringsföretaget WSJ Sanitation. Företaget använder sig av ett patenterat medel som sprutas in i väggar, golv och tak – överallt

där angripet material finns – och mögelsporerna dör. Trä och andra material skyddas också mot framtida mögelangrepp.

– Killarna var här och mögelsanerade under en dag. Sedan bommade vi till huset för att medlet skulle få verka.

Under de fem dygnen luktade det obeskrivligt illa inomhus, något som de blivit förvarnade om men som de ändå blev lite förskräckta över.

– Det kändes frätande i svalget och ögonen och vi undrade först vad vi hade gett oss in på. Men när vi gick in igen efter de fem dygnen, och efter ett dygn med ventilationen på, så doftade det fräscht i hela huset. Det var helt fantastiskt!

Inför saneringen hade representanter för Ålands ömsesidiga försäkringsbolag och byggkoncernen Skanska inspekterat huset.

– Killen från Skanska har väldigt bra mögelnäsa. Han gick runt här igen tre månader efter saneringen och konstaterade att all mögellukt var borta.

Saneringen gick till så att en smalt rör som medlet sprutas in med stacks in överallt i väggar och tak med ungefär 60 centimeters mellanrum för att medlet säkert skulle komma åt hela konstruktionen. Det spelar ingen roll vilka material som behandlas – trä, isoleringsmaterial, betong, sten – som behandlas, medlet fäster på allt.

De enda spår som fortfarande syns i huset på Ringvägen är enstaka hål i stenfoten efter sprutan.

Prisnedsättning

På grund av att huset var mögelskadat när paret köpte det blev det prisnedsättning när det hela uppdagades. Pengarna lades på mögelsaneringen.

– Saneringen kostade allt som allt mellan 15.000 och 22.000 euro. Det är inte mycket pengar om man tänker på att huset nu är friskt och att vi som bor i det mår bra.

Om det finns en möjlighet att räkna in summan i renoveringskostnaderna så ska man göra det, är deras råd.

– Det är en bra affär för både säljaren och köparen. Sådana här hus är annars väldigt svåra att sälja.

Blodad tand

Sju månaders husrenovering har gett Ralf blodad tand som byggare. Via familjeföretaget FotoQ.fi erbjuder han sina tjänster åt behövande på de tider som han är ledig från jobbet som sjöbevakare.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax

Foto: ERKKI SANTAMALA
erikki.santamala@nyan.ax

Mirakelmed

Huvudingrediensen i mirakelmedlet mot mögelsporer är olika borsalter som för snart 20 år sedan förenades på ett unikt sätt.

Försöken med borsalter gjordes i ett helt annat syfte, berättar **Anders Fredriksson**, vd för företaget Sabado Group i Österbotten som tillverkar antimögelmedlet som enda företag i världen. Hans bror var en av de tre som fick fram föreningen en gång i tiden.

– Bor är ett grundämne som finns i naturen och i människor och djur i små mängder. Det används dessutom i så olika saker som kontaktlinsvätska, blodtrycks- och annan medicin och konserveringsmedel, och skulle bor vara skadligt så

Fräsch. Luften inne i 60-talshuset är fräsch efter saneringen. Susanna Viitaniemi tar en paus i det helrenoverade köket.

Mobil. Anläggningen där virket ångbehandlas med det giftfria medlet – en förening av olika borsalter – är inbyggd i en lastbil med tolv meter långt släp.

Foto: PRIVAT

På puts. Medlet kan användas på vilka material som helst, som här på betong. Företaget har hittills behandlat cirka hundra egnahemshus och daghem på Åland och olika fastigheter ägda av Ålandsbanken. Medlet har också använts för att flamskydda Pellas i Lemland.

Foto: PRIVAT

är paret köpte huset för två år sedan var det svårt angripet av mögel.

Behandla ditt hus eller din sommarstuga redan på förhand

Ab Skogen säljer snart mögelskyddat virke

Trött på att träfasaden på huset eller sommarstugan blir mögelprickig eller svartnar?

För några hundralappar extra kan du förebygga problemet genom att köpa mögelskyddat panelvirke.

Företaget WSJ Sanitation med kontor på Åland och i Österbotten har nyligen ingått avtal med Ab Skogen om försäljning av den på Åland unika produkten – färdigt behandlat trävirke som inte blånar, angrips av mögel, svamp eller röta och som dessutom nästan inte brinner.

Virket behandlas med samma patenterade medel som sprutas in i och på hus som behöver mögelsaneras (se artikeln här intill). **Håkan** och **Simon Wiklund** berättar tillsammans med Ab Skogens vd **Joakim Blom** om det nya.

Börjar säljas

Inom september ska det första partiet behandlat virke finnas till salu hos Ab Skogen – det enda företag på Åland som har fått tillgång till produkten.

– Då kommer vår nya mobilanläggning till Åland, berättar de.

Anläggningen har inrymts i en bil som utanpå ser ut som en vanlig lastbil med släp, tolv meter lång – en ”fabrik” som inte finns någon annanstans.

Cirka 12 kubikmeter virke får plats i anläggningen per gång. Virket behandlas under cirka 30 minuter med medlet i ångform – inte genom tryck – och giftiga ämnen avsöndras inte. Trots avsaknaden av tryck tränger medlet ändå in i kärnvirket.

Något dyrare

Det behandlade virket blir dyrare än obehandlat virke, men enligt männen bakom satsningen är det värt det.

– Till ett vanligt egnahemshus går det åt kanske tre kubikmeter fasadvirke. Man kan räkna med att extrakostanden blir ungefär 100 euro per kubikmeter. Så det handlar om en relativt liten investering, konstaterar Joakim Blom.

Förutom Ab skogen har företaget kontrakt också med et sågverk i norra Österbotten.

Ny produkt. Inom några veckor har Ab Skogen i Godby virke som har behandlats mot mögel och röta till försäljning. Avtal har ingåtts med företaget WSJ Sanitation som har kontor på Åland. Längst till vänster Håkan Wiklund, i mitten Simon Wiklund och till höger Ab Skogens vd Joakim Blom.

Foto: JONAS EDSVIK

– Mer har vi inte kapacitet för just nu, säger Håkan Wiklund.

Förutom fasadpanel ska också virke som används för trästommar i hus behandlas med medlet. På så sätt undviks framtida angrepp.

Ingen rivning

Håkan Wiklund berättar att det inte alls är ovanligt att trävirke i också nybyggda hus är angripna av röta, mögel och svamp efter att virket utsatts för fukt. Därför sanerar företaget också hela hus. Under de fem år som verksamheten har pågått har ett otal hus både på Åland och fastlandet sanerats.

– Saneringen görs utan att något behöver rivas i huset. till och med möblerna får stå kvar medan vi behandlar väggar, tak och golv. Huset behöver inte utrymmas, berättar han.

I en del fall kan det vara rätt känsligt att få sitt hus mögelsanerat. Därför använder saneringsföretaget en diskret bil utan logo när man kommer med specialverktyget som påminner om en högtrycks-spruta.

– Vi fotograferar och berättar bara om objekt där ägarna gett sin tillåtelse. I övrigt har

Många kubikmeter. Varje behandlingsomgång tar cirka en halv timme. Efter behandlingen står sig virket till huset eller stugan mot fukt och mögelangrepp. Genom att bygga med behandlat virke sparar man in dyr mögelsanering i ett senare skede.

Foto: PRIVAT

alla sju-åtta anställda i firman tystnadsplikt.

Ger garanti

Ett års garanti ges för varje saneringsjobb. Om någon mögelhärd har undgått sprutan kommer man tillbaka för att göra jobbet färdigt.

– I övrigt har vi inte hittills behövt utföra något garantijobb eller fått några klagomål.

Det behandlade virket salu-

förs under namnet EFW eller Environment Friendly Wood. Företaget har också fått förfrågan från Kanada om en likadan anläggning som den i Finland.

I våras bjöds företaget in till Sveriges riksdag för att medverka i ett seminarium om mögelskadade hus.

HÖSTENS HETASTE NYHET!

Jydepejsen®

NU HOS OSS!

**Direkt från leverantören
utan extra mellanhänder
betyder bra priser!**

Förmånliga kaminer med kvalitet,
finish och design i absolut toppklass!

**Högeffektiva
& vedsnåla,
& därtill
SNYGGA!**

**KAMANJERBJUDANDEN
i september för de snabbaste!**

t.ex

Prometheus

med komplett skorsten,
totalt 4 meter

(rmp 2796 €)

NU 2399€

www.jydepejsen.com

Många flera modeller, även skorstenar förmånligt

VÄRMEKÄLLAN

Köpmansgatan 11fn 23 588 eller 0400 529 252
onsd – fred 11–17 (lunch 12.30–13.30)

-VI VÄRMER MÄNNISKOR-

Grävning utföres...

FIRMA
BO'S GRÄV
Tel 040 587 4770

- Husgrunder
- Tomtplanering
- Husdränering
- Dikning o. vägar
- Avloppsanläggningar

**En brand
uppstår
alltid
oväntat...**

**Försäkra dig om att din
BRANDVARNARE FUNGERAR!.**

Räddningsverket, tel 531 491
www.mariehamn.aland.fi/rv

**Weekend House
Kvalitetshus i timmer**

Bostadshus • Loftmodeller
Sommarstugor • Bastustugor
Småbyggnader

Bengt Granholm AB
Torgg. 13 A (ovanför Sittkoff)
tel. 16929, fax 16429
e-post: bengt.granholm@aland.net

Renovera eller bygga nytt?

**Det lönar sig att begära
offert från oss!**

KEA-CENTER

Varvsvägen 2, 22100 Mariehamn, tel. 22 424
Öppet: vardagar 9-17, lördagar 10-13

Sänk dina värmekostnader!

**Regulator för
värmekrets RVA36.531**

- Passar till de flesta shuntventiler
- för att få jämnare rumsvärme

SERVICEPUNKTEN
Karlbergsv. 12, tel. 22 011, fax 22 012

KÖKSBÄNKAR I GRANIT

Olika färger och former
tillverkas på Åland.
Allt enligt kundens önskemål.

STENHUGGERI

Saarinen & Åkerblom Ab

Karlbergsvägen 8, tel. 23 069, fax 17 169

GETA BETONG PRODUKTER

TILLVERKAR:

- Betongringar • Dräneringsrör
- Slutna system i betong för egnahem och fritidshus
- Två- och trekamarsystem • Flytpontoner m.m.

För mer information ring 49 783 eller 0457 342 1784

LUFTVÄRMEPUMEN

Värme + Varmvatten + Ventilation

Allt detta till låga
installationskostnader
Framförallt mycket
låga energikostnader

Electrolux
makes life a little easier™

Kontakta

F:ma Varmvind

Gsm 0457 0878869 40 ÅR I BRANSCHEN

www.paroc.fi

**Vi isolerar och
tilläggsisolerar
med **Parocs**
obrännbara
energibesparande
blåsull (bergull).**

Bosses Bygg

Bosse 0457 313 4025

Uffe 040 754 2188 kvällar

PAROC

Insulate for life

Allt inom el

- Egnahemshus
- Flerbostadshus
- Stugor
- Servicearbeten m.m.

040 738 8320

BERNE'S
EL & SERVICE

Thermia Diplomat Optimum G2

Nyhet för dig som inte vill spara på varmvattnet

Under den del av året huset värms upp, producerar Thermia Diplomat Optimum G2 mycket mer och varmare varmvatten än någon annan värmepump på marknaden. Men energiförbrukningen är mindre. Mer information om syteten med till procent högre verkningsgrad än sin testvinnande föregångare finns på www.thermia.se

**Auktoriserad
VVS-installatör**
HP
Tel: 23166

**KYLA &
VÄRME**
Jour: 23166

Delsbo, Uppgårdsvägen 8

Utan KYLA surnar Åland!

VI SÄLJER OCH MONTERAR

måttbeställda
varmförzinkade EAB
vikportar, slagdörrar,
gångdörrar och
entrépartier i stål

För industri, lantbruk,
lager, garage o.d.

För närmare info. kontakta

**MATTSSONS
SVETS K&B**

VESTANSUNDA

Tel. 32 449,
GSM 0400 529 882

www.mattssonssvets.com

TEBOIL

HYR ARBETS- REDSKAP AV OSS!

Grävmaskiner 2,8 ton från	180€/dygn	900€/vecka
Grävmaskin 1,6	150€/dygn	750€/vecka
Grävmaskin 1 ton	120€/dygn	600€/vecka
Markvibrator 50-120 kg från	20€/dygn	
Asfaltvibrator	30€/dygn	

Hjullastare, släpvagnar täckta, biltransportsläp, båttrailer

FJÄDER
www.fjader.fi

ÖPPET: VARDAGAR 07.30-21.00 • LÖRD-SÖND 09.00-18.00
Bil Macken
Strandgatan 1, Tel: 12 620

NU HOS VÄRMEKÄLLAN!

Jägare, fiskare och alla
som älskar delikat mat!
Äntligen, nu är säsongen igång.

Kallrökning och varmrökning av alla
typer av livsmedel på ett enkelt sätt

Automatisk matning för rökbriketter
betyder **PERFEKT RESULTAT!**

Bradleys
rökskåp
är det bästa
valet

Många sorters
rökbriketter för
speciella smaker,
tex al, äppel,
körsbär, hickory mfl

Läs tester på www.bradleymoker.se
eller kom in för mer info!

Många flera modeller, även skorstenar förmånligt

VÄRMEKÄLLAN

Köpmansgatan 11fn 23 588 eller 0400 529 252
onsd - fred 11-17 (lunch 12.30-13.30)

-VI VÄRMER MÄNNISKOR-

Begär offert från oss!

Vi har det mesta
inom vitvaror...

**expert
WELANDER**

Ekonomiegatan 3. Tel 14 400. Vardagar 9-17, lördagar 10-14

Luftvärmepumpen med Oslag- bara fördelar

- Toppresultat i Konsumentverkets test.
- 5 års värmepumpsförsäkring
- Aktiv luftrening med PlasmaCluster teknik.
- Underhållsvärme +10 grader perfekt för fritidshuset.
- Kan fjärrstyras från t.ex. mobiltelefon*
- Unik fuktreglering*

Blaupunkt
Travel-Pilot 300
Värde cirka
330 €

Gäller vid köp av IVT Nordic
Inverter så långt lagret räcker.

Kan ej
kombineras
med andra
erbjudanden.

Kampanj!
Köp nu och få
GPS navigator

IVT
VÄRMEPUMP
www.ivt.se

STORÅ RÖR
ÅLAND AB

Storagatan 14 | 22 100 Mariehamn | Tel: 018-504 54

Svart. Brunt och svart är fortfarande inne.

Mustiga trender på tapeten

Mustiga färger, grafiska mönster, sammetstapeter och orientaliska motiv är det senaste inom tapetbranschen. Fondväggar är fortfarande inne, men bårder är ute. Om du inte bor i ett hus där det passar bäst med bårder vill säga. Maria Johansson ger tapettips.

Det finns ingen speciell tapet-trend utan flera olika, säger **Maria Johansson** på Färghuset Colorama.

– Fondväggar är fortfarande populärt. Det är ett enkelt sätt att för en billig peng ändra utseendet på ett rum. Men det kommer mer och mer att man tapetserar hela rum med maf-figa mönster.

Höstens färger är mustiga, svart och brunt fortsätter att vara inne. Nu har det varit blommiga tapeter med det grafiska kommer allt mer.

– Det är det som känns lite nytt, säger Maria Johansson.

Flocktapeter

Sedan får vi se något som är nytt, men inte slagit igenom än, främst på grund av priset. Flocktapeter eller sammetstapeter.

– Det kanske våra föräldrar känner igen, det var stort på 70-talet.

Sammetstapeterna har ofta extrema mönster och färger. Men Maria Johansson säger att som fondväggar kan de bli snygga och då är åtgången inte stor.

Orientaliska tryck har också kommit i tapetmönster. Guld och silver i snirkliga motiv på starka färger.

Är tapeterna årstidsin-spirerade, ska man byta när årstiderna byter?

– Nej, inte som kläder. En tapetbok håller flera år, men trenderna syns i tapeterna. När limegrönt kom i kläderna syntes det snabbt i tapeterna. Det finns vissa saker som går igen i tapeterna.

Det har varit populärt med mycket färger i inredningen. Om man till exempel sätter mörka golv vill man ha ljusa tapeter för att inte få känslan av att bo i en grotta.

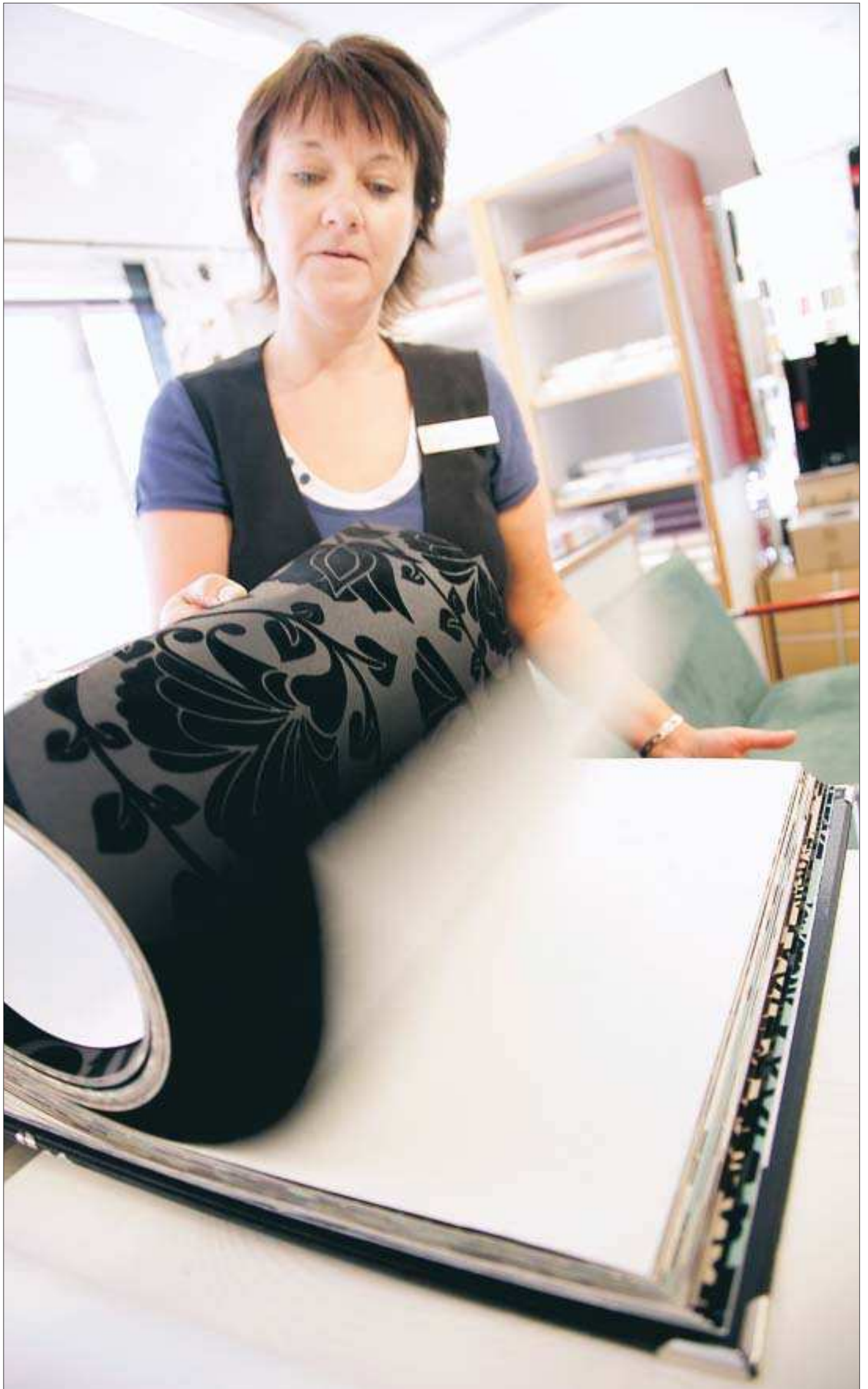
Universaltapeter

Tapeterna har förändrats genom åren. Förut fanns det särskilda tapeter för köket eller sovrummet, nu blandar man mer. Tapeterna är så tåliga att man kan ha alla i köket.

– Nu går köket och vardagsrummet mer i ett och man vill inte ha så köksbetonade tapeter. Få tapetböcker är numera inriktade på ett rum.

Hur är det med bårder?

– Bårder är ute. Men om man har ett äldre hus där det passar kan man ha bårder. Det viktiga är att följa husets känsla. Man ska inte bara titta på trender. Det finns jättefina tapeter som kanske inte passar det hus man har.

Ger tapetråd. Maria Johansson på Färghuset Colorama ger tapetråd och säger att grafiska mönster är det som känns mest nytt i tapetmodet.

Det är viktigt att ta tid på sig när man väljer tapeter. Förutom husets känsla och ålder ska man fundera på möbler och annan inredning.

Lätt att tapetsera själv

Det har blivit lättare att tapetsera. Det finns de som är pre-pasted, det vill säga limmet finns redan på tapeten. Man doppar tapeten i vatten och sätter upp den på väggen. Men det som är stort på Åland är Easy up. Då ska man rolla limmet på väggen och klistrar sedan fast tapeten.

– Om det inte är mönster man måste passa är det väl-

digt enkelt. Easy up-tapeterna är oftast stadigare.

– Många lägger ner tid och pengar på att bygga hus, sen tröttnar man på slutet och bara tar något. Lägg ner tid och välj tapeter i lugn och ro.

Hur trendkänsliga är ålänningarna?

– Ålänningarna vågar mer än vad man skulle tro. Tv påverkar dem att våga testa. Ibland måste man pusha dem lite för att våga ta i lite mer. Sedan kommer de tillbaka och är jättenöjda.

Starka färger. Om man inte vill tapetsera hela rummet i starka färger kan man satsa på en fondvägg.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
Foto: ANDREAS DIENERT

Målning
Tapetsering
Mattläggning

**Målerifirma
S&M**

Ole, tel/fax 36 093
GSM 0400 229 456
Henry tel/fax 36 179
GSM 0400 471 751

IVT
VÄRMEPUMPAR
www.ivt.se

Svanmärkt värmepump

för din ekonomi och vår miljö

IVT Greenline är världens första Svanmärkta värmepump.
Du sparar stora pengar genom att utnyttja berg- eller
jordvärme och gör samtidigt en bra insats för miljön.

AB STORÅ RÖR
Auktoriserad VVS-installatör

Storagatan 14 | 22 100 Mariefhamn | Tel: 018-504 54

TBL
Brunnsborrning Ab

*Smidiga maskiner
med stor kapacitet*

BERGVÄRME OCH KOMFORT KYLA

- Bortforsling av borrhslam i slutna
containrar
 - Kostnadseffektiva lösningar vid
saltvattenkontaminering
 - Arbetet utförs i enlighet med: Land-
skapsförordningen om miljöskydd och
miljötillstånd samt enligt normbrunn -07
- KOMPETENS**
- 20 års erfarenhet
 - Utbildad inom: brunnsborrning (enda på
Åland), el, vvs och hydrogeologi

Välkommen in till vårt kontor och diskutera!

Vesterkalmare, Åland
Tony Lundberg
tfn. +358 40 7482063

e-post: tblbrunnsborrning@aland.net

***Vi har paket-
lösningen
för dig!***

***KOM IHÅG
att söka
miljö-
tillstånd!***

BETONGGRIVNING

- Pikning
- Klippning
- Golv-/väggsågning
- Betongborrning

Karlssons GRÄV AB

tel. 0457 313 5406

Vi utför även markarbeten, grus och fyllningsmassor m.m.

1-planshus till salu!

Centralt beläget i Godby med gångavstånd till daghem,
skola, bibliotek, simhall, apotek, banker och affärer.

Komplett 1-plans hus
med genomtänkt
planlösning.

Tomt ca 1200 m².

**Utgångspris
175 000 euro**

KonsensHus Projekt AB
Telefon: 17820.
Mobil: 0457-342 70 79
daniel@konsenshus.ax
www.aland.com/konsenshus

KonsensHus
projekt ab

DU BESTÄLLER -VI GÖR JOBBET!

Markiser

**Måttagning
kostnadsfritt**

Persienner

Rullgardiner

**Välkommen in till vår butik
och se vår utställning eller
ring och beställ måttagning.**

ÅLANDS
PERSIENN
Tel. 19 450

Uppgårdsvägen 20 i Dalbo

www.alandpersienn.ax

Den varma grunden till ett bra boende

BEGÄR OFFERT!

VVS-Service Vuoristo
tel. 0457 371 3991
joni.vuoristo@warmia.fi

- individuell
- ekonomisk
- 10 års garanti

WARMIA
GOLVVÄRME

www.warmia.fi/swe

STUBBFRÄSNING

**Har du irriterande stubbar
i trädgården?**

Här har du lösningen! Med smidiga och effektiva maskiner
kommer jag och fräser bort dina stubbar.
Utan att göra stor överkan på naturen.

**SKYLIFTAR – SAXLIFTAR
FÖRRÅDSCONTAINRAR**

Simon Björklund Ab

Ring för mer info 040 585 1237
firmasimon@hotmail.com

ARROW

Auktoriserad
VVS-installatör

Bad &
Värme

Varmt och rart till hösten

Arrows ångbastu 5011

1 800€
ink. frakt

**Finns i vår utställningshall
Välkommen in!**

**VVS
Eriksson
& CO**

Bolstavägen 3, tel 22 111. Mån-fre 7.30-17.00, lör 9.00-13.00

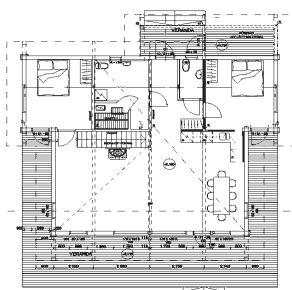
www.vvseriksson.ax

**FASTIGHETS-
ÄGARE!****Skylift uthyres**
med eller utan hjälpNedtagning av träd,
rensning av stuprör,
byte av lampor mm**SVH**
Tfn 040 5845 122**Lyfter det mesta!**

- Lyft av byggnadskonstruktioner • husmontering
- båtlyft • personkorg • övriga lyft

Kranis

- mångårig erfarenhet -

Bertil Karlsson, Södersunda tel. 32 609, GSM 0400 721214
e-mail: kranis@aland.netPro Sam i samarbete med **top-elements** och **Hapi kök****TOP-ELEMENTS****Lusthus****Lekstugor****Utedass****Garage****Biltak****Förråd****Grillhus**Top-Elements är ett
nybildat företag med lång
erfarenhet inom bygg-
branschen som tillverkar
småhus i trä. Vi erbjuder
våra kunder kvalitet och
omsorg om detaljerna.www.top-elements.fi**HAPI**
KEKKHapi-kök tillverkar köksskåp, garderober,
WC-skåp och tamburskåp.Vi levererar våra produkter till både
nybyggen och renoveringsobjekt. Ni kan
även använda gamla stommar och bara
byta dörrar och luckor.www.hapi-keittio.fi**RING PRO SAM**
och begär offert!**PRO SAM**
BILTA SÄLUNDTel. 040 583 4449
www.pro-sam.com**Honkas framgång fortsätter!**Kom och se på kundernas
favorit modell!En Alandia stockstuga blir en fördelaktig
investering tack vare den höga kvaliteten.**Beställ de NYA fritids- och
bastubroschyrerna 2008!**Vänligen kontakta HONKA Åland, Anders Gadd
0400 520 540, anders.gadd@honka.com
för att få material eller för att boka en tid på
kontoret, Ålandsvägen 17B, Mariehamn.

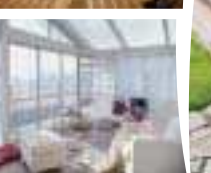
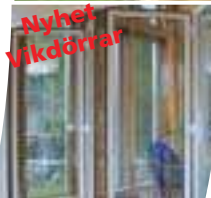
50

HONKAwww.honka.com/aland

Today's homes. Naturally.

Nytt rum – nytt livTa ut svängarna, lev ut arkitekt-
drömmarna och utforma ett
personligt och unikt uterum som
matchar ditt hus och passar in i
omgivningarna. Vi bygger dina
drömmar med flexibilitet och
individuella glaslösningar.

- Nordens ledande leverantör med över 25 års erfarenhet.
- Komplet färdig stomme för lättmonterad byggsats.
- Lösa partier eller kompletta rum.
- Fasta och skjutbara tak.

LKF Invest
Norråtgatan 28 A, Mariehamn
Tel. 018-21 758
Mobil 0457-59 57 860Gå in på www.santex.se
och bygg ditt uterum
i DreamBuilder.**Santex**
Uterum**Passa på!**
10 % på hela sortimentet!
Gäller beställning från 25 augusti till
21 september, 2008.**Ett urval ur vårt omfattande
kvalitets sortiment!****KEMPPi**
The Joy of Welding**MMA svets Minarc 150****590,-****Batteribormaskin**
DC756KC
12V med 3 st 2Ah batterier**283,-****Krysslaser**
med stativ
LZR6TP**107,-****DEWALT**
Kap- och girsåg
DW707**369,-****Begränsat
antal****Sticksåg JSPE90X****179,-**
(rmp 279,-)**HOLMBERGS**
• TEKNIK • KVALITET •Godbyvägen tfn 23 555 www.holmbergs.axwww.ctcvarme.se

Jordnära värmelösningar.

CTC**Nyhet! Värmepumpar
med solvärmepaket.****HEBO-RÖR**
tel: 41 980**Ring**
så berättar vi mer
eller kom in
för offert!

ÄNNU KAN DU FYNDA
REA -40%
 PÅ ALLA UTEMÖBLER
 FREDAG - LÖRDAG - MÅNDAG

ÅRETS EM-BUTIK!

EM Åland

Dalkarby, Godbyvägen 184
 Tel 32 940

ÖPPET:

Måndag 9-19
 Tisd-torsd 9-17.30
 Fredag 10-17
 Lördag 10-14

Skräddarsydda finansieringsalternativ med
 Aktiiviraha!

www.em.com

www.em.com

vi har allt du behöver ända från golvet och upp till taket -ändå klöver över!

K MARKET

F:ma
ERIK MATTSSON

PETRA
 KEITTIÖT
 -ett finskt kök

FRISTADS
 works everywhere
 ARBETSKLÄDER

maxit har produkter för hela huset

UPO
 - vitvaror för
 det klassiska vita köket
 - vitvaror för
 det trendiga rostfria köket

-taket du känner
 dig trygg med
RUUKKI

MÅLARFÄRG,
 Tapeter, **PENSLAR,**
VERKTYG, SKRUVAR,
HAMMARE, spikar,
 mattor, **MEJSLAR,**
 Tapetklister
 mm mm

GODBY TEL 43 250 VARD. 09-20, LÖRD. 09-16, SÖND. 12-16, BYGGLAGRET: VARD. 09-17, LÖRD. 09-14, SÖND. STÄNGT

PLUSSA

MOBILT BREDBAND

. POSTPAID

Betalning sker via telefonräkningar

Mobilt bredband med nedladdningshastighet upp till 7,2 Mbit/s beroende på läge i förhållande till basstationen, trafikkvot om 2 GBytes. När 2 GBytes passerar går hastigheten ned till 128 Kbit/s för att åter gå upp till normal hastighet vid inledningen av nästa faktureringsperiod.

Pris: inkoppling 0 €, normalpris 7,89€.

Månadsavgift: 24,90 €/månad.

Modem: från 174,50 €.

ERBJUDANDE:

Vid tecknande av postpaid abonnemang i 24 månader fås modemmet kostnadsfritt!

Surfa vart du vill ...

. PREPAID

Betalning sker i förskott

Förbetalt mobilt bredband med en nedladdningshastighet upp till 7,2 Mbit/s beroende på läge i förhållande till basstationen. Man betalar 5 € per dag som abonnemanget används och får därmed fri användning. Fem € dras från kortet endast de kalenderdygn när abonnemanget används.

Startavgift: (ingår SIM-kort och 4 dagars användning) 25 €.

Modem: från 174,50 €.

ERBJUDANDE:

Vid tecknande av prepaid abonnemang fås startavgiften för 20€

DE MEDDELADE PRISERNA
GÄLLER NÄR MAN ÄR PÅ ÅLAND

GSM ÅLAND

Global telekommunikation

ÅLANDS MOBILTELEFON AB

– största GSM-operatören på Åland!
BÄSTA TÄCKNINGEN I FINLAND!

Gult fält: Turbo 3G
fungerar (max 7,2 Mbit/s)

Grönt fält: Turbo 3G
fungerar med extern antenn

Vitt fält: GSM/EDGE fungerar
(max 200 Kbit/s)

Ålands Mobiltelefon Ab

Mariehamns Telefon Ab, Telebutiken Storgatan 6, 22100 Mariehamn, tel 27 448
Ålands Telefonandelslag, Hantverkargränd 1, 22150 Jomala, tel 41 053